
STRATEGIA ROZWOJU GMINY NOWY DUNINÓW NA LATA 2016-2026

**GMINA NOWY DUNINÓW
POWIAT PŁOCKI
WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE**

ZAMAWIAJĄCY	GMINA NOWY DUNINÓW
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING
WYKONAŁ	JOANNA KWAŚNIEWSKA

Nowy Duninów 2016

Spis treści

I. Wstęp.....	4
II. Diagnoza strategiczna Gminy Nowy Duninów	5
1. Ogólna charakterystyka Gminy Nowy Duninów.....	5
2. Sytuacja demograficzna Gminy Nowy Duninów	7
3. Gospodarka	14
3.1. Rolnictwo.....	14
3.2. Pozarolnicza działalność gospodarcza	16
3.3. Turystyka.....	18
3.4. Rynek pracy i bezrobocie	23
4. Usługi publiczne na terenie Gminy Nowy Duninów	25
4.1. Usługi społeczne.....	25
4.1.1. Oświata i nauka.....	25
4.1.2. Ochrona zdrowia	28
4.1.3. Sport i kultura	29
4.1.4. Pomoc społeczna	30
4.1.5. Bezpieczeństwo Publiczne	32
4.2. Usługi Komunalne.....	32
4.2.1. Infrastruktura drogowa.....	32
4.2.2. Gospodarka odpadami	35
4.2.3. Mieszkalnictwo	36
4.2.4. Usługi wodociągowe i kanalizacyjne	38
4.2.5. Zaopatrzenie w energię	40
5. Partnerstwa Gminy Nowy Duninów	42
6. Analiza budżetu Gminy Nowy Duninów w latach 2008-2014.....	44
6.1. Dochody Budżetu Gminy Nowy Duninów	44
6.2. Wydatki budżetu Gminy Nowy Duninów	48
6.3. Wynik budżetów Gminy Nowy Duninów w latach 2008-2014.....	52

6.4. Polityka inwestycyjna Gminy	53
7. Kierunki i szanse rozwojowe Gminy Nowy Duninów oraz prognozowane tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej	58
8. Podsumowanie diagnozy strategicznej – analiza SWOT	61
III. STRATEGIA ROZWOJU GMINY NOWY DUNINÓW NA LATA 2016-2026	66
1. Misja Gminy Nowy Duninów	66
2. Wartości kluczowe	66
3. Wizja rozwoju Gminy Nowy Duninów	67
4. Interesariusze Strategii	67
5. Wartość oczekiwana przez interesariuszy	68
6. Cele strategiczne i operacyjne	76
7. Monitorowanie i wdrażanie strategii	87
IV. Spis tabel	90
V. Spis wykresów	92
VI. Spis rysunków	92

I. Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Duninów na lata 2016-2026 jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń Gminy Nowy Duninów. Implikuje ona przejście z obecnej sytuacji do pożądanego stanu wyrażonego w wizji rozwoju.

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Duninów na lata 2016-2026 to jeden z najważniejszych dokumentów przygotowywanych przez samorząd Gminy. Określa on priorytety i cele polityki rozwoju społeczno-gospodarczego prowadzonego na obszarze danej jednostki. Strategia stanowi także odpowiedź na ustawowy wymóg prowadzenia polityki rozwoju w oparciu o strategię, jak również skuteczną próbę dostosowania działalności Gminy do standardów europejskich. Ponadto niniejszy dokument strategiczny stanowi podstawę do opracowania i wdrożenia na terenie Gminy projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Duninów na lata 2016–2026 składa się z dwóch części:

- 1) część 1 – Diagnoza strategiczna Gminy Nowy Duninów,
- 2) część 2 – Strategia Rozwoju Gminy Nowy Duninów na lata 2016-2026.

Pierwsza część ma na celu zobrazowanie potencjału społeczno-ekonomicznego Gminy Nowy Duninów w kontekście głównego kierunku jej rozwoju, tj. mieszkalnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania środowiskowo-infrastrukturalne Gminy. Diagnoza strategiczna Gminy Nowy Duninów jest podstawowym punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i celów operacyjnych.

Druga część strategii została opracowana na podstawie wniosków z diagnozy strategicznej i zawiera konkretny plan działania Gminy Nowy Duninów do 2026 roku, w którym określone zostały następujące elementy: misja, wizja rozwoju, cele strategiczne i operacyjne oraz sposób monitorowania realizacji niniejszej strategii z określeniem docelowych wskaźników.

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Duninów powinna stanowić dokument bazowy, wspierać i synergicznie wpływać na realizację celów i działań sprecyzowanych w innych dokumentach planistycznych i strategicznych Gminy, wpływając na jej ożywienie gospodarcze, ekonomiczne oraz rozwój w sferze społecznej, kulturalnej i turystycznej.

Okres realizacji *Strategii Rozwoju Gminy Nowy Duninów* przyjęto na dziesięć lat (2016-2026). Strategia dla Gminy Nowy Duninów została sformułowana w ścisłej korelacji ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego i Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020, jak i z pozostałymi aktualnie obowiązującymi dokumentami o charakterze planistycznym szczebla regionalnego, krajowego i międzynarodowego.

II. Diagnoza strategiczna Gminy Nowy Duninów

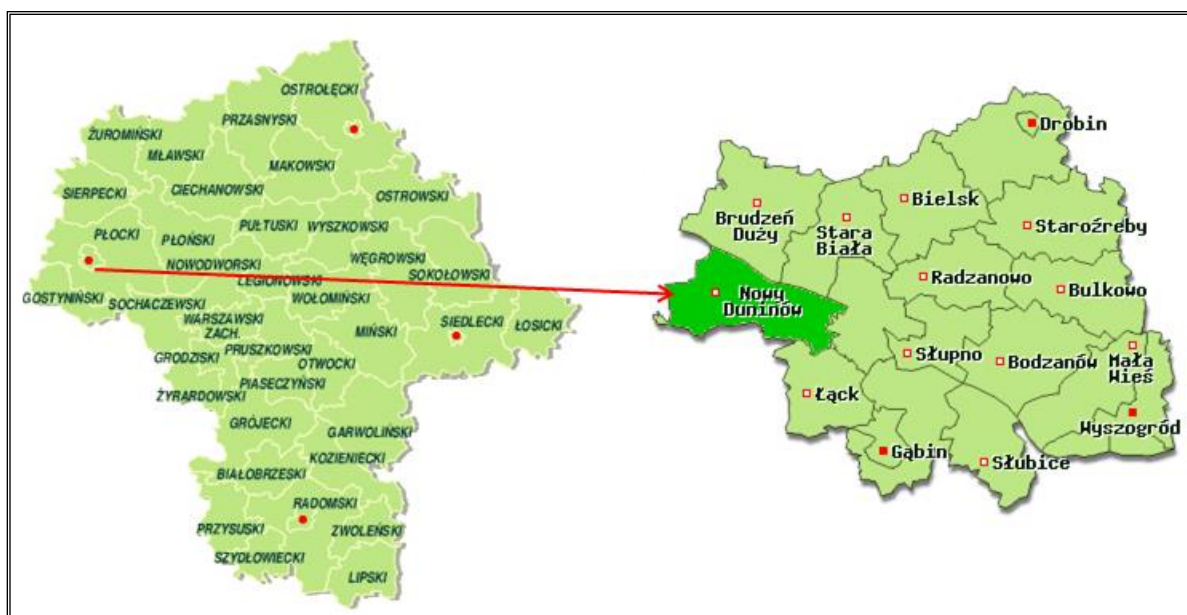
1. Ogólna charakterystyka Gminy Nowy Duninów

Gmina Nowy Duninów jest gminą wiejską, położoną w zachodniej części powiatu płockiego, w województwie mazowieckim. Obszar Gminy leży wśród lasów Gostynińsko – Włocławskiego Parku Krajobrazowego, w dolinie Wisły, w bezpośrednim sąsiedztwie Zbiornika Włocławskiego, nad brzegami malowniczej Skrzy Lewej i jeziora Soczewka. Zajmuje on powierzchnię 146,23 km², co stanowi około 8,14% powiatu płockiego oraz 0,41% powierzchni województwa mazowieckiego.

Szczególną rolę na tym terenie odgrywają lasy i grunty leśne, stanowiące największy udział tj. 69,65% całego obszaru Gminy, następnie grunty rolne – 17,99%. Centralnym ośrodkiem Gminy jest miejscowość Nowy Duninów.

Lokalizację Gminy na tle powiatu płockiego i województwa mazowieckiego przedstawiono na rysunku 1.

Rysunek 1. Gmina Nowy Duninów na tle województwa mazowieckiego i powiatu płockiego

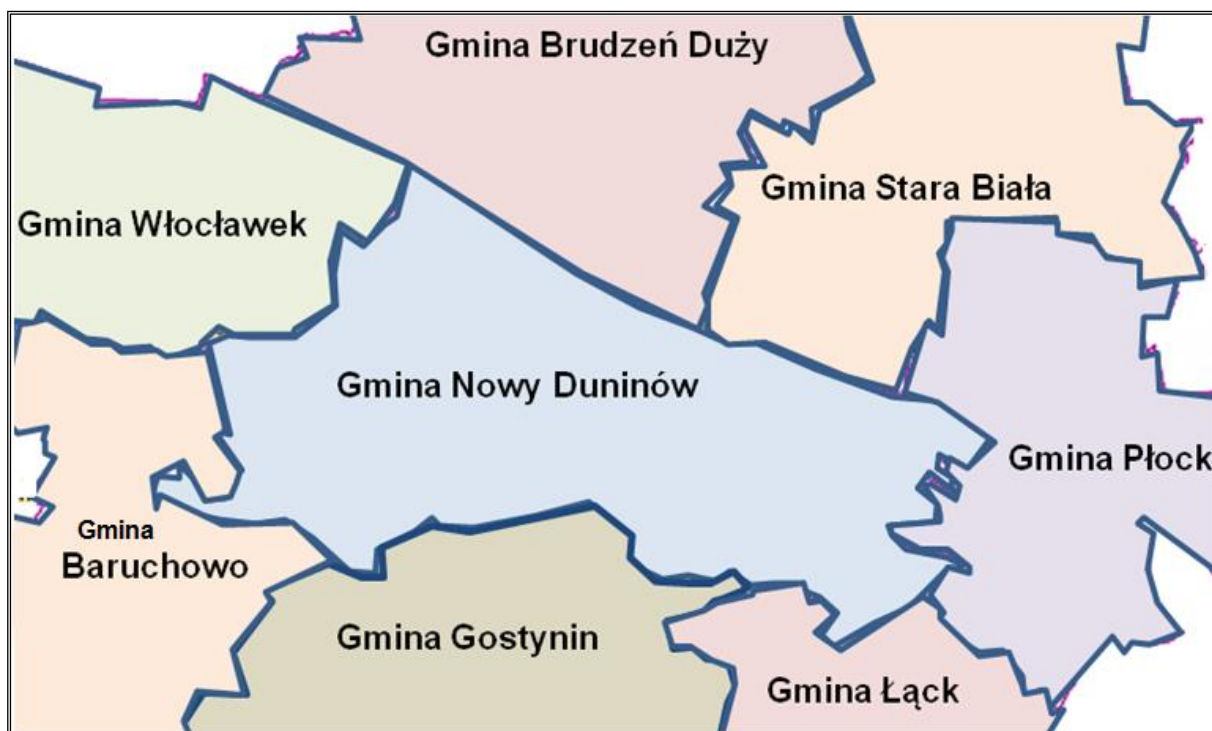
Źródło: <http://archiwum.zpp.pl/>

Gmina Nowy Duninów graniczy z następującymi gminami:

- od wschodu:
 - z gminą Płock (powiat płocki, województwo mazowieckie).
- od północy:
 - z gminą Brudzeń Duży (powiat płocki, województwo mazowieckie),
 - z gminą Stara Biała (powiat płocki, województwo mazowieckie).
 - z gminą Włocławek (powiat włocławski, województwo kujawsko-pomorskie).

- od południa:
 - z gminą Łąck (powiat płocki, województwo mazowieckie),
 - z gminą Gostynin (powiat gostyniński, województwo mazowieckie).
- od zachodu:
 - z gminą Baruchowo (powiat włocławski, województwo kujawsko-pomorskie).

Rysunek 2. Gmina Nowy Duninów i gminy sąsiadujące

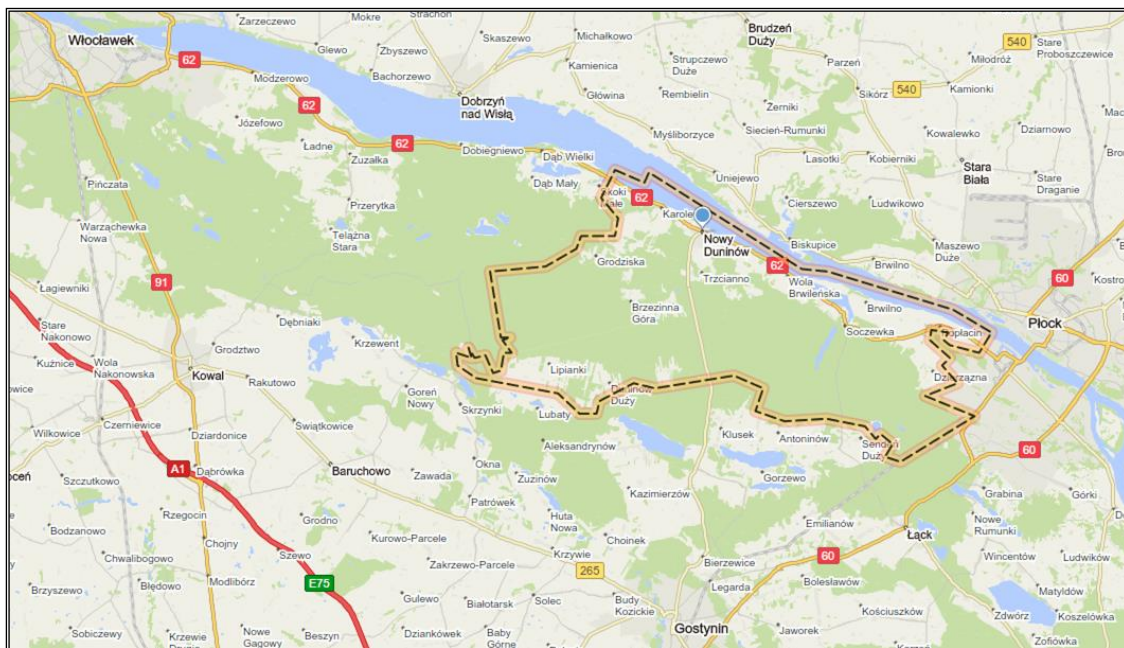
Źródło: opracowanie własne

W Nowym Duninowie krzyżują się dwa bardzo ważne szlaki komunikacyjne: droga krajowa Nr 62 (łącząca Strzelno z Siemiatyczami) oraz droga wojewódzka 573 relacji Nowy Duninów – Gostynin. Ponadto dostępność komunikacyjną Gminy zapewnia układ dróg powiatowych i gminnych.

Gmina Nowy Duninów składa się z 18 miejscowości i podzielona jest na 13 sołectw: Brwilno, Brwilno Dolne – Soczewka, Duninów Duży, Dzierżazna, Kamion – Grodzisk, Karolewo – Nowa Wieś, Lipianki, Nowy Duninów, Popłacin, Stary Duninów, Środoń – Brzezina Góra, Trzecianno – Janowo, Wola Brwileńska.

Dużym atutem Gminy jest bliskie położenie od Włocławka, Gostynina i Płocka, stanowiącego siedzibę powiatu płockiego – oddalone o ok. 20 km oraz stosunkowo nieduża odległość od Warszawy (ok. 131 km) siedziby władz województwa mazowieckiego, największego miasta kraju oraz stolicy Państwa. Bliskie sąsiedztwo powyższych miast i związane z tym migracje korzystnie wpływają na zwiększenie liczby mieszkańców Gminy oraz rozwój lokalnych i regionalnych firm produkcyjnych, handlowych i usługowych.

Rysunek 3. Gmina Nowy Duninów

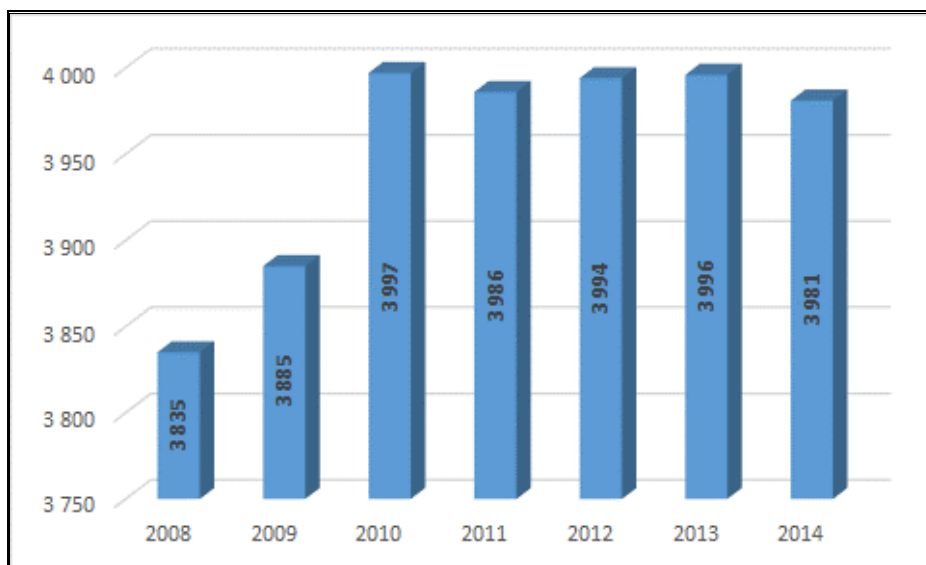

Źródło: <https://mapa.targeo.pl>

2. Sytuacja demograficzna Gminy Nowy Duninów

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że liczba ludności w Gminie Nowy Duninów w latach 2008-2014 uległa zwiększeniu, przy czym na przestrzeni analizowanych lat odnotowano wahania liczby ludności. W porównaniu do 2008 roku liczba mieszkańców w 2014 roku wzrosła o 3,8% (tj. o 146 osób). Należy zauważyć, że największy wzrost liczby mieszkańców nastąpił na przełomie lat 2009-2010, gdy liczba mieszkańców zwiększyła się o 112 osób.

Wykres 1. Liczba ludności w Gminie Nowy Duninów w latach 2008-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na koniec 2014 roku Gminę zamieszkiwało 3 981 osób, niewielką przewagą stanowiły kobiety – 50,97%.

Tabela 1. Struktura demograficzna Gminy Nowy Duninów w latach 2008-2014

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ludność wg miejsca zameldowania/zamieszkania i płci								
Ogółem	osoba	3 835	3 885	3 997	3 986	3 994	3 996	3 981
Mężczyźni	osoba	1 884	1 904	1 961	1 949	1 961	1 962	1 952
<i>Mężczyźni</i>	%	49,13%	49,01%	49,06%	48,90%	49,10%	49,10%	49,03%
Kobiety	osoba	1 951	1 981	2 036	2 037	2 033	2 034	2 029
<i>Kobiety</i>	%	50,87%	50,99%	50,94%	51,10%	50,90%	50,90%	50,97%

Źródło: Dane GUS

Z danych Urzędu Gminy Nowy Duninów wynika, że na koniec 2015 roku Gminę zamieszkiwało 4 024 mieszkańców. Największa liczba ludności zamieszkuje Nowy Duninów – 1 124 osoby, co stanowi 27,93% wszystkich mieszkańców. Miejscowość pełni funkcję lokalnego ośrodka administracyjno – usługowego oraz jest siedzibą władz gminnych, mieści się tu Urząd Gminy. Najmniej osób zamieszkuje sołectwo Brwilno – 84 osoby, co stanowi około 2,09% ogółu mieszkańców Gminy.

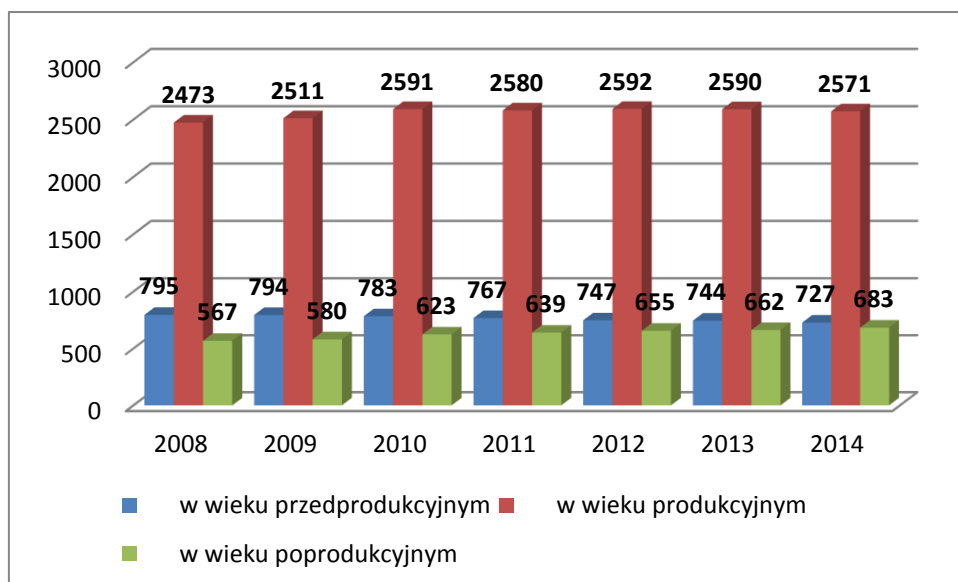
Tabela 2. Zestawienie liczby mieszkańców na terenie poszczególnych sołectw Gminy Nowy Duninów (stan na 31.12.2015 r.)

Nazwa sołectwa	Liczba osób zamieszkujących miejscowość	Udział
Brwilno	84	2,09%
Brwilno Dolne – Soczewka	757	18,81%
Duninów Duży	119	2,96%
Dzierżazna	159	3,95%
Kamion – Grodziska	88	2,19%
Karolewo – Nowa Wieś	457	11,36%
Lipianki	231	5,74%
Nowy Duninów	1 124	27,93%
Popłacin	375	9,32%
Stary Duninów	205	5,09%
Środoń – Brzezina Góra	98	2,44%
Trzcianno – Jeżewo	147	3,65%
Wola Brwileńska	180	4,47%
Razem	4 024	100,00%

Źródło: Dane UG Nowy Duninów

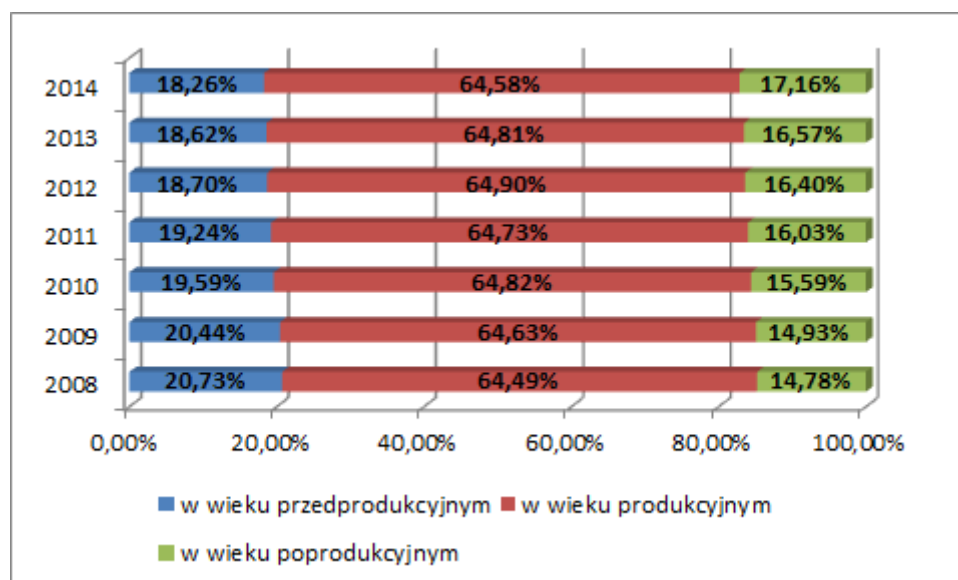
Wykresy poniżej przedstawiają podział mieszkańców Gminy według struktury ekonomicznych grup wieku. Analizując strukturę wiekową mieszkańców, zauważyć można spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym oraz wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, przy czym nadal liczebność pierwszej grupy jest większa.

Wykres 2. Podział ludności według ekonomicznych grup wieku na terenie Gminy Nowy Duninów w latach 2008-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 3. % udział ludności według struktury ekonomicznych grup na terenie Gminy Nowy Duninów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zgodnie z powyższymi danymi, na terenie niniejszej jednostki samorządu terytorialnego ludność w wieku produkcyjnym w 2014 roku stanowiła 64,58% ogólnej liczby mieszkańców Gminy, natomiast ludność w wieku przedprodukcyjnym – 18,26%, a w wieku

poprodukcyjnym – 17,16%. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym systematycznie maleje co oznacza, że rodzi się coraz mniej dzieci. W analizowanym okresie można zauważyć, że społeczeństwo na terenie Gminy starzeje się, tak jak obserwuje się to w skali kraju i Europy. Spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz przyrost osób w wieku poprodukcyjnym, mogą niekorzystnie wpłynąć na sytuację rozwojową. Prowadzić to będzie do starzenia się społeczeństwa i zmniejszenia liczby ludności w Gminie. Zmiany zachodzące w strukturze wiekowej mieszkańców, bez podjęcia odpowiednich działań profilaktycznych, mogą pociągać za sobą następujące problemy:

- spadek zapotrzebowania na usługi przedszkolne w kolejnych latach w związku ze spadkiem liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, a także spadek liczby uczniów uczęszczającej do szkół podstawowych i gimnazjów. Może to mieć negatywne konsekwencje w postaci konieczności racjonalizacji sieci szkół, których utrzymanie będzie nieefektywne w stosunku do liczby uczniów do nich uczęszczających,
- sukcesywny wzrost liczebności osób starszych, który prawdopodobnie pociągnie za sobą nasilenie się problemów społecznych, dotyczących osoby starsze oraz wzrost wydatków Gminy w zakresie opieki społecznej. Gmina powinna zatem dążyć do rozwoju usług skierowanych do starszych grup wiekowych. Niezbędna jest także likwidacja barier architektonicznych oraz tworzenie łatwo dostępnej komunikacji publicznej, np. zwiększenie częstotliwości kursów autobusów.

Szczegółowy podział ludności Gminy Nowy Duninów według wieku w 2014 roku przedstawia tabela 3. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 30-34 lat i 35-39 lat.

Tabela 3. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Nowy Duninów w 2014 roku

Wyszczególnienie	ogółem	Mężczyźni	Kobiety
ogółem	3 981	1 952	2 029
0-4	185	89	96
5-9	211	118	93
10-14	191	92	99
15-19	227	109	118
20-24	306	156	150
25-29	306	140	166
30-34	311	170	141
35-39	305	163	142
40-44	266	141	125
45-49	276	142	134
50-54	301	162	139

Wyszczególnienie	ogółem	Mężczyźni	Kobiety
55-59	283	131	152
60-64	257	130	127
65-69	205	87	118
70-74	109	45	64
75-79	87	39	48
80-84	82	22	60
85 i więcej	73	16	57

Źródło: Dane GUS

Przyrost naturalny na terenie Gminy Nowy Duninów w latach 2008-2010 przyjmował wartości dodatnie. W 2012 roku urodziło się tyle samo dzieci ile odnotowano zgonów. Niepokojący jest fakt, że wskaźnik w ostatnim czasie mimo wartości bliskich zeru przyjmował wartości ujemne. Ujemny przyrost naturalny świadczy o większej liczbie zgonów niż urodzeń i może nieść ze sobą negatywne konsekwencje dla rozwoju regionu.

Tabela 4. Przyrost naturalny w Gminie Nowy Duninów w latach 2008-2014

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Przyrost naturalny								
Ogółem	-	16	21	22	-12	0	-1	-9
Mężczyźni	-	10	5	13	-12	-1	-1	-9
Kobiety	-	6	16	9	0	1	0	0

Źródło: Dane GUS

Saldo migracji w Gminie Nowy Duninów w analizowanym okresie przyjmowało wartości korzystniejsze niż przyrost naturalny. Tylko w 2013 roku było ujemne. Dodatnia wartość salda w pozostałych latach potwierdza korzystne warunki mieszkaniowe na terenie Gminy, a także ogólnopolską tendencję polegającą na osiedlaniu się ludności na terenach wiejskich, położonych w bliskim sąsiedztwie miast. Należy podkreślić, że saldo migracji było dodatnie, jednak wartości te były niewielkie i nie wpłyną znacząco na liczbę ludności w przyszłości.

Tabela 5. Migracje na pobyt stały w Gminie Nowy Duninów w latach 2008-2014

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Migracje na pobyt stały gminne								
zameldowania ogółem	osoba	55	54	70	44	48	43	51
zameldowania z miast	osoba	34	37	41	28	34	28	38
zameldowania ze wsi	osoba	20	14	28	16	14	15	12
zameldowania z zagranicy	osoba	1	3	1	0	0	0	1
wymeldowania ogółem	osoba	54	42	45	43	36	45	40
wymeldowania do miast	osoba	29	25	24	27	26	33	25
wymeldowania na wieś	osoba	25	17	21	13	8	12	15
wymeldowania za granicę	osoba	0	0	0	3	2	0	0
saldo migracji	osoba	1	12	25	1	12	-2	11

Źródło: Dane GUS

Poniżej przedstawiono prognozę liczby ludności Gminy Nowy Duninów do 2026 roku. Prognozę sporządzono na podstawie danych o liczbie ludności na terenie Gminy Nowy Duninów w latach 2008 – 2014, a także na podstawie prognozy ludności sporządzonej przez GUS dla powiatu plockiego. Zgodnie z poniższym zestawieniem przewiduje się, że liczba mieszkańców Gminy będzie spadać i w 2026 roku osiągnie pułap około 3 975 osób.

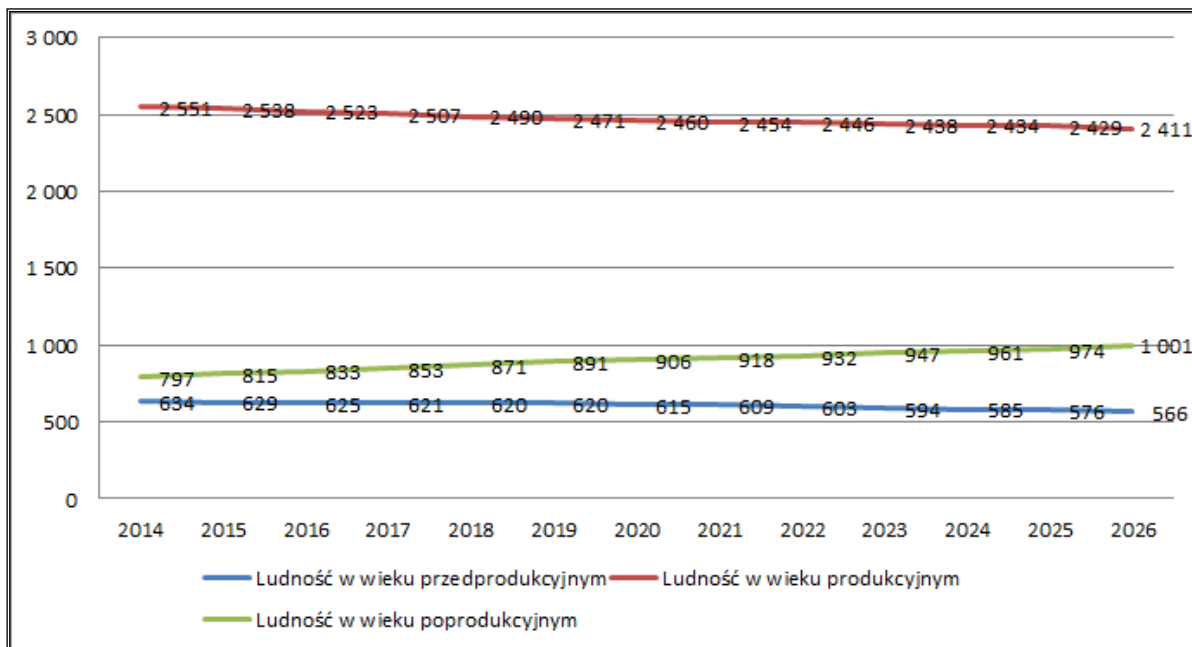
Tabela 6. Prognoza liczby ludności Gminy Nowy Duninów

Lata	przyrost naturalny	saldo migracji	liczba mieszkańców Gminy Nowy Duninów
2015	-9	11	3 982
2016	-10	10	3 983
2017	-10	10	3 983
2018	-10	10	3 984
2019	-10	10	3 984
2020	-10	10	3 984
2021	-10	10	3 984
2022	-10	10	3 983
2023	-11	10	3 982
2024	-11	9	3 980
2025	-12	9	3 978
2026	-12	9	3 975

Źródło: opracowanie własne na podstawie Prognozy dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014–2050 opracowanej przez GUS

Niżej zamieszczony wykres prezentuje prognozę liczby ludności w podziale na ekonomiczne grupy wiekowe. Zgodnie z prognozą, w najbliższych latach przewiduje się spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, na korzyść osób zaliczanych do kategorii ludności w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 4. Prognoza liczby ludności dla Gminy Nowy Duninów do 2026 roku [osoba]

Źródło: opracowanie własne

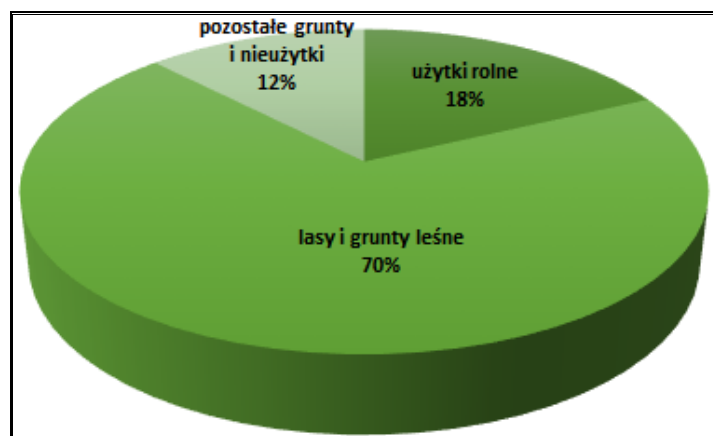
Obserwowana w ciągu ostatnich kilku lat w skali kraju i Europy zmiana modelu rodziny (2+1) potwierdza, że coraz mniejszy jest udział rodzin wielodzietnych. Również migracje rodzin w celach zarobkowych pociągają za sobą spadek liczby dzieci na danym terenie. W związku z tym, Gmina Nowy Duninów zamierza realizować działania zwiększające jej atrakcyjność osiedleńczą i inwestycyjną. Atrakcyjne warunki do zamieszkania mogą skutkować napływem nowych mieszkańców (w tym rodzin z dziećmi), dzięki czemu liczba uczniów w szkołach utrzyma się na poziomie zbliżonym do obecnego, a nawet wzrośnie. Tym samym Gmina zapewni odpowiednie dochody z tytułu subwencji oświatowej, a także wyeliminuje ewentualną konieczność racjonalizacji sieci szkół na swoim terenie. Z kolei atrakcyjne warunki inwestycyjne to szansa na utworzenie nowych miejsc pracy, co zminimalizuje zjawisko migracji części mieszkańców poza teren Gminy Nowy Duninów w celach zarobkowych.

3. Gospodarka

3.1. Rolnictwo

Nowy Duninów jest gminą wiejską. Użytki rolne zajmują 17,99% powierzchni całkowitej Gminy. Na terenie Gminy występują żwiry, piaski, ropy i gliny, z których zbudowane są liczne wzgórza morenowe, pokryte lasami iglastymi. Tereny te są w zdecydowanej większości nieużytkowane rolniczo. Największy obszar zajmują typy gleb bielcowych, co nie sprzyja uprawom rolnym. Niewiele jest natomiast gleb bagiennych. Grunty orne występują w wąskim pasie doliny nadwiślańskiej oraz w enklawach śródlęśnych, największych w rejonie wsi Lipianki i Duninowa Dużego oraz mniejszych – Kamion, Grodziska, Środoń i Brzezina Góra. Najlepsze pod względem rolniczym gleby położone są w sołectwach: Brwilno, Dzierżazna i Popłacin, gdzie występują gleby bielcowe i brunatne.

Wykres 5. Struktura zagospodarowania Gminy Nowy Duninów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Strukturę zagospodarowania gruntów Gminy Nowy Duninów przedstawia tabela poniżej.

Tabela 7. Struktura zagospodarowania gruntów Gminy Nowy Duninów

Wyszczególnienie	J. m.	Stan na dzień 31.12.2015r.
użytki rolne	ha	2 631
grunty orne	ha	1 931
sady	ha	9
łąki	ha	409
pastwiska	ha	282
lasa i grunty leśne	ha	10 185
pozostałe grunty i nieużytki	ha	1 807
Razem	ha	14 623
Powierzchnia gminy ogółem	km²	146,23

Źródło: Dane UG Nowy Duninów

Na podstawie danych Urzędu Gminy na koniec 2015 roku na terenie Gminy funkcjonowało 876 gospodarstw rolnych. Największy udział stanowiły gospodarstwa o powierzchni 1-5 ha – około 55% wszystkich gospodarstw rolnych. Gospodarstwa o powierzchni 10 ha i więcej włącznie stanowiły najmniejszy udział, bo około 6%.

Tabela 8. Struktura gospodarstw rolnych na terenie Gminy Nowy Duninów

Rodzaj gospodarstwa	J. m.	Stan na dzień 31.12.2015r.
do 1 ha włącznie	Szt.	195
1 – 5 ha	Szt.	483
5 – 10 ha	Szt.	150
10 ha i więcej	Szt.	48
Razem	Szt.	876

Źródło: Dane UG Nowy Duninów

Zgodnie z Powszechnym Spisem Rolnym przeprowadzonym w 2002 roku największa powierzchnia terenów rolnych przeznaczona była pod zasiew zbóż (59 172 arów) oraz mieszanek zbożowych (11 805 arów). Z kolei najmniejsza powierzchnia przeznaczona była pod uprawę roślin okopowych pastewnych (85 arów) oraz roślin strączkowych jadalnych (7 arów).

Tabela 9. Powierzchnia zasiewów na terenie Gminy Nowy Duninów w 2002 roku

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2002
ogółem	ar	83 685
zboża razem	ar	59 172
mieszanki zbożowe	ar	11 805
kukurydza na zielonkę	ar	950
ziemniaki	ar	6 582
strączkowe jadalne	ar	7
okopowe pastewne	ar	85
warzywa gruntowe	ar	972
truskawki	ar	313

Źródło: Dane GUS (Powszechny Spis Rolny z 2002 roku)

W odniesieniu do hodowli zwierząt, największy udział pod względem liczby zwierząt gospodarskich stanowił drób – 56 334 szt., a najmniejszy kozy – 33 szt.

Tabela 10. Hodowla zwierząt gospodarskich na terenie Gminy Nowy Duninów w 2002 roku

Wyszczególnienie	Liczba zwierząt gospodarskich [szt.]
bydło	424
krowy	274
trzoda chlewna razem	1 234
kozy	33
konie	65
drób ogółem	56 334

Źródło: Dane GUS (Powszechny Spis Rolny z 2002 roku)

3.2. Pozarolnicza działalność gospodarcza

Na terenie Gminy Nowy Duninów w roku 2014 funkcjonowały 252 podmioty gospodarcze, z czego 3,97% w sektorze publicznym, zaś 96,03% w sektorze prywatnym. Liczba podmiotów gospodarczych z roku na rok rosła i w stosunku do 2008 roku zwiększyła się o 19,43%.

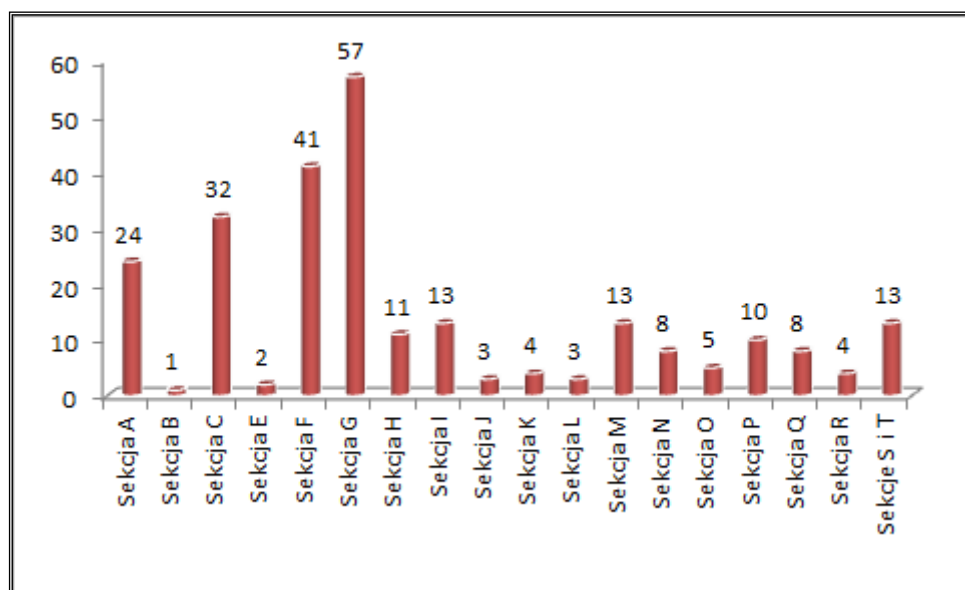
Okolo 88,02% sektora prywatnego stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – w 2014 roku było to 213 podmiotów. Ich liczba od 2008 roku zwiększyła się o ok. 21,02%.

Tabela 11. Struktura działalności gospodarczej według sektorów w Gminie Nowy Duninów w latach 2008-2014

Wyszczególnienie		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
podmioty gospodarki narodowej ogółem		211	222	235	221	236	245	252
sektor publiczny	ogółem	9	9	9	9	9	9	10
	państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	5	5	5	5	5	5	6
sektor prywatny	ogółem	202	213	226	212	227	236	242
	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	176	187	199	185	200	206	213
	spółki handlowe	7	8	9	9	9	9	9
	spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	1	1	1	1	1	1	1
	spółdzielnie	2	2	2	2	2	2	2
	stowarzyszenia i organizacje społeczne	5	5	5	5	5	6	6

Źródło: Dane GUS

Wykres 6. Podmioty gospodarcze na terenie Gminy Nowy Duninów w 2014 r. wg sekcji PKD 2007

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Legenda:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa Wody: gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

Zgodnie z wykresem zaprezentowanym powyżej, prywatna działalność gospodarcza prowadzona na terenie Gminy Nowy Duninów koncentruje się głównie na handlu hurtowym i detalicznym, naprawie pojazdów samochodowych, włączając motocykle (ok. 22,62%) budownictwie (około 16,27%) oraz przetwórstwie przemysłowym (12,70%). Działalność znacznej części podmiotów (około 9,52%) zorientowana jest również na rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.

Do największych podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy Nowy Duninów należą między innymi:

- "VIKTORIA" Sp. z o.o. , ul. Włocławska 7, Nowy Duninów;
- Zakład Drzewny „WALD” Ryszard Świerczyński, Wola Brwileńska;
- Andrzej Rydz PPUH, Lipianki;
- Bogumiła Hańczkiewicz Bar u Rybaka, Wola Brwileńska 1;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Rodzina” Katarzyna Urbańska, Nowy Duninów, ul. Długa 2;
- Tartak JACK-WOOD Jacek Szulczewski, Nowy Duninów, ul. Gostynińska 18;
- P.P.H.U. w Nowym Duninowie Kalwasiński Włodzimierz, ul. Gostynińska 4, Nowy Duninów;
- Świerczyński Zygmunt ZPUH "TOP", Karolewo 3b.

Należy zaznaczyć, że teren Gminy Nowy Duninów charakteryzuje się dogodnym położeniem do lokowania działalności gospodarczej. Wpływają na to przede wszystkim dwa szlaki komunikacyjne: droga krajowa nr 62 oraz droga wojewódzka 573. Ponadto bliskie sąsiedztwo z miastem powiatowym Płock, gdzie rozwija się przemysł petrochemiczny, wpływa na możliwość znalezienia zatrudnienia przez mieszkańców Gminy na jego terenie.

3.3. Turystyka

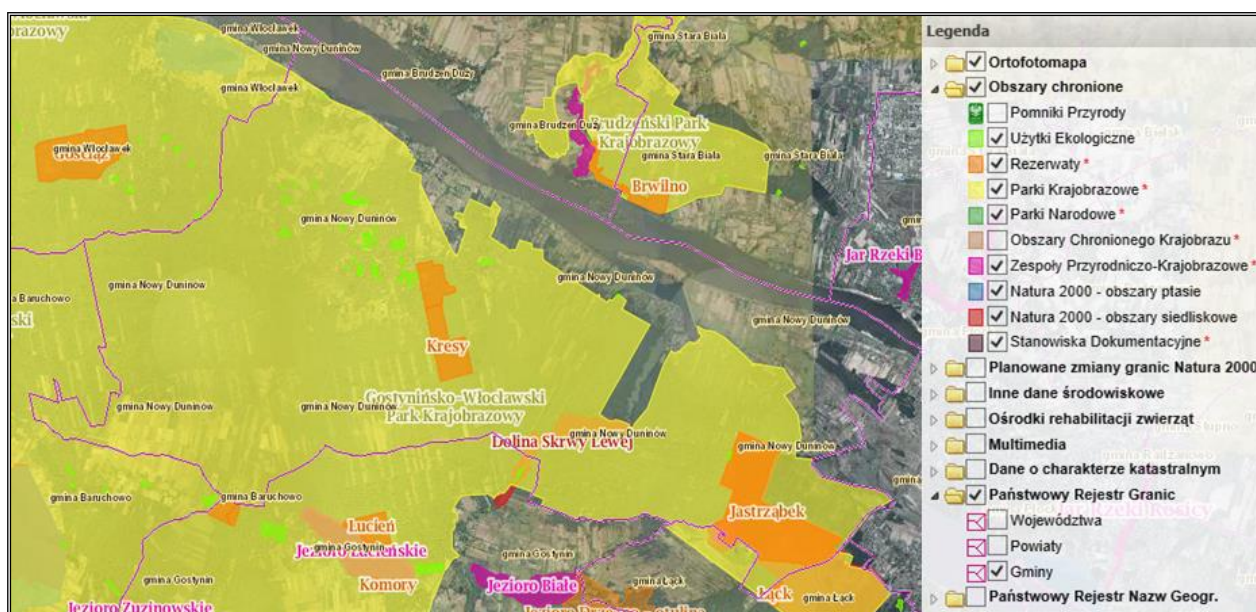
Czynnikami warunkującymi konkurencyjność regionu obok atrakcyjnej lokalizacji są stan środowiska naturalnego oraz jego atrakcyjność turystyczna. Czynniki te wpływają na jakość życia mieszkańców regionu oraz na napływ podmiotów gospodarczych i kapitału spoza niego.

Środowisko naturalne jest jednym z największych atutów Gminy Nowy Duninów. Występujące w jej zasięgu obszary leśne, które zajmują około 70% powierzchni administracyjnej gminy, stwarzają możliwość aktywnego wypoczynku w postaci spacerów czy jazdy na rowerze. Turyści podziwiający uroki kompleksów leśnych, mogą napotkać także liczne gatunki owadów, ptactwa oraz zwierząt.

Do form ochrony przyrody oraz miejsc, które warto zobaczyć odwiedzając niniejszą jednostkę samorządu terytorialnego należy zaliczyć Gostynińsko - Włocławski Park Krajobrazowy. Jego powierzchnia wynosi 38 950 ha, natomiast strefa ochronna, nazywana też otuliną, liczy 14 195 ha. Łączny obszar tego terenu sięga więc 53 145 ha, co daje ponad 531 km². W parku wyróżnione zostały trzy podstawowe typy krajobrazu: tarasy Wisły w postaci rozległych i piaszczystych powierzchni akumulacji rzecznej; tarasy wydmowe z licznymi wałami, zespołami lub pojedynczymi wzniesieniami wydmowymi oraz nieckami deflacyjnymi; równiny akumulacji bagiennej: płaskie, podmokłe, zwykle zabagnione tereny, powstałe w miejscach dawnych den dolinnych. Aż 63% powierzchni parku zajmują lasy, w większości państwowe, administrowane przez nadleśnictwa w Gostyninie, Łącku i Włocławku. Na terenie parku znajduje się 14 rezerwatów przyrody, z czego dwa zlokalizowane są w granicach Gminy Nowy Duninów. Są to rezerваты Jastrzębek oraz Kresy.

Źródło: Gmina Nowy Duninów Błękitno-zielona perła Mazowsza, http://nowyduinow.info.pl/pliki/nowy_duninow_net.pdf

Rysunek 4. Obszary chronione na terenie Gminy Nowy Duninów

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy>

Na obszarze Gminy zachowało się także wiele pomników przyrody. Do 2014 roku wojewoda mazowiecki status ten nadał 18 obiektom:

- sosna pospolita w grupie około 60 drzew o obwodach pnia od 100 do 170 cm i wysokości 20 m, Jeżewo;
- dąb szypułkowy: obwód 362 cm, wysokość 22 m oraz sosna pospolita, obwód 252 cm, wysokość 22 m, Karolewo;

- lipa drobnolistna: obwód 510 cm, wysokość 22 m, Lipianki, teren prywatny Władysława Żółtowskiego;
- lipa drobnolistna: obwód 391 cm, wysokość 17 m, Lipianki, Leśnictwo Olszyny;
- sosna pospolita: obwód 350 cm, wysokość 15 m, Nowa Wieś, Leśnictwo Studzianka;
- grupa trzech platanów klonolistnych o obwodach 215, 240 i 250 cm i wysokości 25 m, park w Nowym Duninowie;
- świerk sitkajski: obwód 380 cm, wysokość 27 m, park w Nowym Duninowie;
- aleja złożona z 18 lip drobnolistnych o obwodach 180–430 cm i wysokości 30 m, park w Nowym Duninowie;
- dąb szypułkowy, obwód 326 cm, wysokość 20 m, cmentarz w Nowym Duninowie;
- świerk pospolity, obwód 295 cm, wysokość 25 m, Soczewka, przy kanale łączącym zbiornik wodny z Wisłą;
- lipa drobnolistna: obwód 470 cm, wysokość 25 m, Soczewka, teren prywatny Wolfganga Oszanowskiego;
- sosna pospolita: obwód 255 cm, wysokość 20 m, Leśnictwo Studzianka;
- jesion wyniosły: obwód 300 cm, wysokość 25 m, Środoń;
- lipa drobnolistna: obwód 405 cm, wysokość 25 m, Wola Brwileńska, teren prywatny Kazimierza Grzeli;
- dąb szypułkowy: obwód 310 cm, wysokość 20 m, Leśnictwo Jastrzębek;
- dąb szypułkowy: obwód 350 cm, wysokość 20 m, Leśnictwo Jastrzębek;
- dąb szypułkowy: obwód 315 cm, wysokość 17,5 m, Leśnictwo Jastrzębek;
- olsza czarna: obwód 315 cm, wysokość 22 m, Krzywy Kołek.

Źródło: Gmina Nowy Duninów Błękitno-zielona perła Mazowsza,
http://nowyduninow.info.pl/pliki/nowy_duninow_net.pdf

Na terenie Gminy Nowy Duninów zlokalizowane są także obiekty zabytkowe. Na uwagę zasługuje zespół pałacowo-parkowy, w skład którego wchodzi: pałac z 1876 roku, pałacyk myśliwski z XIX wieku oraz zameczek neogotycki z 1846 roku. Zespół pałacowy to dzieło rodziny baronów Ike-Duninowskich, który stał się dla lokalnej społeczności przedmiotem troski i chluby. Najstarszą budowlą jest pałacyk myśliwski. Powstał w wyniku wielokrotnej przebudowy dworu z XV wieku. Przebudowywano go wielokrotnie m.in. w 1829 roku, w drugiej połowie XIX wieku lub na początku XX wieku.

Turyści odwiedzający Nowy Duninów i okolice mogą także skorzystać z kilkunastu szlaków turystycznych, do których zaliczają się trasy piesze, rowerowe, łącznikowe i konne. Wiodą one przez wszystkie godne uwagi miejsca w Gminie, m.in. w pobliżu rezerwatów przyrody, jezior, wzgórz morenowych, wydmy, brzegiem Jeziora Włocławskiego. Ponadto na szlakach tych znajdują się obiekty zabytkowe, kulturowe, miejsca pamięci narodowej, ośrodki

agroturystyczne, turystyczne i wypoczynkowe. Łączna długość szlaków biegnących przez Gminę Nowy Duninów przekracza 150 km.

Rysunek 5. Szlaki turystyczne Gminy Nowy Duninów

Źródło: Gmina Nowy Duninów Błękitno-zielona perła Mazowsza,
http://nowyduninow.info.pl/pliki/nowy_duninow_net.pdf

Szczególne znaczenie dla Gminy ma bezpośrednie sąsiedztwo Zbiornika Włocławskiego, który stanowi znaczną atrakcję turystyczną i rekreacyjną oraz na którym odbywa się największa, coroczna impreza - Regaty o Puchar Wójta Gminy Nowy Duninów, Starosty Płockiego oraz Marszałka Województwa Mazowieckiego.

Pierwsze Regaty odbyły się w 1996 roku, początkowo były one skierowane wyłącznie do osób ściśle związanych z żeglarstwem. Jednak na przestrzeni lat, Regaty w Nowym Duninowie uległy znacznemu przeobrażeniu, a krąg uczestników powiększał się, również o osoby mniej lub bardziej zainteresowanych tym sportem. Z biegiem lat znacznie podniósł się również prestiż imprezy. W chwili obecnej Regaty cieszą się dużym zainteresowaniem i są jedną z głównych imprez organizowanych na Zalewie Włocławskim. Jest to najbardziej rozpoznawalne wydarzenie, które promuje niezaprzeczalne walory turystyczne i rekreacyjne Gminy.

Sąsiedztwo Zbiornika Włocławskiego niesie ze sobą również problemy. Oprócz niebezpieczeństwa powodzi, w ostatnim czasie szczególnie uciążliwa dla mieszkańców jest plaga owada zwanego ochotkiem.

Tabela 12. Turystyczne obiekty noclegowe na terenie Gminy Nowy Duninów w latach 2008–2014

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
obiekty ogółem VII	1	1	2	3	4	3	3
obiekty całoroczne VII	1	1	2	2	3	3	3
miejsca noclegowe ogółem VII	12	12	174	212	227	194	194
miejsca noclegowe całoroczne VII	12	12	174	176	194	194	194
turyści ogółem I-XII	343	304	1 865	2 139	4 225	3 753	4 634
udzielone noclegi ogółem I-XII	343	304	9 650	11 073	12 015	8 320	8 727

Źródło: Dane GUS

Zgodnie z danymi GUS przedstawionymi w powyższej tabeli, na terenie Gminy Nowy Duninów od 2008 roku znacznie wzrosła liczba turystów – w 2008 roku odnotowano jedynie 343 osoby, natomiast w 2014 roku ponad 4,6 tys. W związku ze wzrostem zainteresowania ludności obszarem Gminy, zwiększyła się liczba obiektów i dostępnych miejsc noclegowych. Najwięcej, bo 4 obiekty funkcjonowały w 2012 roku i zapewniały one dostęp do 212 miejsc noclegowych. W tym czasie odnotowano również największą liczbę udzielonych noclegów – 12 015. W 2013 roku sytuacja uległa zmianie, jednak rok później zaobserwowano ponowny wzrost zainteresowania ofertą turystyczną Gminy. W ostatnim analizowanym roku odnotowano najwyższą liczbę osób, które odwiedziło Gminę Nowy Duninów, tj. 4 634.

Bazę rekreacyjno-wypoczynkową na terenie Gminy tworzą m.in.:

- ZKSW Stacja Wodna Zgierskiego Klubu Sportów Wodnych Nowy Duninów ul. Kasztanowa 1
- MOSiR w Pabianicach - Klub żeglarski w Nowym Duninowie ul. Portowa 1
- Agroturystyka "Anna" Nowy Duninów ul. Włocławska 5B
- Mazowsze" Ośrodek Szkoleniowo - Wypoczynkowy Soczewka ul. Wojskowa 2
- Zajazd "NIVA" Soczewka ul. Płocka 12
- Agencja turystyczno – handlowa „Agat”, Soczewka 32.

Źródło: Dane UG Nowy Duninów

Warunkiem rozwoju turystyki i rekreacji w skali całej Gminy jest wykorzystanie istniejącej bazy oraz stworzenie niezbędnych elementów zagospodarowania turystyczno-

rekreacyjnego. Istotnym czynnikiem rozwoju jest promocja i pełna informacja o wartościach turystyczno-rekreacyjnych Gminy. Analizując jednak potencjał turystyczny Gminy Nowy Duninów należy zauważyć, że turystyka może stanowić dodatkowy kierunek rozwoju Gminy.

3.4. Rynek pracy i bezrobocie

W Gminie Nowy Duninów podobnie jak w innych rejonach kraju, w ostatnich latach zaobserwowano wzrost liczby osób bezrobotnych. Wyjątek stanowił rok 2014, w którym poziom bezrobocia spadł w stosunku do roku poprzedniego. W 2014 roku w Gminie zarejestrowanych było 400 osób bezrobotnych, co w odniesieniu do roku 2008 dało wzrost liczby osób pozostających bez pracy o 18,7% (w tym liczba bezrobotnych mężczyzn wzrosła o 40%, natomiast liczba bezrobotnych kobiet zwiększyła się o 6,1%). Tak duży wzrost liczby osób bezrobotnych wynikał z trwającego od 2008 roku kryzysu gospodarczego. Strukturę bezrobocia na terenie Gminy w latach 2008-2014 przedstawia tabela 13.

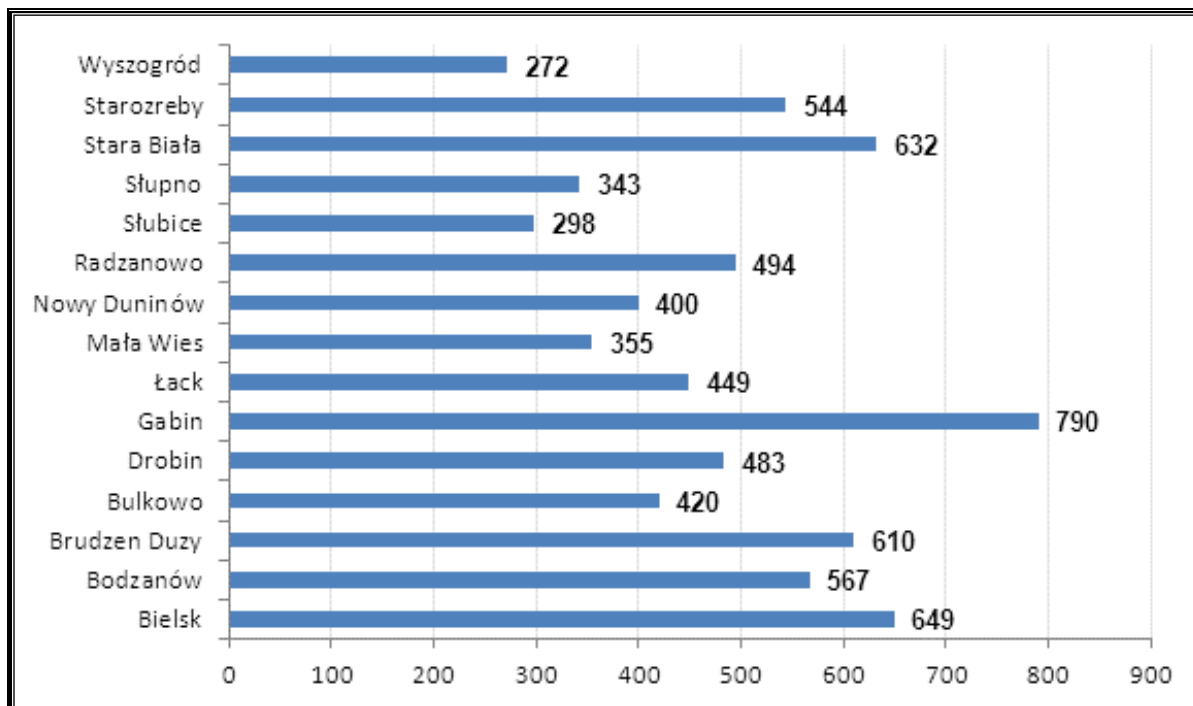
Tabela 13. Struktura bezrobocia na terenie Gminy Nowy Duninów w latach 2008 – 2014

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Bezrobotni zarejestrowani wg płci								
Ogółem	Osoba	337	368	405	405	430	455	400
Mężczyźni	Osoba	125	182	209	185	198	208	175
Kobiety	Osoba	212	186	196	220	232	247	225
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci								
Ogółem	%	13,6	14,7	15,6	15,7	16,6	17,6	15,6
Mężczyźni	%	9,6	13,7	15,2	13,5	14,3	15,0	12,7
Kobiety	%	18,1	15,7	16,1	18,2	19,3	20,5	18,8

Źródło: Dane GUS

Zgodnie z danymi udostępnionymi na stronie Powiatowego Urzędu Pracy w Płocku, Gmina Nowy Duninów znajduje się na dziesiątej pozycji pod względem liczby osób bezrobotnych w powiecie. W porównaniu do Gminy Wyszogród, w której poziom bezrobocia jest najniższy, w Gminie Nowy Duninów jest o 47,1% więcej bezrobotnych.

Wykres 7. Bezrobocie na terenie gmin powiatu plockiego (stan na 31.12.2014)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP Płock

Obecna sytuacja na rynku pracy w Gminie Nowy Duninów może być spowodowana dużą ilością młodych ludzi, których wykształcenie nie koniecznie pokrywa się z zapotrzebowaniem na rynku pracy. Chcąc zmniejszać poziom bezrobocia, należałoby skutecznie pozyskiwać nowych inwestorów, a także stwarzać odpowiednie warunki do prowadzenia działalności gospodarczej na tym terenie, m.in. poprzez tworzenie odpowiedniego systemu zachęt dla nowych przedsiębiorców lub poprzez wyznaczanie odpowiednich terenów inwestycyjnych.

Ponadto należy zaznaczyć, że brak pracy lub jej utrata może być przyczyną wielu bardzo niepokojących zjawisk społecznych (tj. dysfunkcje społeczne, przestępczość czy uzależnienia od alkoholu), a także czynnikiem skutecznie ograniczającym popyt wewnętrzny. Długotrwałe występowanie efektów bezrobocia w konsekwencji wpłynie bezpośrednio na wzrost wydatków Gminy Nowy Duninów na pomoc społeczną w zakresie likwidacji lub minimalizacji tych zjawisk, jak również na pogorszenie wizerunku oraz atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej Gminy.

Warto w tym miejscu również podkreślić, że dane statystyczne nie do końca odzwierciedlają faktyczną sytuację na rynku pracy. Podczas spotkań konsultacyjnych, organizowanych w ramach prac nad niniejszą *Strategią*, mieszkańcy Gminy wskazywali, że przedsiębiorcy z terenu Gminy Nowy Duninów mają trudności w znalezieniu pracowników. Duże znaczenie w tym względzie ma niechęć części osób bezrobotnych do podjęcia pracy, dla których proponowane wynagrodzenie jest mało atrakcyjne w porównaniu do otrzymywanych

świadczeń socjalnych. Można zatem wnioskować, że problem bezrobocia na terenie Gminy Nowy Duninów ma znacznie mniejszą skalę, niż ukazują to oficjalne statystyki.

4. Usługi publiczne na terenie Gminy Nowy Duninów

4.1. Usługi społeczne

Jednym z czynników warunkujących atrakcyjność osiedleńczą jest dostępność usług społecznych. Podczas wyboru nowego miejsca zamieszkania brane są pod uwagę przede wszystkim: dostęp do oświaty oraz jakość oferty edukacyjnej, oferta kulturalna, baza sportowo-rekreacyjna, dostęp do opieki zdrowotnej, a także poziom bezpieczeństwa publicznego. Od stanu infrastruktury społecznej zależy także jakość życia obecnych mieszkańców Gminy i ich szanse rozwoju.

4.1.1. Oświata i nauka

Na terenie Gminy Nowy Duninów funkcjonują następujące placówki oświatowe:

Przedszkola:

- Oddział Przedszkolny – Nowy Duninów
- Oddział Przedszkolny – Soczewka

Szkoły podstawowe:

- Szkoła Podstawowa im. Ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Nowym Duninowie
- Szkoła Filialna w Soczewce

Gimnazja:

- Publiczne Gimnazjum im. Ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Nowym Duninowie

PRZEDSZKOLA

Na terenie Gminy Nowy Duninów funkcjonują trzy oddziały przedszkolne. Na koniec czerwca 2016 roku, łącznie do niniejszych placówek uczęszczało 44 dzieci (stan na 30.06.2016 r.). Dzięki dobrze rozwiniętej opiece i edukacji przedszkolnej, Gmina zapewnia rodzinom dzieci (zwłaszcza młodym matkom) możliwość podjęcia lub kontynuacji pracy po powrocie z urlopu wychowawczego, zwiększając tym samym ich szanse na rynku pracy. W każdej placówce publicznej zapewniony jest dostęp do wykwalifikowanej kadry. Każda z placówek posiada bogatą ofertę spędzania czasu dla dzieci, w tym: gry i zabawy dydaktyczne, zajęcia plastyczne, zabawy taneczne i ruchowe, naukę samodzielności, pobyt na świeżym powietrzu. Sympatyczni pracownicy, urozmaicone zajęcia i towarzystwo rówieśników sprawia, że dzieci chętnie przychodzą do powyższych placówek. Jednostki zapewniają dzieciom komfortowe i bezpieczne warunki do zabawy, rozwoju i odpoczynku.

Tabela 14. Przedszkola na terenie Gminy Nowy Duninów (stan na 30.06.2016 r.)

Przedszkola / Oddziały przedszkolne				
Nazwa placówki	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni (w etatach)	Pracownicy obsługi (w etatach)	Rodzaj placówki (publiczna / niepubliczna)
Oddział Przedszkolny – Nowy Duninów	36	2	-	publiczna
Oddział Przedszkolny – Soczewka	8	1	-	publiczna
Oddział Przedszkolny – Lipianki	0	-	-	-

Źródło: Dane UG Nowy Duninów

SZKOŁY PODSTAWOWE

Wszystkie szkoły podstawowe na terenie Gminy posiadają status szkół publicznych. Dla placówek oświatowych wymienionych w tabeli 15, organem prowadzącym jest Gmina Nowy Duninów. W 2014 roku do szkół prowadzonych przez Gminę Nowy Duninów uczęszczało 215 uczniów.

Tabela 15. Wykaz szkół podstawowych na terenie Gminy Nowy Duninów (stan na 30.06.2016 r.)

Szkoły podstawowe				
Nazwa placówki (adres)	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni (w etatach)	Pracownicy obsługi (w etatach)	Rodzaj placówki (publiczna / niepubliczna)
Szkoła Podstawowa im. ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Nowym Duninowie	185	17,89	5,5	Publiczna
Szkoła Filialna w Soczewce	19	3,5	2,5	Publiczna
Szkoła Filialna w Lipiankach	10	2	-	Publiczna

Źródło: Dane UG Nowy Duninów

Kształcenie ogólne w szkole podstawowej tworzy fundament wykształcenia. Szkoła łagodnie wprowadza uczniów w świat wiedzy dbając o ich harmonijny rozwój intelektualny, etyczny, emocjonalny, społeczny i fizyczny. Wyniki testu 6-klasistów w 2014 roku dla przeciętnego ucznia klasy VI w Gminie Nowy Duninów kształtowały się na poziomie średnio 23,68 punktów i były niższe niż średnia województwa mazowieckiego.

Tabela 16. Wyniki testów 6-klasistów w Gminie Nowy Duninów

Wyszczególnienie	2014	2015
Wynik ogólny testów 6 – klasistów Gmina Nowy Duninów	23,68	Cz. I – język polski, matematyka – 62,6 Cz. II – język angielski – 76,1
Województwo mazowieckie	26,98	Cz. I – język polski, matematyka – 68,9 Cz. II – język angielski – 80,4

Źródło: <http://bip.oke.waw.pl/>**GIMNAZJA**

Na terenie Gminy zlokalizowane jest jedno gimnazjum publiczne będące w zarządzie Gminy Nowy Duninów: Publiczne Gimnazjum im. Ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Nowym Duninowie. Na koniec czerwca 2016 roku uczęszczało tam 97 uczniów.

Tabela 17. Charakterystyka gimnazjów na terenie Gminy Nowy Duninów (stan na 30.06.2016 r.)

Nazwa placówki (adres)	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni (w etatach)	Pracownicy obsługi (w etatach)	Rodzaj placówki (publiczna / niepubliczna)
Publiczne Gimnazjum im. ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Nowym Duninowie	97	14,50	4	Publiczna

Źródło: UG Nowy Duninów

Należy podkreślić, że uczniowie gimnazjum mogą uczestniczyć w kołach zainteresowań prowadzonych przez placówkę oraz brać udział w różnorodnych konkursach. Angażują się również w wiele inicjatyw szkolnych, dzięki czemu rozwijają swoje umiejętności organizatorskie. Szkoła stara się w ciekawy sposób organizować czas wolny uczniom. Publiczne Gimnazjum w Nowym Duninowie przygotowuje do nauki w szkole ponadgimnazjalnej, a także proponuje uczniom atrakcyjną ofertę edukacyjną, zapewniając im dobre wykształcenie.

Uczniowie III klas gimnazjum w latach 2014 i 2015 przystąpili do obowiązkowego testu gimnazjalnego. Jego wyniki w Gminie Nowy Duninów na tle wyników województwa mazowieckiego przedstawia tabela 18.

Tabela 18. Wyniki testów gimnazjalnych w Gminie Nowy Duninów w latach 2014 i 2015

Wyszczególnienie		Rok 2014			Rok 2015		
		Gmina Nowy Duninów	woj.	kraj	Gmina Nowy Duninów	woj.	kraj
Część humanistyczna	j. polski	65,6	70	67,8	57,7	64,7	61,5
	historia, WOS	55,8	60,9	59	62,3	65,9	64
Część matematyczno - przyrodnicza	matematyka	36,1	50,2	47,5	44,6	51,2	50
	przedmioty przyrodnicze	44,1	54,1	52	49,6	52,1	49,5
Język angielski	podstawa	58,1	70,1	67	57,2	69,8	70
	rozszerzenie	30,1	49,6	46,3	38,1	51,2	58,5
Język niemiecki	podstawa	39,5	57,1	54,7	63,5	55,5	56

Źródło: Dane UG Nowy Duninów

Analizując średnie wyniki testów uczniów III klas szkół gimnazjalnych z terenu Gminy Nowy Duninów, należy zauważyć, że zarówno w 2014, jak i w 2015 roku, wyniki uczniów z Gminy Nowy Duninów były nieco niższe od średnich wyników dla kraju i dla województwa. Należy jednak podkreślić, że w szkole tej prowadzone są koło zainteresowań przedmiotowe i wyrównawcze, które mają na celu podniesienie poziomu nauczania na terenie przedmiotowej jednostki samorządu terytorialnego.

SZKOŁA ŚREDNIA

Na terenie Gminy Nowy Duninów nie funkcjonuje żadna szkoła średnia.

4.1.2. Ochrona zdrowia

Istotnym elementem infrastruktury społecznej jest system ochrony zdrowia. Dostęp do infrastruktury ochrony zdrowia zależy przede wszystkim od liczby instytucji świadczących usługi zdrowotne, ich rozmieszczenia oraz kosztów usług.

Na terenie Gminy Nowy Duninów usługi z zakresu opieki medycznej świadczy:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Rodzina", Nowy Duninów
- Ośrodek Zdrowia w Soczewce
- Przychodnia Lekarska w Nowym Duninowie

W Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej do dyspozycji pacjentów przeznaczonych jest sześć gabinetów, nowoczesna aparatura medyczna, w pełni wyposażona część rehabilitacyjna. Budynek jest przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. NZOZ „Rodzina” przywiązuje ogromną wagę do jakości świadczonych usług. Od 2006 posiada Certyfikat ISO 9001:2009.

Funkcjonowanie konkurencyjnych placówek medycznych jest podstawą do zapewnienia właściwej działalności w dziedzinie ochrony i promocji zdrowia. Należy uznać, że system opieki zdrowotnej na terenie Gminy w pełni zaspakaja potrzeby obecnych mieszkańców Gminy, jak również jest w stanie zaspokoić potrzeby potencjalnych mieszkańców, którzy w przyszłości zamieszkają na niniejszym terenie.

4.1.3. Sport i kultura

Sport

Sport w Gminie Nowy Duninów jest nieodzownym elementem życia wielu jej mieszkańców, dlatego też Gmina wspiera rozwój dyscyplin sportowych oraz pracuje nad stworzeniem warunków i możliwości do rozwijania zainteresowań sportowych.

W skład głównych obiektów tworzących bazę sportowo-rekreacyjną wchodzi:

- „Orlik” przy Szkole Podstawowej i Publicznym Gimnazjum w Nowym Duninowie
- Boisko sportowe przy Szkole Podstawowej w Soczewce
- MOSiR Ośrodek Rekreacyjno – żeglarski w Nowym Duninowie
- ZKSW Stacja Wodna Zgierskiego Klubu Sportów Wodnych
- boisko do piłki nożnej przy ul. Włocławskiej w Nowym Duninowie

Mieszkańcy Gminy mają możliwość uprawiania sportu w działającym klubie sportowym LKS Wisła Nowy Duninów, który oprócz piłki nożnej wspiera też inne dyscypliny. Na początku 2016 roku swoją działalność sportową sformalizowała inna grupa, tworząc Stowarzyszenie Gminny Klub Sportowy „Fala”, której główną dyscypliną sportową jest tenis stołowy.

Najważniejszym wydarzeniem sportowym jakie ma miejsce na terenie Gminy są Regaty Żeglarskie. Pierwsze Regaty o Puchar Wójta Gminy Nowy Duninów odbyły się w roku 1996. Z roku na rok podnosił się prestiż imprezy. Ponadto w 2001 roku Starosta Płocki podjął decyzję o współuczestnictwie w tym wydarzeniu. Dzięki władzom samorządowym, pracownikom Urzędu Gminy i wszystkim, którzy włączają się w przygotowania, Gmina Nowy Duninów szczyli się wspaniałym wydarzeniem, które przyczyniło się do promocji niezaprzeczalnych walorów Gminy.

Dzięki istnieniu warunków do uprawiania sportu i rekreacji, tj. boisk sportowych oraz sal gimnastycznych, zauważalny jest wzrost zainteresowania aktywnym wypoczynkiem wśród mieszkańców Gminy. Rozwijającymi się amatorsko dziedzinami sportowymi są przede wszystkim sporty wodne.

Kultura

Zadania z zakresu kultury na terenie Gminy Nowy Duninów realizują następujące placówki:

- Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Duninowie,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Nowym Duninowie.

Gminna Biblioteka Publiczna jest instytucją kultury realizującą statutowe zadania w zakresie gromadzenia, opracowania i udostępniania zbiorów oraz prowadzenia działalności kulturalno – oświatowej na rzecz wszystkich użytkowników biblioteki z terenu Gminy Nowy Duninów. Gminna Biblioteka Publiczna w Nowym Duninowie bierze udział w programie Akademia Orange dla bibliotek, którego celem jest wspieranie rozwoju społeczeństwa informacyjnego poprzez udostępnianie bibliotekom gminnym nowych technologii komunikacyjnych i promocję ich wykorzystania tak, by biblioteki stały się nowoczesnymi, centrami informacyjnymi, kulturalnymi i edukacyjnymi. Ponadto w Zespole Szkół w Nowym Duninowie funkcjonuje również biblioteka szkolna, gdzie działa Koło Przyjaciół Biblioteki. Organizowane są też liczne konkursy czytelnicze, ortograficzne, plastyczne i recytatorskie.

Duże znaczenie dla życia kulturalnego mieszkańców Gminy Nowy Duninów ma **Gminny Ośrodek Kultury** w Nowym Duninowie. Gminny Ośrodek Kultury funkcjonuje od 2004 roku i organizuje na terenie Gminy imprezy o charakterze lokalnym, spotkania literackie, przeglądy piosenki i konkursy tańca.

4.1.4. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji z środowiskiem.

Jednostką organizacyjną w zakresie pomocy społecznej dla mieszkańców jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Duninowie, który został utworzony na podstawie Uchwały Nr 52/XI/90 Gminnej Rady Narodowej w Nowym Duninowie z dnia 27 lutego 1990 roku w sprawie: utworzenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Duninowie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Duninowie realizuje szeroki zakres zadań, wynikających z następujących przepisów:

- ustawy o pomocy społecznej;

- rozporządzenia w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej;
- rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego;
- ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania".

Ze świadczeń GOPS w 2015 roku korzystało 229 osób, z tego 119 z powodu ubóstwa, 99 z powodu bezrobocia oraz 54 z powodu niepełnosprawności. W porównaniu do roku 2014, łączna liczba korzystających z pomocy Ośrodka spadła o 36 osób. Należy zauważyć, że pomimo spadku liczby osób, którym przyznano świadczenie nastąpił znaczny wzrost kwoty świadczeń (wzrost o 15% w stosunku do roku 2013). Należy podkreślić, że oczekiwany w wyniku realizacji odpowiedniej strategii rozwój przedsiębiorczości na terenie Gminy przyczyni się do powstawania nowych miejsc pracy, a tym samym do zmniejszania bezrobocia na terenie Gminy i spadku liczby osób korzystających obecnie z pomocy GOPS. Tym samym Gmina będzie mogła część zaoszczędzonych środków finansowych przeznaczyć na inne zadania związane z pomocą społeczną lub wykorzystać je na zupełnie inne cele (np. inwestycyjne).

Tabela 19. Pomoc społeczna na terenie Gminy Nowy Duninów

Pomoc społeczna - świadczenia	Stan na dzień 31.12.2013r.	Stan na dzień 31.12.2014r.	Stan na dzień 31.12.2015r.
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	264	265	229
Z powodu ubóstwa	138	137	119
Z powodu bezrobocia	128	115	99
Z powodu niepełnosprawności	53	52	54
Z powodu długotrwałej choroby	31	34	36
Z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	48	48	36
Kwota świadczeń w tys. zł [zadania własne gminy]	395 761,05	422 760,14	456 866,46
Kwota świadczeń w tys. zł [zadania zlecone gminy]	3 000,00	3 000,00	3 000,00
Liczba mieszkań socjalnych na terenie Gminy	2	2	2

Źródło: Dane UG Nowy Duninów

4.1.5. Bezpieczeństwo Publiczne

Usługi publiczne na terenie Gminy Nowy Duninów z zakresu:

- **bezpieczeństwa publicznego** realizuje Posterunek Policji mieszczący się w Nowym Duninowie przy ul. Gostynińskiej 8
- **ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej** realizują trzy Ochotnicze Straże Pożarne: OSP w Nowym Duninowie, która działa w ramach Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego oraz OSP Lipianki i OSP Dzierżazna.

Posterunek Policji sprawuje bezpośredni kontakt i nadzór nad stanem bezpieczeństwa publicznego mieszkańców. Jednostki OSP odpowiadają za ochronę przeciwpożarową Gminy, która odgrywa zasadnicze znaczenie z uwagi na bardzo duży udział lasów w strukturze użytkowania gruntów niniejszej jednostki samorządu terytorialnego. Niemniejsza rolę ma sprawowana przez strażaków ochrona przeciwpowodziowa, ze względu na położenie Gminy nad brzegiem Wisły. Wśród zasadniczych celów i zadań OSP należy wymienić:

- prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z Państwową Strażą Pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami,
- udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń,
- informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi,
- upowszechnianie, w szczególności wśród członków, kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności kulturalnej i oświatowej,
- wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej,
- działanie na rzecz ochrony środowiska.

4.2. Usługi Komunalne

4.2.1. Infrastruktura drogowa

Ze względu na walory lokalizacyjne, Gmina Nowy Duninów stanowi dobrą bazę dla mieszkańców Gminy – zarówno obecnych i potencjalnych, jak i inwestorów. Gmina położona jest w bliskim sąsiedztwie trzech istotnych ośrodków miejskich: Płock, Gostynin, Włocławek. Ponadto przez teren Gminy przebiega droga krajowa oraz droga wojewódzka. Połączenie dróg gwarantuje dobrze rozwiniętą sieć dróg powiatowych oraz gminnych, które zapewniają mieszkańcom Gminy dotarcie do większych miejscowości.

Szczegółowy wykaz dróg na terenie Gminy, został zaprezentowany w tabeli poniżej.

Tabela 20. Charakterystyka infrastruktury drogowej na terenie Gminy Nowy Duninów

Drogi krajowe			
Nazwa drogi lub relacja drogi	Długość drogi w granicach Gminy (km)	Stan techniczny drogi	
62 Płock- Wyszogród – Zakroczym – Serock – Wyszaków – Łochów – Węgrów – Sokołów Podlaski	18,9	Dobry	
Drogi wojewódzkie			
Nazwa drogi lub relacja drogi	Długość drogi w granicach Gminy (km)	Stan techniczny drogi	
573 Nowy Duninów – Gostynin – Granica województwa	6,6	Dobry	
Drogi powiatowe			
Nazwa drogi lub relacja drogi	Długość drogi w granicach Gminy (km)	Stan techniczny drogi	
2970W301 Nowy Duninów - Grodziska	5,813	Dobry	
2971W302 Nowy Duninów – Kobyle Błota	9,829	Dobry	
1450W304 Gostynin - Lipianki	1,320	Dobry	
2972W305 Duninów Duży - Lipianki	8,897	Dobry	
2973W320Popłacin - Soczewka	4,650	Dobry	
2974W322 Soczewka - Łąck	4,978	Dobry	
Drogi gminne			
Nazwa drogi lub relacja drogi	Długość drogi w granicach Gminy (km)	Nawierzchnia	Stan techniczny drogi
1-290901 W	2,240	1,6-bitumiczna	Dobry
2-290902 W	2,200	-	Dobry
3-290903 W	0,960	-	Dobry
4-290904 W	0,300	bitumiczna	Dobry
5-290905 W	0,200	bitumiczna	Dobry
6-290906 W	0,260	bitumiczna	Dobry
7-290907 W	0,300	bitumiczna	Dobry
8-290908 W	0,350	bitumiczna	Dobry
9-290909 W	0,350	bitumiczna	Dobry
10-290910 W	0,250	bitumiczna	Dobry
11-290911 W	0,150	bitumiczna	Dobry
12-290912 W	0,130	bitumiczna	Dobry
13-290913 W	0,050	bitumiczna	Dobry
14-290914 W	0,100	-	Dobry

15-290910 W	0,200	bitumiczna	Dobry
16-290910 W	2,570	-	Dobry
17-290910 W	1,350	bitumiczna	Dobry
18-290910 W	5,800	1,65-bitumiczna	Dobry
19-290910 W	3,680	-	Dobry
20-290920 W	2,400	-	Dobry
21-290921 W	7,600	0,5-bitumiczna	Dobry
22-290922 W	3,400	-	Dobry
23-290923 W	1,200	-	Dobry
24-290924 W	4,210	-	Dobry
25-290925 W	4,718	-	Dobry
26-290926 W	1,170	-	Dobry
27-290927 W	0,360	-	Dobry
28-290928 W	6,442	0,693-bitumiczna	Dobry
29-290929 W	0,880	-	Dobry
30-290930 W	0,340	-	Dobry

Źródło: Dane UG Nowy Duninów

Infrastruktura drogowa jest czynnikiem, który może wpłynąć na rozwój inwestycyjny Gminy i może być czynnikiem determinującym, a na pewno brany pod uwagę przez potencjalnych mieszkańców, którzy zdecydowaliby osiedlić się na terenie Gminy. Przewiduje się bowiem, że rola transportu drogowego w najbliższych latach w dalszym ciągu będzie wzrastać, a tym samym nastąpi wzrost natężenia ruchu na drogach. Istotne znaczenie w tym względzie ma koncepcja budowy trzeciej przeprawy mostowej przez Wisłę. Założeniem tego planu jest budowa mostu poza granicami Płocka – jako możliwą lokalizację wskazuje się okolice Popłacina. Budowa mostu na terenie Gminy Nowy Duninów nie tylko wpłynęłaby na udrożnienie i polepszenie dojazdu do Płocka i miejscowości położonych po drugiej stronie Wisły, ale przede wszystkim dałaby szansę na poprawę rozwoju gminy, w tym przede wszystkim w sferze gospodarczej, mieszkalnej i turystycznej.

W ostatnich latach na terenie Gminy dokonano licznych modernizacji dróg gminnych. Dalsze działania modernizacyjne oraz budowa nowych dróg będą z pewnością wpływały pozytywnie na rozwój Gminy i na zapewnienie mieszkańcom wysokiej jakości życia.

Na terenie Gminy, w sołectwach Brwilno Dolne – Soczewka, Wola Brwileńska, Stary Duninów, Nowy Duninów oraz Karolewo – Nowa Wieś funkcjonuje także system chodników, które wymagają dalszej rozbudowy i modernizacji. W roku bieżącym prowadzone są intensywne działania przez GDDKiA w celu poprawy stanu technicznego istniejących chodników zlokalizowanych w pasie drogowym drogi krajowej nr 62, jak również budowa

długo oczekiwanego przez mieszkańców Popłacina chodnika od granic m. Płocka do skrzyżowania z drogą powiatową 2973W320 Popłacin – Soczewka. Gmina Nowy Duninów prowadzi prace związane z przygotowaniem wniosku o dofinansowanie budowy ścieżki rowerowej relacji Płock-Soczewka o długości około 8,5 km.

Infrastrukturę około drogową uzupełnia publiczny system oświetlenia ulicznego, o łącznej długości ponad 46 km. Na terenie Gminy znajduje się 677 lamp ulicznych. Oświetlenie uliczne występuje na terenie całej Gminy Nowy Duninów z wyjątkiem terenów zurbanizowanych w ostatnich latach. Jego stan oceniany jest jako wystarczający, przy czym istnieje potrzeba zwiększenia liczby punktów świetlnych na terenach, które w ostatnim czasie zostały zasiedlone. Ponadto, należy sukcesywnie wymieniać lampy na bardziej energooszczędne. Wszystkie tego typu działania w chwili obecnej prowadzone są wyłącznie we współpracy ze spółką Energa Oświetlenie.

4.2.2. Gospodarka odpadami

Na terenie Gminy Nowy Duninów obowiązuje Regulamin utrzymania czystości i porządku. Jego wykonanie zostało powierzone Wójtowi Gminy Nowy Duninów. Regulamin określa szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku na terenie niniejszej jednostki samorządu terytorialnego, tj.:

- wymagania w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości;
- rodzaj i minimalną pojemności pojemników przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości oraz na drogach publicznych, warunków rozmieszczania tych pojemników i ich utrzymania w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym;
- częstotliwość i sposób pozbywania się odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz z terenów przeznaczonych do użytku publicznego;
- inne wymagania wynikające z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami;
- obowiązki osób utrzymujących zwierzęta domowe, mających na celu ochronę przed zagrożeniem lub uciążliwością dla ludzi oraz przed zanieczyszczeniem terenów przeznaczonych do wspólnego użytku;
- wymagania utrzymywania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej, w tym także zakazu ich utrzymywania na określonych obszarach lub w poszczególnych nieruchomościach;
- wyznaczone obszary podlegające obowiązkowej deratyzacji i terminów jej przeprowadzania.

Źródło: Uchwała Nr 273/XXXV/14 Rady Gminy Nowy Duninów z dnia 7 listopada 2014 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Nowy Duninów

Podmiotem odpowiedzialnym za zorganizowanie odbioru i nadzorującym wywóz odpadów komunalnych jest Gmina. Zasięg obowiązywania przepisów zawartych w Regulaminie obejmuje nieruchomości zamieszkałe i niezamieszkałe.

Do dyspozycji właścicieli nieruchomości z terenu Gminy Nowy Duninów udostępniony jest Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Nowym Duninowie przy ul. Gostynińskiej 1A (na terenie gminnej oczyszczalni ścieków).

W tabeli poniżej przedstawiono rodzaje odpadów, jakie zbierane są w PSZOK-u.

Tabela 21. Rodzaje odpadów przyjmowane w PSZOK w Nowym Duninowie

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Sposób magazynowania odpadu
16 01 03	Zużyte opony	Pojemnik 1100 litrów
17 01 01	Baterie alkaiczne (z wyłączeniem 16 06 03)	Pojemnik 240 litrów
17 01 07	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	Pojemnik 1100 litrów
20 01 23*	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadów materiałowych ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	Pojemnik 1100 litrów
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	Pojemnik 120 litrów
20 01 34	Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	Pojemnik 240 litrów
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	Pojemnik 1100 litrów
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	Kontener KP 7

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi Gminy Nowy Duninów w roku 2015

Gmina Nowy Duninów przynależy do Związku Gmin Regionu Płockiego, jednak nie prowadzi w oparciu o jego działalność gospodarki odpadami. Zadaniem priorytetowym Związku jest rozwiązanie problemu utylizacji odpadów o zasięgu ponad gminnym – wspólna budowa systemu odbioru, gromadzenia i utylizacji odpadów komunalnych, w tym systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Aktualnie do Związku należy 18 gmin z regionów powiatów płockiego i płońskiego. Jednak organizacja tak dużego obszaru funkcjonowania wspólnego systemu stwarza szereg różnego rodzaju problemów głównie organizacyjnych, co skłoniło Gminę Nowy Duninów do indywidualnego podejścia w przedmiotowym zagadnieniu.

Od stycznia 2015 r. usługę odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych z terenu nieruchomości zamieszkałych i nieruchomości niezamieszkałych Gminy Nowy Duninów świadczy Zakład Gospodarki Komunalnej i Mechanizacji Rolnictwa Sp. z o.o. w Baruchowie.

4.2.3. Mieszkalnictwo

Mieszkalnictwo na terenie Gminy Nowy Duninów ulega systematycznemu rozwojowi. W 2014 roku w porównaniu z rokiem 2008 liczba mieszkań na opisywanym areale wzrosła o 15,13%, w efekcie czego powierzchnia użytkowa mieszkań wzrosła o 28,82%. Natomiast od 2009 Gmina posiada 2 (wolne) lokale socjalne o łącznej powierzchni 42 m² (lokale te jednak nie spełniają warunków dla lokali mieszkalnych).

Tabela 22. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Nowy Duninów

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Mieszkania	1 282	1 302	1 403	1 411	1 445	1 460	1 476
powierzchnia użytkowa mieszkań (m ²)	85 918	88 274	10 2612	103 515	106 631	108 812	110 676
Liczba lokali socjalnych	-	2	-	2	2	2	2
powierzchnia użytkowa mieszkań socjalnych (m ²)	-	42	-	42	42	42	42

Źródło: Dane GUS

W analizowanym okresie przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań zwiększyła się z 85 918 m² (rok 2008) do 110 676 m² (rok 2014). Podobny trend zaobserwowano w odniesieniu do przeciętnej powierzchni użytkowej przypadającej na 1 osobę, tj. wzrost z 22,4 m² do 27,8 m² w 2014 roku oraz wskaźnika mieszkania na 1000 mieszkańców (wzrost z 334,3 do 370,8), co niewątpliwie uatrakcyjnia opisywany obszar pod względem osiedleńczym, stwarzając dogodne warunki mieszkaniowe.

Tabela 23. Wskaźniki dotyczące zasobu mieszkaniowego w latach 2008 – 2014

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
przeciętna powierzchnia użytkowa	m ²	67,0	67,8	73,1	73,4	73,8	74,5	75,0
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m ²	22,4	22,7	25,7	26,0	26,7	27,2	27,8
mieszkania na 1000 mieszkańców	-	334,3	335,1	351,0	354,0	361,8	365,4	370,8

Źródło: Dane GUS

W analizowanym okresie z roku na rok wzrastała liczba mieszkań wyposażona w instalacje sanitarne – wodociąg, łazienkę i centralne ogrzewanie. W 2014 roku na obszarze Gminy około 85,80% mieszkań było podłączonych do wodociągu, 75,1% było wyposażonych w łazienkę, zaś 71,1% posiadało centralne ogrzewanie.

Tabela 24. Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne

Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań	Jedn. miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
wodociąg	%	76,8	77,1	85	85,1	85,5	85,6	85,8
łazienka	%	61,1	61,7	73,8	73,9	74,5	74,8	75,1
centralne ogrzewanie	%	61	61,6	69,6	69,8	70,5	70,8	71,1

Źródło: Dane GUS

Warto w tym miejscu również podkreślić, że podczas spotkań konsultacyjnych, organizowanych w ramach prac nad niniejszą *Strategią*, mieszkańcy Gminy wyrazili obawę co do dalszego rozwoju budownictwa mieszkalnego na terenie ich gminy. Obawy te są podyktowane wejściem w życie nowych regulacji dotyczących obrotu ziemią rolną. Na terenie gminy występują słabe pod względem przydatności rolniczej gleby, ponadto około 70% powierzchni Gminy stanowią lasy. Uwarunkowania te powodują, że rolnictwo jest słabo rozwinięte i w przyszłości nie ma większych szans do jego rozwoju. Z drugiej zaś strony wielkoobszarowe tereny leśne, obszary chronione oraz dogodna lokalizacja Gminy spowodowały, że w ostatnich latach na jej teren przybywali nowi mieszkańcy, którzy kupowali działki w celach rekreacyjnych. To pozytywnie wpłynęło na sytuację gospodarczą całej Gminy. W chwili obecnej, w związku z wejściem w życie nowych regulacji, te tendencje uległy zahamowaniu, co podyktowane jest ograniczeniami ustawowymi i wynikającym z tego znacznym spadkiem cen gruntów na terenie Gminy Nowy Duninów.

4.2.4. Usługi wodociągowe i kanalizacyjne

WODOCIĄG

Systemy zaopatrzenia w wodę posiada większość miejscowości wchodzących w zasięg administracyjny Gminy Nowy Duninów. Długość sieci wraz z przyłączami na terenie Gminy w 2014 roku wynosiła 93,5 km, natomiast liczba przyłączy do budynków mieszkalnych kształtowała się na poziomie 1 130 sztuk. Na koniec 2014 roku z wodociągu korzystało 3 641 osób, co stanowiło około 91% ogółu mieszkańców Gminy w 2014 roku.

Tabela 25. Stan infrastruktury wodociągowej na terenie Gminy Nowy Duninów na koniec 2014 roku

Wyszczególnienie	Jedn. miary	Stan na dzień 31.12.2014r.
długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	93,5
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 130
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	96,1
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	3 641

Źródło: Dane GUS

Mieszkańcy Gminy Nowy Duninów zaopatrywani są w wodę z ujęcia w Nowym Duninowie, w Duninowie Dużym oraz częściowo z wodociągu m. Płocka. W chwili obecnej wszystkie urządzenia zaopatrujące mieszkańców w wodę znajdują się w stanie dobrym, rozbudowy wymaga SUW w Nowym Duninowie tj. budowa dodatkowego zbiornika wody uzdatnionej w celu poprawy dostaw zwłaszcza w okresie letnim, kiedy następuje znaczący wzrost zużycia wody. W ciągu najbliższych kilku lat planuje się również renowację istniejących studni głębinowych a jeżeli będzie taka konieczność, również wykonanie ujęcia rezerwowego dla ujęcia w m. Trzcianno zaopatrującego SUW w Nowym Duninowie.

KANALIZACJA

Sieć kanalizacyjna na terenie Gminy Nowy Duninów na koniec 2014 roku liczyła 41,4 km oraz 515 sztuk przyłączy. Dzięki temu, na koniec 2014 roku do sieci kanalizacyjnej podłączonych było około 42% mieszkańców Gminy.

Tabela 26. Stan infrastruktury ściekowej na terenie Gminy Nowy Duninów na koniec 2014 roku

Sieć kanalizacyjna		
Wyszczególnienie	Jednostka miary	Stan na dzień 31.12.2014r.
długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	41,4
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	515
ścieki odprowadzone z budynków zamieszkałych	dam ³	49,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	1 680

Źródło: Dane GUS

W miejscowości Nowy Duninów znajduje się gminna oczyszczalnia ścieków, do której odprowadzane są ścieki z terenu Gminy. Z dużej części Gminy uzbrojonej w sieć kanalizacyjną ścieki odprowadzane są do oczyszczalni ścieków w m. Płock-Maszewo.

W związku z tym, że sieć wodno – kanalizacyjna jest jednym z podstawowych elementów warunkujących rozwój mieszkalnictwa i przedsiębiorczości na każdym terenie, Gmina Nowy Duninów systematycznie i w miarę zapotrzebowania realizuje inwestycje w tym zakresie. Należy podkreślić, że podłączenie do sieci wodociągowej jest zapewnione każdemu nowemu gospodarstwu domowemu. Natomiast rozbudowa sieci kanalizacyjnej następuje w pierwszej kolejności na obszarze Gminy o większych skupiskach mieszkańców, gdzie rozbudowa ta jest uzasadniona i opłacalna ekonomicznie. W przypadku terenów, gdzie podłączenie do sieci kanalizacyjnej jest nieopłacalne, budowane są przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Tym samym należy zakładać, że rozwój budownictwa mieszkaniowego na terenie Gminy (a tym samym wzrost gęstości zaludnienia w poszczególnych miejscowościach) przyczyni

się do rozwoju sieci kanalizacyjnej i przydomowych oczyszczalni ścieków, co wpłynie w konsekwencji na dalszy wzrost jej atrakcyjności osadniczej. Z kolei w przypadku terenów inwestycyjnych konieczne będzie wcześniejsze uzbrojenie tych terenów w infrastrukturę wodno-ściekową, co zachęci potencjalnych inwestorów do inwestowania na tym terenie.

4.2.5. Zaopatrzenie w energię

O stopniu atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej Gminy świadczy również sposób zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepłą i gaz.

– zaopatrzenie w energię elektryczną

Zasilanie odbiorców z Gminy Nowy Duninów w energię elektryczną odbywa się z dwóch Głównych Punktów Zasilania (GPZ), znajdujących się poza jej obszarem i zasilającym również sąsiednie gminy.

- GPZ 110/15kV Płock Radziwie,
- GPZ 110/15kV Gostynin.

GPZ są powiązane z siecią 110 kV ENERGA-OPERATOR SA. Teren Gminy zasilany jest przez 4 linie SN, dla których w przypadkach awaryjnych, poprzez zmianę podziału sieci, istnieje możliwość zasilania obszaru poprzez inną linię SN. Ilość odbiorców przyłączonych do sieci SN i nN oraz odbierających energię elektryczną na terenie Gminy Nowy Duninów pod koniec 2014 roku wynosiła 1 923.

Stan ilościowy sieci na koniec roku 2014 na terenie Gminy wynosił:

- 61,2 km linii średniego napięcia;
- 83,2 km sieci niskiego napięcia;
- 951 szt. przyłączy do sieci o długości 23,4 km;
- 85 szt. stacji SN/nN;

Obciążenie transformatorów 110/15kV oraz linii SN zasilających teren Gminy pozwala stwierdzić, iż występuje tutaj rezerwa mocy w zakresie przyszłego zapotrzebowania pod względem zaopatrzenia w energię elektryczną dla Gminy.

Na terenie Gminy Nowy Duninów występuje również mała elektrownia wodna produkująca energię elektryczną. Znajduje się ona w miejscowości Soczewka, a jej moc wynosi 0,115 MW.

Źródło: Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Nowy Duninów na lata 2015 – 2030

– **zaopatrzenie w gaz**

Gmina Nowy Duninów nie jest zasilana gazem ziemnym przewodowym z krajowego systemu gazowniczego. W związku z tym, gospodarstwa domowe, instytucje oraz podmioty gospodarcze zaopatrują się w gaz ziemny do celów energetycznych oraz grzewczych we własnym zakresie. Potrzeby ciepłe w gospodarce komunalno – bytowej, w gospodarstwach domowych są zaspokajane za pomocą dostaw gazu płynnego LPG, dostarczanego w butlach gazowych przez okoliczne firmy prowadzące dystrybucję paliw. Mieszkańcy części sołectw wskazują na potrzebę budowy w najbliższej przyszłości sieci gazowej na części obszaru gminy.

Źródło: Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Nowy

– **zaopatrzenie w energię ciepłą**

Na terenie Gminy Nowy Duninów nie funkcjonuje system sieci ciepłowniczej (za wyjątkiem budynku wielorodzinnego przy ul. Słonecznej 2 oraz budynku Urzędu Gminy przy ul. Osiedlowej 1. Nie działają tu także przedsiębiorstwa ciepłownicze.

Budynki mieszkalne jednorodzinne i wielorodzinne, budynki użyteczności publicznej, podmioty gospodarcze, zlokalizowane na terenie Gminy ogrzewane są za pomocą indywidualnych systemów grzewczych, w których dominującym paliwem stosowanym w procesie spalania jest węgiel. Szczególnie istotnym przedsięwzięciem o ekologicznym charakterze powinno być zatem systematyczne zastępowanie ogrzewania konwencjonalnego (węglowego) ogrzewaniem „czystym” (gazowym i olejowym). Na terenach wiejskich w najbliższym okresie dominować nadal będą kotłownie indywidualne, choć dla rejonów zwartej zabudowy rozważyć można budowę ekologicznych kotłowni lokalnych. Część budynków podlegająca zarządowi Gminy została poddana modernizacji systemów ogrzewania. Pozytywnym zjawiskiem są ciągle działania termomodernizacyjne budynków, jednak potrzeby w tym zakresie są jeszcze duże.

Źródło: Dane z Urzędu Gminy w Nowym Duninowie

– **odnawialne źródła energii**

Na terenie Gminy Nowy Duninów zauważalne jest zainteresowanie energią słoneczną. Zgodnie z danymi Urzędu Gminy na koniec 2015 roku znajdowało się 14 sztuk instalacji solarnych: 7 w Brwilnie Dolnym, 5 w Nowym Duninowie i 2 w Dzierżaninie. Ponadto na terenie Gminy funkcjonują pompy ciepła w miejscowości Soczewka i Dzierżanina oraz kotłownia, wykorzystująca pellet. Mieszkańcy oraz władze Gminy są zainteresowani odnawialnymi źródłami energii, w związku z czym istnieje możliwość, że kolejne pojedyncze budynki mieszkalne na terenie Gminy w najbliższej przyszłości, zostaną wyposażone w instalacje solarne.

5. Partnerstwa Gminy Nowy Duninów

Gmina Nowy Duninów realizując zadania własne, jak również inne zadania inwestycyjne, współpracuje z innymi podmiotami sektora publicznego, z którymi zawarła umowy partnerskie.

Gmina Nowy Duninów może poszczycić się realizacją wspólnych projektów z następującymi partnerami:

- Związek Gmin Regionu Płockiego – został założony 14 kwietnia 1994 roku. W chwili obecnej Związek zrzesza 18 gmin. Zadaniem ZGRP są:
 - reprezentowanie wspólnych interesów gmin wchodzących w skład Związku;
 - restrukturyzacja regionu w celu pełnego wykorzystania potencjału ludzkiego i rzeczowego oraz przeciwdziałania bezrobociu;
 - inicjowanie tworzenia kompleksowej infrastruktury społecznej, gospodarczej i technicznej a w szczególności proekologicznej infrastruktury technicznej;
 - inicjowanie i prowadzenie programu edukacji ekologicznej społeczeństwa;
 - poszukiwanie nowatorskich rozwiązań gospodarczych i ekonomicznych w przedmiocie działania Związku;
 - promocja gospodarcza gmin - członków Związku;
 - organizowanie szkoleń dla gmin - członków Związku z zakresu działania Związku;
 - opracowywanie ekspertyz i analiz w zakresie zgłaszanym przez gminy - członków Związku;
 - utrzymanie kontaktów z podmiotami polskimi i zagranicznymi w celu wymiany doświadczeń oraz podejmowania wspólnych działań w szczególności proekologicznych;
 - organizowanie przedsięwzięć i imprez kulturalnych, oświatowych i sportowych o zasięgu ponadgminnym.

Źródło: www.zgrp.pl

Gmina Nowy Duninów wraz z 17 innymi gminami z regionu, jest jednym z partnerów projektu realizowanego przez Związek Gmin Regionu Płockiego pn. „Współpraca w ramach Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Płockiej kluczem do zintegrowanego rozwoju subregionu”. Celem projektu jest integracja działań publicznych, utrwalenie potencjału rozwojowego Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Płockiej. Projekt pozwala na ustalenie wspólnych celów dla OF w różnych sektorach, wzmocnienie istniejącej od lat współpracy JST.

- Stowarzyszenie Gmin Turystycznych Pojezierza Gostynińskiego
- Cele statutowe Stowarzyszenia to m.in.: rozwój proekologicznej infrastruktury technicznej, podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości i rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej, wypracowanie systemu edukacji ekologicznej, podejmowanie przedsięwzięć ekologicznych, turystycznych, sportowych, gospodarczych i kulturalnych. Corocznie Stowarzyszenie organizuje Festiwal Folkloru i Kultury Ziemi Kujawskiej i Mazowieckiej „Od Kujawiaka do Oberka”, a także plenery artystyczne i warsztaty plastyczne dla młodzieży gimnazjalnej. Nie zapominając o ochronie lokalnego ekosystemu i promowaniu nowatorskich rozwiązań proekologicznych, Stowarzyszenie podjęło ochronę gatunkową rybitw i mew, jak również gągoła i tracza nurogęsi. W latach 2008 – 2011 uczestniczyło w międzynarodowym projekcie „Rejestr potencjału energetycznego biomasy dla rozwoju Regionów Europejskich”, w ramach Programu „Inteligentna Energia-Europa”. Dotyczył on strategicznego planowania wykorzystania energii odnawialnej przez społeczności lokalne. Propagując rozwój turystyki, Stowarzyszenie znakuje i prowadzi renowację szlaków turystycznych o znaczeniu międzynarodowym (w tym EuroVelo) i ponadregionalnym (VeloMazovia). Wspierając bezpieczeństwo publiczne społeczności lokalnych, a jednocześnie wypracowując mechanizmy współpracy międzysektorowej, organizuje szkolenia teoretyczno - praktyczne z zakresu pierwszej pomocy przedlekarskiej. Działalność pożytku publicznego w sferze kultury fizycznej i sportu to turnieje piłki siatkowej, coroczna amatorska „Liga Mistrzów w Tenisie Stołowym”, biegi przełajowe, Sportowy Dzień Dziecka, Regaty Żeglarskie w Nowym Duninowie. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom swoich Członków, Stowarzyszenie Gmin Turystycznych podjęło realizację unijnego projektu partnerskiego pn. „Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie gmin Stowarzyszenia Gmin Turystycznych Pojezierza Gostynińskiego”.

Źródło: <http://www.pojezierzegostyninskie.pl/index.php>

- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania
- W ramach Lokalnej Strategii Rozwoju – zostały zrealizowane następujące projekty:
- Małe projekty
 - Odnowa i rozwój wsi
 - Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw
 - Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej

Stowarzyszenie aplikuje m.in.: w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”, objętego PROW na lata 2014–2020.

Źródło: <http://aktywnirazem.pl/>

Współpraca partnerska Gminy Nowy Duninów z innymi podmiotami sektora publicznego jest szansą dla rozwoju samej Gminy, jak i całego regionu. Dzięki partnerstwom możliwe będzie zwiększenie atrakcyjności mieszkaniowej, inwestycyjnej i turystycznej Gminy poprzez wspólne realizowanie niektórych projektów technicznych i społecznych. Partnerstwo umożliwi osiągnięcie korzyści z realizacji danej inwestycji przy znacznie mniejszych nakładach (w ramach projektów partnerskich, koszty projektu rozkładają się proporcjonalnie na każdego z partnerów).

6. Analiza budżetu Gminy Nowy Duninów w latach 2008-2014

6.1. Dochody Budżetu Gminy Nowy Duninów

Dane dotyczące zmiany struktury poszczególnych dochodów budżetu Gminy Nowy Duninów przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 27. Struktura dochodów majątkowych i bieżących Gminy Nowy Duninów w latach 2008-2014 [zł]

Dochody	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	9 141 130,46	9 145 984,03	12 331 114,53	12 032 423,01	11 677 720,75	11 533 137,15	12 629 668,78
majątkowe	806 599,33	399 607,01	2 754 957,71	1 871 970,26	902 033,82	371 910,40	885 252,71
% udział	8,82%	4,37%	22,34%	15,56%	7,72%	3,22%	7,01%
bieżące	8 334 531,13	8 746 377,02	9 576 156,82	10 160 452,75	10 775 686,93	11 161 226,75	11 744 416,07
% udział	91,18%	95,63%	77,66%	84,44%	92,28%	96,78%	92,99%

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

W roku 2014 dochody budżetu Gminy Nowy Duninów wynosiły 12 629 668,78 zł. Struktura dochodów Gminy Nowy Duninów na przestrzeni lat 2008 - 2010 wskazuje tendencję wzrostową. W latach 2011 – 2013 odnotowano niewielki spadek. W 2014 roku nastąpił wzrost dochodów budżetu Gminy Nowy Duninów o 38,16% w stosunku do 2008 r.

Udział dochodów bieżących w ogólnej strukturze dochodów Gminy zmieniał się z każdym rokiem, jednak utrzymywał wysoki poziom. Najmniejszy udział dochodów bieżących odnotowano w 2010 i 2011 roku. I tak w 2010 roku wyniósł 77,66%, 2011 – 84,44%. Dochody bieżące są źródłem finansowania zadań własnych danej jednostki samorządu terytorialnego i to na ich wysokość Gmina ma możliwość oddziaływania. Im większy ich udział w budżecie, tym łatwiejszy i bardziej przewidywalny jest proces prognozowania budżetu. Wzrostowi dochodów bieżących sprzyja wzrost lokalnej bazy ekonomicznej możliwy do osiągnięcia m.in. w wyniku realizacji inwestycji służących lokowaniu nowej oraz dalszemu

rozwojowi istniejącej działalności gospodarczej oraz rozwojowi mieszkalnictwa. Procesy te z kolei w dłuższym okresie czasu zwiększają bazę podatkową.

W strukturze dochodów Gminy Nowy Duninów zauważalne jest także występowanie co roku dochodów majątkowych, do których zalicza się:

- dotacje i środki przeznaczone na inwestycje,
- dochody ze sprzedaży majątku,
- dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności.

Analizując strukturę dochodów Gminy Nowy Duninów z podziałem na ich rodzaj, największy udział w 2014 roku stanowiły dochody własne Gminy, a następnie subwencje i dotacje.

Tabela 28. Dochody Gminy Nowy Duninów w latach 2008-2014 [zł]

Dochody	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
dochody własne	3 308 455,70	2 849 836,52	3 259 982,82	3 667 286,60	4 046 167,27	4 257 341,97	4 885 834,27
% udział w dochodach ogółem	36,19%	31,16%	26,44%	30,48%	34,65%	36,91%	38,69%
subwencja ogółem	4 019 127,00	4 576 122,00	4 785 473,00	4 841 061,00	4 811 046,00	4 800 600,00	4 518 851,00
% udział w dochodach ogółem	43,97%	50,03%	38,81%	40,23%	41,20%	41,62%	35,78%
dotacja ogółem	1 813 547,76	1 720 025,51	4 285 658,71	3 524 075,41	2 820 507,48	2 475 195,18	3 224 983,51
% udział w dochodach ogółem	19,84%	18,81%	34,75%	29,29%	24,15%	21,46%	25,53%
DOCHODY OGÓŁEM	9 141 130,46	9 145 984,03	12 331 114,53	12 032 423,01	11 677 720,75	11 533 137,15	12 629 668,78

Źródło: Dane GUS

Dochody własne

Wysokość dochodów własnych Gminy Nowy Duninów uległa co roku zmianom, jednak od roku 2008 wzrasta – w porównaniu do 2008 roku wartość ta w 2014 roku była o 47,68% wyższa.

Tabela 29. Poszczególne kategorie dochodów własnych Gminy Nowy Duninów [zł]

Rodzaj podatku	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
podatek rolny	45 846,18	43 444,49	41 773,18	44 246,73	45 704,12	58 123,30	60 007,56
podatek leśny	161 898,87	169 024,47	151 981,70	169 301,75	203 894,63	204 664,15	187 919,27
podatek od nieruchomości	712 743,34	766 509,51	1 004 524,18	1 180 914,53	1 358 752,29	1 376 611,60	1 371 953,46

Rodzaj podatku	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
podatek od środków transportowych	27 880,60	28 542,99	28 756,91	32 361,40	41 901,10	44 745,38	50 098,60
wpływy z opłaty skarbowej	24 533,00	25 774,00	21 262,87	20 119,74	15 852,00	12 482,35	13 892,82
podatek od czynności cywilnoprawnych	107 821,13	81 114,50	118 076,80	77 892,40	70 208,86	53 020,09	65 160,04
dochody z majątku	278 181,55	307 024,78	432 344,56	295 256,29	302 269,77	117 165,10	226 233,58
wpływy z usług	271 632,99	281 428,42	325 643,69	402 352,76	486 342,33	530 514,12	554 934,39

Źródło: Dane GUS

Tabela 30. Wpływy z tytułu udziału w podatku dochodowym stanowiącym dochód państwa w latach 2008-2014 [zł]

Udział w podatkach stanowiących dochód państwa	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
od osób fizycznych	927 783,00	780 298,00	887 145,00	1 062 391,00	1 345 374,00	1 400 592,00	1 554 655,00
od osób prawnych	-122,32	-398,37	436,28	2 266,63	5 633,39	9 744,69	6 391,25

Źródło: Dane GUS

Największy udział w dochodach własnych Gminy Nowy Duninów miały wpływy z tytułu udziału w podatkach stanowiących dochód państwa od osób fizycznych – udział ten w 2014 roku wyniósł 31,82%. Równie wysoki udział miały wpływy z tytułu podatku od nieruchomości – udział ten w 2014 roku wynosił 28,8%.

Porównując dane z 2008 roku do danych z 2014 roku można zauważyć wzrost dochodów z tytułu większości podatków oprócz wpływów z opłaty skarbowej, podatku od czynności cywilnoprawnych oraz dochodów z majątków. Należy zauważyć, że największy wzrost nastąpił w podatkach od nieruchomości – odnotowano wzrost o 92%, ponad dwukrotnie zwiększyły się wpływy z usług.

Należy podkreślić, że Gmina Nowy Duninów może w sposób pośredni oddziaływać na wysokość dochodów z udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, m.in. poprzez systematyczne tworzenie dogodnych warunków do osiedlania się na swoim terenie.

Subwencja ogólna

Dochody z tytułu subwencji ogólnej stanowiły w 2008 roku 44% ogółu dochodu Gminy Nowy Duninów zaś w roku 2014 – 36%. W 2014 roku ponad 55% subwencji ogółem stanowiła subwencja oświatowa.

Tabela 31. Udział poszczególnych części subwencji w ogólnym dochodzie Gminy Nowy Duninów latach 2008-2014 [zł]

Subwencja	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
część oświatowa subwencji ogólnej	2 283 531,00	2 473 901,00	2 611 663,00	2 620 405,00	2 690 326,00	2 657 354,00	2 507 929,00
uzupełnienie subwencji ogólnej	0,00	0,00	0,00	0,00	4389,00	0,00	0,00
część wyrównawcza subwencji ogólnej	1 667 457,00	2 004 099,00	2 063 143,00	2 098 861,00	2 042 000,00	2 087 525,00	1 988 714,00
część równoważąca subwencji ogólnej	68 139,00	98 122,00	110 667,00	121 795,00	74 331,00	55 721,00	22 208,00
Razem	4 019 127,00	4 576 122,00	4 785 473,00	4 841 061,00	4 811 046,00	4 800 600,00	4 518 851,00

Źródło: Dane GUS

Biorąc pod uwagę, że subwencja jest formą uzupełnienia dochodów własnych, które z różnych powodów nie są dopasowane do poziomu wydatków ponoszonych przez gminę, to im większy udział subwencji w dochodach gminy, tym większe ryzyko pojawienia się trudności w długookresowym bilansowaniu budżetu. To z kolei może przełożyć się na zmniejszenie inwestycji w regionie, a w konsekwencji zwiększenie bezrobocia i wzrost przepaści w rozwoju gospodarczym w stosunku do ogółu samorządów tego samego szczebla. Efektem takiego postępowania może być jeszcze większe uzależnienie budżetu od subwencji. Należy jednak podkreślić, że subwencja jest bardziej stabilnym źródłem dochodów niż np. dochody własne.

Dotacje

Gmina otrzymuje wsparcie z budżetu państwa w formie dotacji:

- dotacji przysługującej gminie w wysokości nie pobranych kwot z tytułu ulg i zwolnień określonych w ustawie z dnia 15 listopada 1984 roku o podatku rolnym, ustawie z dnia 28 września 1991 roku o lasach, czyli rekompensaty z tytułu ubytku dochodów własnych;
- dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych gminy;

- dotacji celowej z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej zlecone gminie oraz dotacje celowe na inne zadania zlecone gminie ustawami.

Dotacje ogólne mają charakter wyrównawczy: służą finansowaniu niedoboru budżetowego szczebla lokalnego. Dotacje celowe służą natomiast finansowaniu ściśle określonych zadań publicznych.

W perspektywie lat 2008-2014 wysokość dotacji celowych przekazanych Gminie Nowy Duninów zwiększyła się o 25,5%. Należy również zauważyć, że udział dotacji ogółem w dochodach ogółem Gminy Nowy Duninów zwiększył się w analizowanym okresie o 6,72 p.p.

Tabela 32. Dotacje w budżecie Gminy Nowy Duninów w latach 2008-2014

Dotacje	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
dotacje ogółem	-	1 720 025,51	4 285 658,71	3 524 075,41	2 820 507,48	2 475 195,18	3 224 983,51
dotacje celowe	1 813 547,76	1 583 483,92	1 789 775,94	2 746 007,07	2 077 654,93	2 056 297,82	2 276 589,61
Pozostałe	-	136 541,59	2 495 882,77	778 068,34	742 852,55	418 897,36	948 393,90
% udział w dochodach ogółem	-	18,81%	34,75%	29,29%	24,15%	21,46%	25,53%

Źródło: Dane GUS

6.2. Wydatki budżetu Gminy Nowy Duninów

W latach 2008-2014 wydatki Gminy Nowy Duninów wzrosły o ponad 37%. Należy jednak zauważyć, że największe wydatki Gmina Nowy Duninów poniosła w 2010 roku – 14 138 365,29 zł. Największy udział stanowiły **wydatki bieżące** (ponad 87,95% w roku 2014), które przeznaczone były na bieżące realizowanie zadań własnych Gminy. W okresie 2008-2014 można zaobserwować ogólny wzrost wydatków bieżących Gminy, który jest spowodowany:

- realizowaniem przez Gminę Nowy Duninów nowych zadań, które zostały sędowane na wszystkie gminy przez Państwo, jednakże nie zostały przekazane dodatkowe środki na ich realizację. W związku z tym, Gmina realizuje więcej zadań własnych przy takim samym budżecie,
- pojawieniem się nowych kosztów eksploatacyjnych generowanych przez nowo zrealizowane inwestycje (np. koszty utrzymania dróg, boisk wielofunkcyjnych, sieci wodno-kanalizacyjnych, itp.).

Należy zauważyć, że oprócz wydatków bieżących, w budżecie Gminy Nowy Duninów występują również **wydatki majątkowe**, wynikające z aktywnej polityki inwestycyjnej Gminy.

Wydatki majątkowe pełnią rolę wydatków rozwojowych, przekładając się bezpośrednio na wzrost potencjału mieszkaniowego, turystycznego i inwestycyjnego Gminy, a przede wszystkim poprawę jakości życia mieszkańców. Szczególny udział ich odnotowano w latach 2010 i 2011, gdy osiągnęły one odpowiednio 33,40% i 23,70% ogólnych wydatków Gminy.

Tabela 33. Wydatki Gminy Nowy Duninów w latach 2008-2014 [zł]

Wydatki	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	9 199 642,82	9 880 016,82	14 138 365,29	12 967 282,37	11 390 585,05	11 079 492,88	12 606 069,80
majątkowe	1 544 107,31	1 613 460,93	4 715 467,69	3 070 392,78	790 699,89	264 122,99	1 519 379,12
% udział w majątkowych	16,80	16,30	33,40	23,70	6,90	2,40	12,10
bieżące	7 655 535,51	8 266 555,89	9 422 897,60	9 896 889,59	10 599 885,16	10 815 369,89	11 086 690,68
% udział w bieżących	83,22%	83,67%	66,65%	76,32%	93,06%	97,62%	87,95%

Źródło: Dane GUS

Tabela 34. Struktura wydatków Gminy Nowy Duninów w latach 2008-2014 [zł]

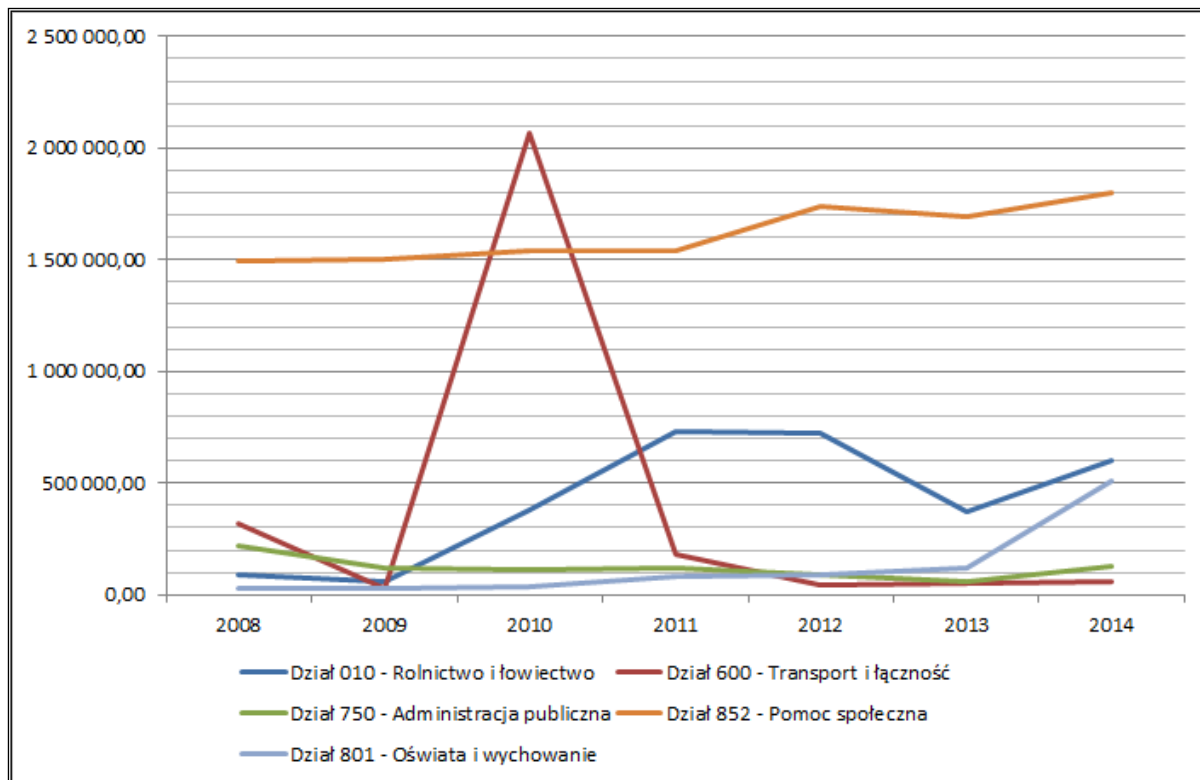
Wydatki	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	92 573,73	58 908,75	379 723,22	733 385,43	721 830,73	374 190,08	600 046,39
Dział 400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	186 453,18	182 824,73	205 683,97	239 599,92	261 745,33	286 033,62	276 167,82
Dział 600 - Transport i łączność	320 000,00	25 216,00	2 068 151,61	178 898,61	45 000,00	55 024,27	59 510,00
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	288 096,01	320 659,39	441 714,51	309 887,67	313 588,03	127 761,54	241 586,89
Dział 710 - Działalność usługowa	3 600,00	1 596,66	0,00	10 000,00	1 499,89	0,00	0,00
Dział 750 - Administracja publiczna	216 330,01	121 874,51	114 333,44	118 319,02	91 635,27	59 997,00	124 329,14
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	563,00	7 041,60	22 849,45	8 289,00	681,00	694,00	43 445,00
Dział 752 - Obrona narodowa	0,00	0,00	0,00	0,00	500,00	0,00	0,00

STRATEGIA ROZWOJU GMINY NOWY DUNINÓW NA LATA 2016 - 2026

Wydatki	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	45 055,00	27 093,00	10 657,00	14 700,00	3 200,00	500,00	8 900,00
Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	2 131 068,72	2 004 795,45	2 373 041,40	2 736 750,61	3 190 483,32	3 541 081,51	3 946 212,04
Dział 758 - Różne rozliczenia	4 032 362,94	4 585 302,76	4 789 796,55	4 845 887,43	4 815 190,15	4 804 254,63	4 519 792,05
Dział 801 - Oświata i wychowanie	29 192,48	30 499,00	33 872,98	85 326,20	89 030,03	117 500,04	512 993,04
Dział 851 - Ochrona zdrowia	0,00	0,00	0,00	0,00	472,63	0,00	0,00
Dział 852 - Pomoc społeczna	1 491 449,37	1 502 586,50	1 536 642,02	1 543 070,18	1 737 833,27	1 695 844,80	1 801 205,91
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,00	0,00	95 390,60	91 197,73	86 757,55	103 897,36	67 463,09
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	95 686,00	79 726,00	83 677,00	91 882,00	85 164,40	101 972,80	91 083,00
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	130 700,02	189 859,68	160 160,78	199 123,21	224 756,19	256 158,97	282 968,09
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	45 650,00
Dział 926 - Kultura fizyczna i sport	78 000,00	8 000,00	15 420,00	-	-	-	-
Dział 926 - Kultura fizyczna	-	-	-	826 106,00	8 352,96	8 226,53	8 316,32

Źródło: Dane GUS

Wykres 8. Wybrane wydatki Gminy Nowy Duninów w latach 2008-2014 [zł]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując strukturę wydatków Gminy Nowy Duninów w latach 2008-2014 można zauważyć następujące relacje:

- w prawie całym analizowanym okresie, największa część środków finansowych kierowana była na pomoc społeczną, co wynikało m.in. ze zmiany przepisów prawa (m.in. Ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, która to doprowadziła do zwiększenia potencjalnej liczby beneficjentów świadczeń alimentacyjnych lub Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zgodnie z którą Gmina ma współfinansować pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym oraz współfinansować pieczę zastępczą). Wprawdzie podstawowym źródłem finansowania większości wydatków Gminy były dotacje budżetu państwa przekazywane na realizację zadań zleconych, jednak z upływem czasu zwiększał się także zakres zadań finansowanych środkami własnymi budżetów gmin;
- innymi co do wielkości wydatkami z budżetu Gminy Nowy Duninów były wydatki na: rolnictwo i łowiectwo oraz oświatę i wychowanie;
- w 2010 roku odnotowano znaczny wzrost wydatków na transport i łączność, co wynikało z prowadzonych przez Gminę inwestycji w tym zakresie.

Należy jednak podkreślić, że w latach 2005-2012 władze centralne przekazały gminom nowe zadania albo rozszerzyły zakres dotychczas realizowanych zadań bez odpowiedniego zabezpieczenia ich finansowania. Dodatkowo liczne zmiany ustawowe spowodowały zmniejszenie dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego.

Gmina Nowy Duninów (podobnie jak inne jednostki samorządu terytorialnego w Polsce), zmuszona jest pokrywać koszty związane z realizacją nowych zadań narzuconych przez władze centralne z budżetu własnego. W związku z tym, że zmiany te dotyczą różnych obszarów funkcjonowania gmin, to konsekwencją tych zmian jest znaczny wzrost wydatków bieżących Gminy Nowy Duninów (zwłaszcza w ramach administracji publicznej, opieki społecznej oraz gospodarki komunalnej), co w konsekwencji wpływa na wzrost udziału tych wydatków w ogólnej strukturze wydatków Gminy.

6.3. Wynik budżetów Gminy Nowy Duninów w latach 2008-2014

W tabeli poniżej przedstawiono wielkość wydatków budżetowych na tle dochodów Gminy Nowy Duninów w latach 2008-2014, obrazując tym samym wysokość deficytu budżetowego lub nadwyżki budżetowej.

Tabela 35. Wyniki budżetów Gminy Nowy Duninów w latach 2008-2014 [zł]

Budżet	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Dochody	9 141 130,46	9 145 984,03	12 331 114,53	12 032 423,01	11 677 720,75	11 533 137,15	12 629 668,78
Wydatki	9 199 642,82	9 880 016,82	14 138 365,29	12 967 282,37	11 390 585,05	11 079 492,88	12 606 069,80
WYNIK	-58 512,36	-734 032,79	-1 807 250,76	-934 859,36	287 135,70	453 644,27	23 598,98

Źródło: GUS

Jak widać na powyższym zestawieniu, Gmina Nowy Duninów w latach 2008 – 2011 osiągała deficyt budżetowy, tzn. wydatki Gminy znacznie przewyższały jej dochody. Należy jednak podkreślić, że deficyt budżetowy w tym okresie wynikał z aktywnej polityki inwestycyjnej Gminy, nastawionej na maksymalizację działań realizowanych przy wsparciu z funduszy UE. Inwestycje realizowane na terenie Gminy, finansowane ze środków zewnętrznych często wymagały wkładu własnego ze strony Gminy. Wkład ten stanowiły wydatki majątkowe z budżetu. Zatem powstały deficyt ma uzasadnienie w zrealizowanych w latach 2008-2011 projektach inwestycyjnych, które mają służyć poprawie warunków życia mieszkańców Gminy Nowy Duninów. Warto również zauważyć, że w kolejnych latach tj. 2012 – 2014 Gmina Nowy Duninów osiągnęła nadwyżkę budżetową, tzn. dochody Gminy przewyższyły jej wydatki. Od 2012 Gmina była w stanie pokryć swoje wydatki dochodami, co umożliwia Gminie Nowy Duninów prowadzenie nowych inwestycji lub spłatę wcześniejszego zadłużenia.

6.4. Polityka inwestycyjna Gminy

Polityka inwestycyjna gmin polega na świadomym i celowym wyborze przedsięwzięć inwestycyjnych według ustalonych kryteriów oraz na odpowiednim doborze źródeł ich finansowania, co znajduje odzwierciedlenie w planowaniu strategicznym – w strategii rozwoju JST oraz w planowaniu wieloletnim.

Rozwój społeczno-gospodarczy możliwy jest nie tylko dzięki dochodom własnym gminy, ale również dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym. Dlatego też, środki te stanowią niewątpliwe wsparcie dla budżetu samorządu lokalnego.

Fundusze zewnętrzne można pozyskać z dwóch źródeł, a mianowicie:

- ze źródeł krajowych (np. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska, Narodowy Plan Rozbudowy Dróg Lokalnych),
- ze źródeł unijnych (np. Regionalny Program Operacyjny, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich).

Od roku 2007 Gmina Nowy Duninów aplikuje o środki zewnętrzne pozyskując je na rozwój infrastruktury drogowej, edukacyjnej, społecznej, a także inwestycje w sferze rozwoju społeczności lokalnej.

Wykaz najważniejszych inwestycji zrealizowanych przez Gminę Nowy Duninów przy wykorzystaniu środków własnych, jak i zewnętrznych, prezentuje poniższa tabela.

Tabela 36. Najważniejsze inwestycje zrealizowane przez Gminę Nowy Duninów w latach 2007-2015

Lp.	Nazwa projektu	Okres realizacji	Wartość całkowita projektu	Wysokość dofinansowania	Źródło dofinansowania zewnętrznego
1	Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Nowym Duninowie.	2007	593.955,00	492.000,00	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie
2	Budowa chodników przy drodze krajowej nr 62 na odcinku N. Duninów – Nowa Wieś – Etap III	2007	194.061,00	97.030,00	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
3	Budowa chodnika na nasypie przy drodze krajowej nr 62 od km 105+876 do 105+954 dl. 78m w miejscowości Wola Brwileńska gm. Nowy Duninów - uzupełnienie chodnika	2007	94.999,00	47.499,00	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
4	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej z przepompownią i przyłączami w miejscowości Popłacin, Brwilno i Dzierżazna. ETAP III: w miejscowości Popłacin - Dzierżazna	2007	736.810,00	580.000,00	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie
5	Budowa kanalizacji sanitarnej przy ul. Parcelowej w Nowym Duninowie – Etap I	2007	276.478,00	100.000,00	Budżet Województwa Mazowieckiego
6	Budowa drogi gminnej w m. Soczewka gm. Nowy Duninów	2007	249.922,00	200.000,00	Budżet Województwa Mazowieckiego
7	Modernizacja boiska sportowego przy ul. Włocławskiej w Nowym Duninowie - etap II	2007	116.022,00	70.000,00	Budżet Województwa Mazowieckiego
8	Modernizacja hydroforni w Dużym Duninowie	2008	183.976,43	100.000,00	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie
9	Modernizacja boiska sportowego przy ul. Włocławskiej w Nowym Duninowie - etap III	10-12.2008	103.216,32	70.000,00	Budżet Województwa Mazowieckiego
10	Modernizacja drogi gminnej w m. Soczewka	07-08.2008	264.910,89	200.000,00	Budżet Województwa Mazowieckiego

STRATEGIA ROZWOJU GMINY NOWY DUNINÓW NA LATA 2016 - 2026

Lp.	Nazwa projektu	Okres realizacji	Wartość całkowita projektu	Wysokość dofinansowania	Źródło dofinansowania zewnętrznego
11	Modernizacja drogi gminnej w m. Nowy Duninów ul. Zacisze i Parkowa	06-07.2008	194.991,99	100.000,00	Budżet Województwa Mazowieckiego
12	Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy w Nowym Duninowie	05-07.2008	119.981,00	100.000,00	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie
13	Remont obwałowania jeziora Soczewka	07-10.2008	129.520,32	100.000,00	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie
14	Budowa kanalizacji sanitarnej przy ul. Parcelowej w Nowym Duninowie – Etap II	10-11.2008	179.619,29	50.000,00	Budżet Województwa Mazowieckiego
15	Remont w Szkole Podstawowej w Soczewce	09-10.2008	41.997,89	20.000,00	Budżet Województwa Mazowieckiego
16	Modernizacja dróg miękkich w m. Lipianki oraz Jeżewo	10-11.2009	98.274,66	20.000,00	Budżet Województwa Mazowieckiego – Terenowy Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych
17	Modernizacja drogi gminnej w m. Środoń, gm. Nowy Duninów	10-11.2009	50.432,00	25.216,00	Budżet Województwa Mazowieckiego – Terenowy Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych
18	Budowa drogi gminnej Mościska - Dzierżazna	2009-2010	2.538.362,62	2.157.608,00	RPO WM 2007-2013 Priorytet III – Regionalny System Transportowy, Działanie 3.1. Infrastruktura drogowa
19	Remont Szkoły Podstawowej w Lipiankach	10-11.2009	49.000,00	24.500,00	Budżet Województwa Mazowieckiego
20	Budowa kanalizacji w m. Soczewka, Brwilno Dolne i część Woli Brwileńskiej - Etap I w m. Soczewka i część Brwilna Dolnego	07-11.2009	1.275.200,00	500.000,00	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie
21	Budowa boiska sportowego przy Szkole Podstawowej w Soczewce	04-08.2010	512.400,00	315.000,00	Działanie „Odnowa i rozwój wsi” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
22	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w m. Jeżewo	05-08.2010	501.664,00	350.000,00	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie
23	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej z przyłączami w m. Nowy Duninów ul. Płocka	05-09.2010	455.345,00	350.000,00	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie
24	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m.	08-10.2010	2.119.753,23	830.000,00	Działanie 321 „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej”

STRATEGIA ROZWOJU GMINY NOWY DUNINÓW NA LATA 2016 - 2026

Lp.	Nazwa projektu	Okres realizacji	Wartość całkowita projektu	Wysokość dofinansowania	Źródło dofinansowania zewnętrznego
	Brwilno, Soczewka, Brwilno Dolne, Wola Brwileńska – Etap I i II w m. Brwilno Dolne i Wola Brwileńska				objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
25	Zagospodarowanie oraz odbudowa stawów na terenie parku zabytkowego w Nowym Duninowie – Etap I	10-11.2010	539.853,49	315.000,00	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 w ramach działania 413 wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”
26	Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Lipianki – Etap I	07-09.2011	98.884,46	58.000,00	Budżet Województwa Mazowieckiego – środki związane z wyłączeniem z produkcji gruntów rolnych – budowa i modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych
27	Budowa boisk sportowych wraz z zapleczem szatniowym przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Nowym Duninowie w ramach programu Moje Boisko – Orlik 2012	08-10.2011	987.000,00	808.296,43	Ministerstwo Sportu i Turystyki oraz Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego
28	Budowa drogi gminnej w m. Nowy Duninów, ul. Wierzbowa - Etap I	10-11.2012	119.992,67	45.000,00	Budżet Województwa Mazowieckiego – środki związane z wyłączeniem z produkcji gruntów rolnych – budowa i modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych
29	Budowa drogi gminnej w m. Nowy Duninów, ul. Wierzbowa - Etap II	10-11.2013	162.797,81	55.000,00	Budżet Województwa Mazowieckiego – środki związane z wyłączeniem z produkcji gruntów rolnych – budowa i modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych
30	Rozbudowa istniejącej oczyszczalni ścieków w Nowym Duninowie, gm. Nowy Duninów	01.2014-05.2015	1.989.869,42	1.500.004,00	Działanie „Podstawowe Usługi dla Gospodarki i Ludności Wiejskiej” objęte Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
31	Dostawa wyposażenia, sprzętu audiowizualnego i multimedialnego, materiałów dydaktycznych oraz dostosowanie pomieszczeń oddziałów przedszkolnych znajdujących się na terenie Gminy Nowy Duninów w ramach projektu „Przedszkolak w szkole”	07-09.2014	199.980,00	199.980,00	Europejski Fundusz Społeczny w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet IX. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach, Działanie 9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty, Poddziałanie 9.1.1. Zmniejszenie nierówności w stopniu upowszechniania edukacji przedszkolnej
32	Budowa placów zabaw przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Nowym Duninowie oraz przy Szkole Podstawowej w Soczewce, gm. Nowy	08-09.2014	234.531,17	130.000,00	Europejski Fundusz Społeczny w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet IX. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach, Działanie 9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty,

STRATEGIA ROZWOJU GMINY NOWY DUNINÓW NA LATA 2016 - 2026

Lp.	Nazwa projektu	Okres realizacji	Wartość całkowita projektu	Wysokość dofinansowania	Źródło dofinansowania zewnętrznego
	Duninów				Poddziałanie 9. 1. 1. Zmniejszenie nierówności w stopniu upowszechniania edukacji przedszkolnej Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 w ramach działania 413 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju dla małych projektów, tj. operacji, które nie odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działań Osi 3 ale przyczyniają się do osiągnięcia celów tej osi
33	Budowa drogi gminnej w m. Karolewo – Etap II	08-09.2014	119.020,95	59.510,00	Budżet Województwa Mazowieckiego – środki związane z wyłączeniem z produkcji gruntów rolnych – budowa i modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych
34	„Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Wola Brwileńska i część Starego Duninowa, gm. Nowy Duninów”	09.2014-05.2015	695.940,62	406.518,00	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 w ramach działania „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej”
35	„Zagospodarowanie terenu w parku zabytkowym w Nowym Duninowie”	09.2014-03.2015	292.438,75	185.000,00	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 w ramach działania 413 wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”
36	„Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w m. Soczewka poprzez budowę miejsc wypoczynku i rekreacji”	02-03.2015	220.004,21	167.193,00	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 w ramach działania 413 wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”
37	„Budowa drogi gminnej w m. Nowy Duninów, ul. Wierzbowa – Etap III”	10.2015	149.885,22	90.000,00	Budżet Województwa Mazowieckiego Środki związane z wyłączeniem z produkcji gruntów rolnych - budowa i modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych

Źródło: UG Nowy Duninów

Należy zaznaczyć, że każda inwestycja pociąga za sobą konkretne wydatki z budżetu Gminy Nowy Duninów, które znajdują odzwierciedlenie we wzroście wydatków majątkowych. Ze względu na ograniczone możliwości finansowe Gminy, nie każda inwestycja była finansowana z środków własnych. Część inwestycji była współfinansowana z funduszy zewnętrznych, jednakże i tego typu projekty, pomimo znacznego dofinansowania w formie bezzwrotnej dotacji, wymagają poniesienia przez Gminę określonego wkładu własnego. Wysoki udział wydatków majątkowych związanych z inwestycjami w ogólnej strukturze wydatków Gminy wynika z tego, że Gmina Nowy Duninów wykorzystuje okazje w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych, które wspierają realizację inwestycji najważniejszych z punktu widzenia rozwoju gminy.

7. Kierunki i szanse rozwojowe Gminy Nowy Duninów oraz prognozowane tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej

Gmina Nowy Duninów ze względu na swoje położenie geograficzne i komunikacyjne oraz uwarunkowania przyrodnicze, posiada duży potencjał dla rozwoju mieszkalnictwa, ale również turystyki i przedsiębiorczości. Pomimo, że jest to gmina wiejska, w ostatnich latach nastąpił intensywny rozwój budownictwa mieszkaniowego na jej terenie.

Gminę Nowy Duninów cechuje dogodna lokalizacja. Niniejsza jednostka samorządu terytorialnego położono jest w bliskim sąsiedztwie trzech istotnych ośrodków miejskich: Płocka, Gostynina i Włocławka. Ma to zasadniczy wpływ na jej rozwój. Tereny o dogodnym połączeniu komunikacyjnym wpływają na wzrost zainteresowania inwestorów, miejscowej ludności, jak i mieszkańców wyżej wskazanych miast, którzy osiedlają się na terenie Gminy oraz prowadzą działalność gospodarczą. Świadczy o tym m.in. dodatnie saldo migracji oraz wzrost podmiotów gospodarczych w ostatnich latach. Z racji przynależności do powiatu płockiego, Gmina Nowy Duninów posiada ścisłe związki z Płockiem w zakresie:

- usług samorządowej administracji szczebla powiatowego, lecznictwa zamkniętego i specjalistycznego, kultury, szkolnictwa ponadgimnazjalnego i usług komercyjnych, zbiorczej komunikacji samochodowej oraz gospodarki wodno - kanalizacyjnej,
- zatrudnienia – mieszkańcy Gminy Nowy Duninów znajdują zatrudnienia poza granicami gminy m.in. w Płocku,
- funkcji mieszkaniowej – Gmina, stanowi zaplecze mieszkaniowe dla ludności miejskiej.

Ponadto przez teren Gminy przebiega droga krajowa oraz droga wojewódzka. Połączenie dróg gwarantuje dobrze rozwiniętą sieć dróg powiatowych oraz gminnych, które zapewniają mieszkańcom Gminy dotarcie do większych miejscowości. Powyższe uwarunkowania

korzystnie wpływają na zwiększenie liczby mieszkańców Gminy oraz rozwój lokalnych i regionalnych firm produkcyjnych, handlowych i usługowych.

Rozpatrując kierunki i szanse rozwojowe Gminy Nowy Duninów, istotnego znaczenia nabiera koncepcja budowy trzeciej przeprawy mostowej przez Wisłę. Założeniem tego planu jest budowa mostu poza granicami Płocka – jako możliwą lokalizację wskazuje się okolice Popłacina. Budowa mostu na terenie Gminy Nowy Duninów nie tylko wpłynęłaby na udrożnienie i polepszenie dojazdu do Płocka i miejscowości położonych po drugiej stronie Wisły, ale przede wszystkim dałaby szansę na poprawę rozwoju gminy, w tym przede wszystkim w sferze gospodarczej, mieszkalnej i turystycznej.

Na atrakcyjność osiedleńczą i inwestycyjną Gminy wpływa również stopień uzbrojenia terenów wiejskich w infrastrukturę techniczną. Prawie wszyscy mieszkańcy Gminy, mają dostęp do wodociągowej czynnej sieci rozdzielczej – w 2014 roku stanowili oni 91% ogólnej liczby ludności. Trochę mniej korzystnie kształtuje się sytuacja w przypadku sieci kanalizacyjnej, gdyż podłączonych jest do niej 42% wszystkich mieszkańców Gminy, natomiast pozostali korzystają ze zbiorników bezodpływowych oraz z przydomowych oczyszczalni ścieków. Na bieżąco realizowane są inwestycje mające na celu dalszą rozbudowę powyższych sieci. Należy zaznaczyć, że istniejące i realizowane inwestycje z zakresu infrastruktury technicznej stanowią ważny element sprzyjający rozwojowi Gminy

Jednym z największych atutów Gminy Nowy Duninów jest środowisko naturalne. Na obszarze Gminy występuje wiele atrakcji przyrodniczych, wśród których należy wymienić przede wszystkim:

- wielkoobszarowe kompleksy leśne (około 70% powierzchni Gminy zajmują lasy),
- obszary objęte formami ochrony przyrody - teren Gminy prawie w całości położony jest na obszarze Gostynińsko - Włocławskiego Parku Krajobrazowego, na terenie Gminy wyznaczono także 2 rezerваты przyrody oraz 18 pomników przyrody;
- położenie nad brzegiem Zbiornika Włocławskiego.

Na obszarze niniejszej jednostki samorządu terytorialnego wyznaczonych jest także wiele szlaków turystycznych, pieszych, konnych i rowerowych, co wpływa korzystnie na rozwój turystyczno – rekreacyjny Gminy. Istotne jest, aby podejmowane były dalsze działania, mające na celu rozwój bazy turystyczno - rekreacyjnej oraz promowanie Gminy w regionie i kraju. Zachęci to osoby spoza obszaru Gminy do odwiedzania tego terenu, z czym wiąże się rozwój bazy noclegowej, ale także rozwój agroturystyki. Niewątpliwie szansą dla dalszego rozwoju Gminy w zakresie turystyki i rekreacji jest szersze wykorzystanie walorów Zbiornika Włocławskiego i jeszcze szersze rozpromowanie Regat o Puchar Wójta Gminy Nowy Duninów, Starosty Płockiego oraz Marszałka Województwa Mazowieckiego.

Dogodna lokalizacja w połączeniu z atrakcyjnymi uwarunkowaniami przyrodniczymi powodują, że niniejsza jednostka samorządu terytorialnego posiada duże szanse **rozwoju mieszkalnictwa, przedsiębiorczości i turystyki rekreacyjnej**. W tym miejscu należy jedna wspomnieć również o obawach mieszkańców co do dalszego rozwoju funkcji mieszkaniowej i rekreacyjnej Gminy. Obawy te są podyktowane wejściem w życie nowych regulacji dotyczących obrotu ziemią rolną. Na terenie gminy występują słabe pod względem przydatności rolniczej gleby, ponadto tak jak wcześniej wspomniano - około 70% powierzchni Gminy stanowią lasy. Okoliczności te powodują, że rolnictwo jest słabo rozwinięte i w przyszłości nie ma większych szans do jego rozwoju. Z drugiej zaś strony wielkoobszarowe tereny leśne, obszary chronione, sąsiedztwo Zbiornika Włocławskiego oraz dogodna lokalizacja Gminy spowodowały, że w ostatnich latach na jej teren przybywali nowi mieszkańcy, którzy kupowali działki w celach rekreacyjnych. To pozytywnie wpłynęło na sytuację gospodarczą całej Gminy. W chwili obecnej, w związku z wejściem w życie nowych regulacji, te tendencje uległy zahamowaniu, co podyktowane jest ograniczeniami ustawowymi i wynikającym z tego znacznym spadkiem cen gruntów na terenie Gminy Nowy Duninów.

Wyżej wymienione czynniki decydujące o atrakcyjności osiedleńczej Gminy oraz aktywna polityka inwestycyjna prowadzona przez władze gminne w zakresie poprawy warunków życia swoich mieszkańców, mogą przyczynić się do wzrostu liczby ludności niniejszej jednostki samorządu terytorialnego w kolejnych latach.

W przypadku wzrostu liczby mieszkańców Gminy Nowy Duninów nastąpi przede wszystkim jego dynamiczny rozwój poprzez:

- rozwój mieszkalnictwa – napływ nowych mieszkańców będzie miał wpływ na wyznaczenie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową, a także wyposażenie tych terenów w niezbędną infrastrukturę techniczną oraz społeczną,
- rozwój przedsiębiorczości i turystyki – napływ nowych mieszkańców spowoduje wzrost zapotrzebowania na usługi. Istnieje zatem duże prawdopodobieństwo, że zwiększy się aktywność gospodarcza obecnych mieszkańców Gminy i będą oni sami zakładać własne firmy. Z kolei dobra lokalizacja terenów wzdłuż ważnych szlaków komunikacyjnych może prowadzić do rozwoju przedsiębiorczości m.in. w wyniku przybywania na teren Gminy przedsiębiorców spoza jej terenu.

W konsekwencji, wzrost liczby ludności wpłynie bezpośrednio na wzrost dochodów własnych Gminy (m.in. z tytułu podatku od nieruchomości, podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych), a także na efektywniejsze wydatkowanie środków budżetowych.

8. Podsumowanie diagnozy strategicznej – analiza SWOT

O konkurencyjności jednostek samorządu terytorialnego decyduje:

- poziom życia mieszkańców,
- warunki prowadzenia działalności gospodarczej przedsiębiorstw,
- możliwość przyciągnięcia inwestorów.

Gmina Nowy Duninów podejmuje odpowiednie działania wykorzystujące jej potencjał, aby dostosować się do zmieniających warunków gospodarczych oraz wymagań potencjalnego mieszkańca i inwestora, zwiększając w ten sposób swoją konkurencyjność.

Przeprowadzona diagnoza strategiczna pozwoliła zauważyć, że na terenie Gminy Nowy Duninów występuje wiele czynników sprzyjających dalszemu rozwojowi mieszkalnictwa, ale również przedsiębiorczości i turystyki (tzw. **szanse i mocne strony**). Należą do nich:

- atrakcyjne położenie geograficzne Gminy w zachodniej części województwa mazowieckiego,
- dogodne położenie Gminy przy znaczących szlakach komunikacyjnych,
- położenie w bliskim sąsiedztwie Płocka, Włocławka i Gostynina,
- atrakcyjne walory przyrodnicze i krajobrazowe, które stanowią prawdziwą oazę spokoju dla mieszkańców i turystów,
- dobrze rozwinięta baza oświatowa, w tym zapewniony dostęp do opieki i edukacji przedszkolnej,
- zapewniony dostęp do opieki zdrowotnej,
- realizowanie wielu działań kulturalnych i sportowych,
- zapewniony dostęp do bazy kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej,
- dobre wyposażenie w infrastrukturę techniczną (zwłaszcza w sieć wodociągową oraz coraz bardziej rozwiniętą sieć kanalizacyjną),
- realizacja wielu działań inwestycyjnych, które przyczyniają się do poprawy warunków życia mieszkańców Gminy Nowy Duninów.

Szczegółowa analiza mocnych i słabych stron Gminy Nowy Duninów została przedstawiona w tabeli 37.

Tabela 37. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - dodatnie saldo migracji, - aktywni i zintegrowani mieszkańcy Gminy, - rozwój przedsiębiorczości wyrażony wzrostem liczby podmiotów gospodarczych, - tereny przeznaczone w planach zagospodarowania przestrzennego pod rozwój mieszkalnictwa i zabudowę rekreacyjną, - warunki przyrodnicze sprzyjające rozwojowi turystyki: Gostyńsko-Włocławski Park Krajobrazowy, Zbiornik Włocławski, występowanie obiektów zabytkowych na terenie Gminy, - dobrze funkcjonująca baza i oferta edukacyjna (w tym zapewnienie dostępu do opieki i edukacji przedszkolnej, szkół podstawowych, gimnazjum), - dobrze rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna, w tym kluby sportowe, stowarzyszenia - infrastruktura kulturalna oparta przede wszystkim o działalność Gminnej Biblioteki Publicznej oraz Gminnego Ośrodka Kultury, - dobry poziom bezpieczeństwa publicznego, przeciwpowodziowego i przeciwpożarowego (policja, jednostki ochotniczej straży pożarnej), - dobrze funkcjonujące ośrodki zdrowia na terenie Gminy, - duże możliwości terenowe rozwoju przedsiębiorczości, - wzrost dochodów Gminy, - dobry stan techniczny dróg gminnych, - aktywnie prowadzona polityka inwestycyjna, - dobre wyposażenie jednostek OSP, należy jednak podkreślić, że pomimo dobrego poziomu wyposażenia potrzebne są ciągle nakłady na ten cel. 	<ul style="list-style-type: none"> - spadek liczby mieszkańców, - funkcjonowanie na terenie Gminy terenów chronionych, które stwarzają utrudnienia dla lokalizacji różnorodnych inwestycji, - grunty słabe pod względem przydatności rolniczej, - stosunkowo mała ilość podmiotów gospodarczych, funkcjonujących na terenie Gminy, - wzrost liczby osób bezrobotnych, - potrzeba rozbudowy kanalizacji i konieczność budowy przydomowych oczyszczalni ścieków (tam gdzie budowa kanalizacji jest ekonomicznie nieuzasadniona), - potrzeba rozbudowy i modernizacji niektórych dróg, - brak sieci gazowej, pomimo możliwości budowy gazociągu; należy jednak zauważyć, że na chwilę obecną nie ma możliwości podłączenia, ponieważ nie ma gazociągu po tej stronie Wisły, planowana jest w najbliższych latach budowa z Płocka w kierunku Łącka z pozostawieniem rezerwy dla Nowego Duninowa, trzeba jednak podkreślić zaangażowanie które będzie potrzebne ze strony mieszkańców tj. przede wszystkim zgody na przejścia przez grunty, - niedostateczne wykorzystania energii, pochodzącej ze źródeł odnawialnych, - brak miejsc przeznaczonych dla osób starszych (np. klub seniora, dom pobytu dziennego), - brak żłobka i szkoły średniej na terenie Gminy , - brak warsztatów terapii zajęciowej dla osób niepełnosprawnych, - brak mieszkań socjalnych na terenie Gminy, - brak ścieżek rowerowych na terenie Gminy.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - atrakcyjne położenie geograficzne Gminy: <ul style="list-style-type: none"> • w centralnej części Polski, • w bliskiej odległości od Płocka, Włocławka i Gostynina, - bliskość Płocka i PKN Orlen zapewniają dużą liczbę miejsc pracy, ponadto Gmina może stać się „sypialnią” dla mniejszych firm, 	<ul style="list-style-type: none"> - ujemny przyrost naturalny, - starzenie się społeczeństwa, - emigracja młodych i wykształconych osób, - zagrożenie wzrostu zjawisk patologicznych w społeczności lokalnej, - niewystarczająca ilość środków na remonty, modernizację i budowę dróg (skutkujące m.in. niską jakością wykonania), - nowe regulacje dotyczące obrotu ziemią

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - dogodnie położenie Gminy które zapewnia dobre połączenie z pobliskimi ośrodkami miejskimi i z układem komunikacyjnym wyższej kategorii, - wzrost zainteresowania aktywnym wypoczynkiem wśród mieszkańców Gminy, - dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, w tym m.in. nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej, - rozwój współpracy terytorialnej, międzysektorowej i międzyorganizacyjnej, - zainteresowanie zdrowym stylem życia, w tym zmiana przyzwyczajeń żywieniowych (powstanie rynku zbytu dla produkowanej na terenie gminy zdrowej, naturalnej żywności), - plany budowy trzeciej przeprawy mostowej przez Wisłę. 	<ul style="list-style-type: none"> rolną, - plaga owada, zwanego ochotkiem, - niebezpieczeństwo powodzi.

Źródło: Opracowanie własne

Poniżej przedstawiona tabela prezentuje czynniki wpływające na ogólną konkurencyjność osadniczą, inwestycyjną i turystyczno-rekreacyjną każdej gminy w Polsce (szczegółowy wykaz czynników został przedstawiony w rozdziale III.5. niniejszej *Strategii*). Czynniki te mają charakter subiektywny, gdyż w głównej mierze zostały opracowane na podstawie własnych obserwacji i wywiadów przeprowadzonych z osobami, które mogą być: potencjalnymi mieszkańcami Gminy Nowy Duninów, potencjalnymi inwestorami zewnętrznymi prowadzącymi działalność na jej terenie, a także potencjalnymi turystami lub odwiedzającymi Gminę w celach turystyczno-rekreacyjnych. Czynniki te odzwierciedlają zatem oczekiwania poszczególnych grup interesariuszy względem obszaru, na którym chcieliby mieszkać i żyć, prowadzić własną działalność gospodarczą lub odpoczywać. Do identyfikacji niektórych czynników konkurencyjności wykorzystano również literaturę fachową i dostępne raporty. Należy jednak podkreślić, że zidentyfikowane czynniki nie stanowią katalogu zamkniętego, a są jedynie punktem odniesienia do zidentyfikowanych kierunków rozwoju Gminy Nowy Duninów i zdefiniowania ewentualnych działań naprawczych.

Tabela 38. Czynniki atrakcyjności osadniczej, inwestycyjnej i turystycznej

Czynniki konkurencyjności osadniczej (mieszaniowej)	Czynniki konkurencyjności inwestycyjnej	Czynniki konkurencyjności turystycznej
<ul style="list-style-type: none"> - dostępność terenów i obiektów mieszkaniowych, - poziom rozwoju infrastruktury społecznej (w tym dostęp do oświaty, kultury, rozrywki), - dostępność infrastruktury technicznej (wodno-kanalizacyjnej, energetycznej), - dostępność do rynku pracy, - połączenia komunikacyjne (szlaki drogowe, transport publiczny), - walory przyrodnicze danego obszaru, - poziom bezpieczeństwa publicznego - potencjał gospodarczy i trendy rozwoju gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizacja geograficzna i komunikacyjna Gminy, - występowanie stref gospodarczych (terenów inwestycyjnych) na terenie Gminy, - uzbrojenie terenu (działek) pod rozwój przedsiębiorczości, - lokalne przepisy, - wysokość podatków, - stosowanie ulg inwestycyjnych, - posiadanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, - dostęp do siły roboczej. 	<ul style="list-style-type: none"> - walory środowiskowe (tereny o atrakcyjnym środowisku przyrodniczym, urozmaiconym ukształtowaniu powierzchni, obszary chronione i formy ochrony przyrody). - obiekty kultury materialnej i duchowej (tj. zabytki), - specjalistyczne obszary umożliwiające uprawianie hobby, np. żeglarstwa, wędkarstwa, jeździectwa, kajakarstwa oraz wypożyczalnie sprzętu umożliwiające uprawianie tego hobby, - czystość i jakość środowiska naturalnego (powietrza, wód), - dostępność komunikacyjna w odniesieniu do dróg i środków komunikacji publicznej, - baza noclegowa i gastronomiczna, - dostęp do rozrywki (tj. imprezy kulturalne) i rekreacji (tj. szlaki turystyczne), - promocja gminy w zakresie turystyki.

Źródło: Opracowanie własne

Analizując obecny stan zagospodarowania i wyposażenia Gminy Nowy Duninów w niezbędną infrastrukturę należy stwierdzić, że aby móc realizować politykę skoncentrowaną na podniesieniu atrakcyjności osiedleńczej, inwestycyjnej i turystycznej, Gmina powinna zintensyfikować swoje działania inwestycyjne i rozwojowe w następujących obszarach:

- a) działania zmierzające do wzrostu znaczenia funkcji mieszkaniowej powinny dotyczyć:
- dalszego rozwijania i modernizacji infrastruktury sportowej i rekreacyjnej zachęcającej do aktywnego spędzania czasu wolnego (w tym: boisk i obiektów sportowych, placów zabaw, siłowni na powietrzu itp.) oraz zapewnienie jej równomiernego rozmieszczenia na terenie całej Gminy,
 - pobudzenia budownictwa mieszkaniowego,
 - zwiększenia bezpieczeństwa publicznego mieszkańców,

- dalszego rozwoju bazy oświatowej (m.in. w zakresie wyposażenia szkół w nowoczesne pomoce dydaktyczne jak, dostosowania oferty szkół do potrzeb osób niepełnosprawnych, zapewnienia opieki najmłodszym mieszkańcom Gminy),
- stworzenia oferty dla seniorów (zarówno oferty edukacyjnej, rekreacyjnej, spędzania czasu wolnego, jak i opiekuńczej),
- kontynuowania rozbudowy infrastruktury technicznej, m.in. sieci kanalizacyjnej,
- kontynuacji modernizacji dróg;

b) działania zmierzające do wzrostu znaczenia funkcji przemysłowej powinny dotyczyć:

- przygotowywania terenów inwestycyjnych będących własnością Gminy Nowy Duninów,
- przygotowania kompleksowej oferty inwestycyjnej wraz z jej publikacją i promocją,
- promowania przedsiębiorstw działających w strefie inwestycyjnej zlokalizowanej na terenie Gminy Nowy Duninów;

c) działania zmierzające do wzrostu znaczenia funkcji turystycznej powinny dotyczyć:

- budowa bazy noclegowej i jej rozbudowy,
- rozbudowy urządzeń turystycznych,
- rozwoju agroturystyki i zabudowy lotniskowej,
- likwidowania pustych i opuszczonych nieruchomości, które psują wizerunek Gminy.

Zaniechanie w najbliższym czasie realizacji działań rozwojowych w zakresie zwiększenia atrakcyjności osadniczej i inwestycyjnej Gminy Nowy Duninów może doprowadzić do zmniejszenia się liczby obecnych mieszkańców, którzy będą migrowali z terenu Gminy Nowy Duninów na obszary dla nich bardziej atrakcyjne, jak i brak napływu nowych mieszkańców i inwestorów. W związku z tym, może to doprowadzić do zmniejszania dochodów własnych Gminy w wyniku zmniejszenia liczby podatników (rozumianych jako mieszkańców i inwestorów) oraz zmniejszenia wpływów do budżetu z tytułu różnych podatków (zwłaszcza podatku od osób fizycznych i prawnych oraz podatku od nieruchomości).

Reasumując powyższe, aby Gmina Nowy Duninów mogła się rozwijać i zwiększać swoją przewagę konkurencyjną w stosunku do innych gmin, musi przede wszystkim podjąć działania zmierzające do **dalszego pozyskiwania nowych mieszkańców** (zwłaszcza osób młodych i młodych rodzin), **zwiększenia atrakcyjności turystycznej** oraz **pozyskiwania nowych inwestorów** na swoim terenie, co w dalszej perspektywie przyczyni się do zwiększenia jej dochodów własnych, a tym samym zwiększy możliwości inwestycyjne Gminy. Działania umożliwiające osiągnięcie tych 3 celów, znajdują odzwierciedlenie w konkretnych celach strategicznych.

III. STRATEGIA ROZWOJU GMINY NOWY DUNINÓW NA LATA 2016-2026

1. Misja Gminy Nowy Duninów

Misja to zwięzła, wewnętrznie spójna deklaracja definiująca powód istnienia organizacji, jej podstawowy cel, na którego realizację nastawione są jej działania oraz wartości, które kierują pracą jej personelu.

W przypadku jednostek samorządu terytorialnego, misja została zdefiniowana w Ustawie o samorządzie gminnym, zgodnie z którą do zadań własnych Gminy należy *zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty*.

Uwzględniając powyższe określono następującą **misję Gminy Nowy Duninów**:

**EFEKTYWNE ZASPOKAJANIE ZBIOROWYCH POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY NOWY DUNINÓW
ORAZ ZAPEWNIENIE IM SZANS NA LEPSZĄ PRZYSZŁOŚĆ**

2. Wartości kluczowe

Wartości kluczowe są to wieczne zasady, którymi powinna kierować się gmina realizując misję swojego istnienia. Wartości kluczowe reprezentują panujące w organizacji cechy i postawy, które są demonstrowane przez zachowania wszystkich pracowników.

Do wartości kluczowych Gminy Nowy Duninów należą:

- **Odpowiedzialność** - Dokładamy wszelkich starań, aby podejmowane przez nas działania były odpowiednio wcześniej planowane, sprawnie i konsekwentnie realizowane oraz efektywnie kontrolowane, dzięki czemu będziemy mogli osiągać wspólnie określone cele.
- **Zorientowanie na rozwój** - Aby móc się dynamicznie rozwijać, nasza Gmina wykorzystuje każdą okazję do pozyskania środków finansowych na realizację inwestycji w zakresie poprawy stanu istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej.
- **Inicjatywa i konsekwencja** - Wykazujemy się inicjatywą w działaniu, odpowiedzialnością i konsekwencją w dążeniu do celu.
- **Szacunek i dobre relacje** – realizując swoje zadania, w takim samym stopniu dbamy o relacje między sobą - pracownikami, jak również o te, które łączą nas z Klientami, czy Partnerami.

3. Wizja rozwoju Gminy Nowy Duninów

Wizja rozwoju gminy określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Wizja określa zatem jak gmina zamierza być postrzegana w przyszłości.

Uwzględniając powyższe określono następującą **wizję rozwoju Gminy Nowy Duninów**:

**GMINA NOWY DUNINÓW – PEŁNA AKTYWNYCH, PRZEDSIĘBIORCZYCH I ZINTEGROWANYCH
MIESZKAŃCÓW, SPRZYJAJĄCA AKTYWNOŚCI, REKREACJI I TURYSTYCE.**

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Duninów powinna stanowić dokument bazowy, wspierać i synergicznie wpływać na realizację celów i działań sprecyzowanych w innych dokumentach planistycznych i strategicznych Gminy, wpływając na jej ożywienie gospodarcze, ekonomiczne oraz rozwój w sferze społecznej, kulturalnej i rekreacyjno-turystycznej.

Obszary rozwojowe Gminy są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania zrealizowane w zakresie infrastruktury technicznej pomogą zrealizować zadania w sferze mieszkaniowej i gospodarczej, pozytywnie wpłyną na ochronę środowiska i rozwój turystyki oraz rekreacji. Cele osiągnięte w ramach strefy społecznej i kulturowej wpłyną na realizację celów w zakresie atrakcyjności mieszkaniowej i rekreacyjno-turystycznej.

4. Interesariusze Strategii

Interesariusze strategii to podmioty (osoby, grupy osób, społeczności, instytucje, organizacje), które mogą istotnie wpływać na gminę oraz których potrzeby zamierza zaspakajać gmina świadcząc określone usługi publiczne.

Interesariuszy definiuje się w kontekście określonej wizji rozwoju.

Należy podkreślić, że w przypadku każdej gminy w Polsce najważniejszymi interesariuszami, których potrzeby musi zaspakajać, są jej mieszkańcy.

Interesariuszami Gminy Nowy Duninów są:

- 1) obecni mieszkańcy Gminy Nowy Duninów,
- 2) mieszkańcy spoza terenu Gminy Nowy Duninów,
- 3) obecni przedsiębiorcy z terenu Gminy Nowy Duninów,
- 4) przedsiębiorcy spoza terenu Gminy Nowy Duninów,
- 5) turyści,

- 6) osoby szukające odpowiedniej bazy sportowo - rekreacyjnej do wypoczynku lub treningów.

Władze Gminy Nowy Duninów zmagają się do uzyskania dodatniego salda migracji poprzez zatrzymanie na terenie Gminy jej obecnych mieszkańców, jak również przyciągnięcie nowych w wyniku rozwoju mieszkalnictwa i przedsiębiorczości na terenie Gminy, co w konsekwencji przyczyni się do rozwoju społeczno - gospodarczego Gminy Nowy Duninów.

5. Wartość oczekiwana przez interesariuszy

Wartość oczekiwana przez interesariusza to zbiór wymagań każdego z interesariuszy, który ma wpływ:

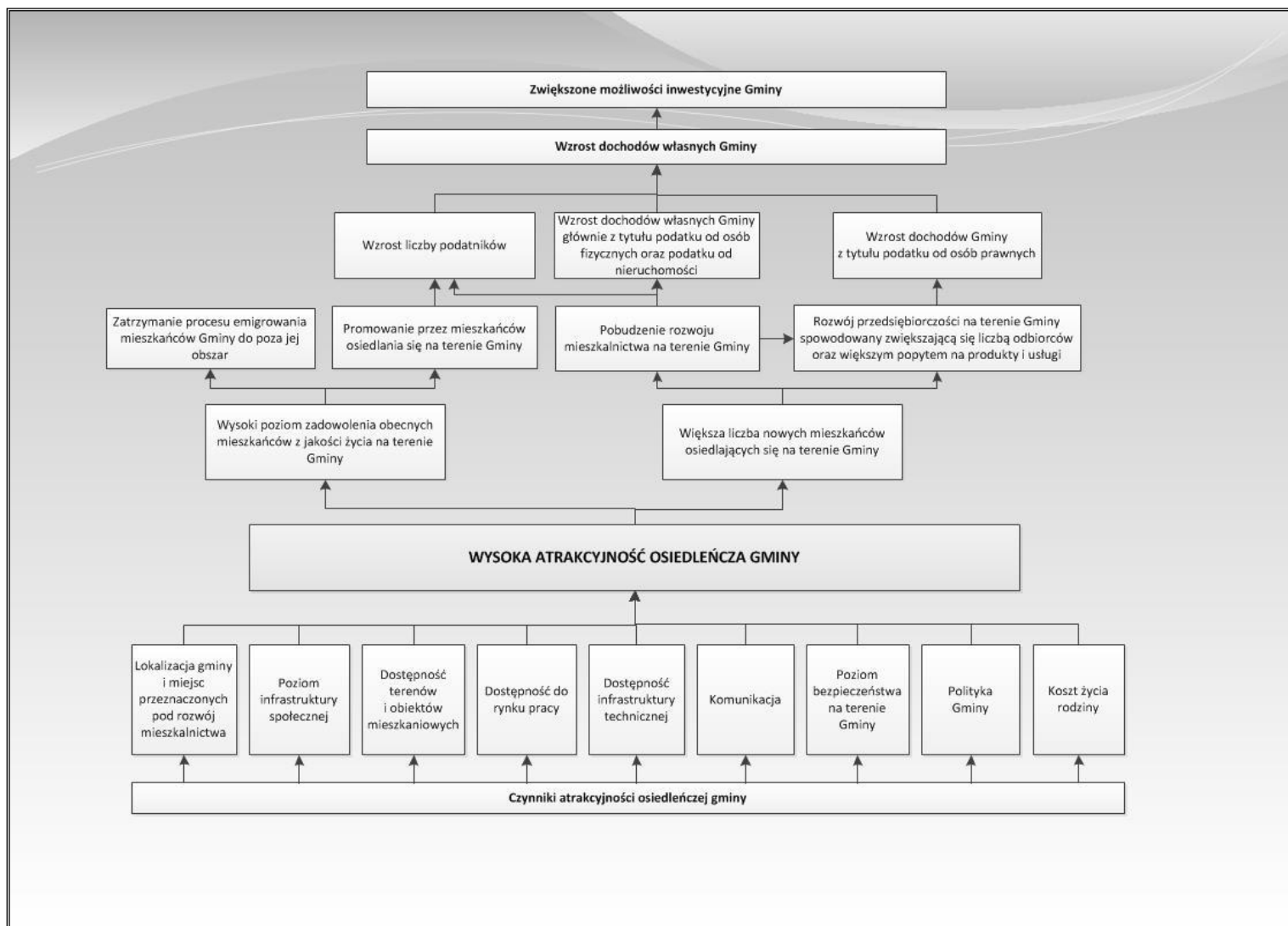
- w przypadku mieszkańców gminy – na atrakcyjność mieszkaniową i osadniczą gminy,
- w przypadku przedsiębiorców – na atrakcyjność inwestycyjną gminy,
- w przypadku turystów – na atrakcyjność turystyczną gminy.

Wartość oczekiwaną przez interesariuszy w kontekście atrakcyjności mieszkaniowej, turystycznej i inwestycyjnej Gminy Nowy Duninów przedstawiają tabele 39, 40 i 41.

Należy podkreślić, że w tabelach zostały ujęte wszystkie czynniki atrakcyjności mieszkaniowej, turystycznej i inwestycyjnej, tzn. te, na które Gmina może wpływać oraz te, na które wpływu nie ma. Przy określaniu celów strategicznych będą brane pod uwagę tylko te obszary, w których Gmina Nowy Duninów może podjąć jakieś działania inwestycyjne i rozwojowe.

Efekty jakie Gmina uzyska w wyniku osiągnięcia wysokiej atrakcyjności mieszkaniowej, inwestycyjnej i turystyczno - rekreacyjnej, przedstawione zostały za pomocą drzewa celów opracowanych dla każdego z tych obszarów (rysunek 6,7,8).

Rysunek 6. Drzewo celów dla zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej Gminy

Źródło: opracowanie własne

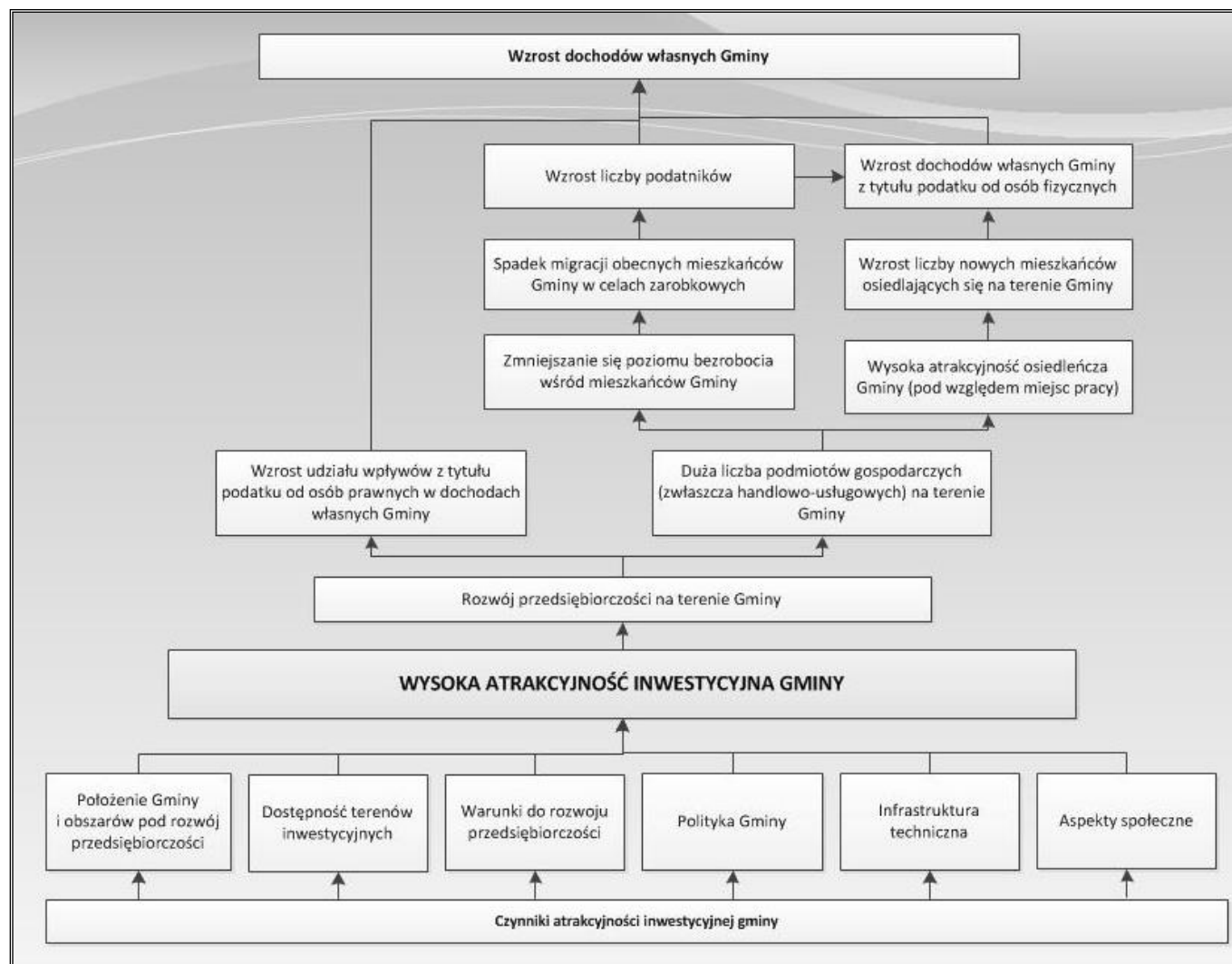
Tabela 39. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności mieszkaniowej gminy

Lokalizacja gminy i miejsc przeznaczonych pod rozwój mieszkalnictwa	Poziom infrastruktury społecznej	Dostępność terenów i obiektów mieszkaniowych	Dostępność do rynku pracy
<ul style="list-style-type: none"> - rodzaj szlaków komunikacyjnych przebiegających przez teren gminy, - odległość od większych ośrodków miejskich, - położenie geograficzne, - walory krajobrazowe (las, jeziora, obszary chronione), - warunki klimatyczne, - rodzaj podmiotów gospodarczych działających w okolicy (czy są one uciążliwe dla mieszkańców), - dostęp do usług (w tym odległość od sklepów) 	<ul style="list-style-type: none"> a) oferta spędzania czasu wolnego: <ul style="list-style-type: none"> - dostęp do ośrodków kulturalnych, - odpowiednie zagospodarowanie terenu (np. skwery z ławeczkami, place zabaw, parki, ścieżki rowerowe) - imprezy kulturalne i rozrywkowe organizowane na terenie Gminy, - obiekty sportowe, - funkcjonowanie klubów sportowych, b) dostęp do oświaty: <ul style="list-style-type: none"> - lokalizacja i rozmieszczenie szkół, - dostęp do przedszkoli, - poziom i kierunki kształcenia w szkołach, - wyposażenie i stan techniczny szkół, - oferta zajęć pozalekcyjnych, - kadra nauczycielska, c) dostęp do opieki zdrowotnej: <ul style="list-style-type: none"> - lokalizacja ośrodków zdrowia, - odległość od szpitala, - rodzaje lekarzy i specjalistów w istniejących ośrodkach zdrowia, d) funkcjonowanie organizacji społecznych i stowarzyszeń (np. klub seniora, OSP, koło gospodyń wiejskich) 	<ul style="list-style-type: none"> - dostępność działek budowlanych, - dostępność mieszkań komunalnych lub mieszkań pod wynajem, - ceny mieszkań i działek budowlanych, - uwarunkowania przyrodnicze terenów pod zabudowę (np. czy są to tereny zalewowe, obszary chronione, tereny zagrożone osuwiskami) 	<ul style="list-style-type: none"> - miejsca pracy (jaka jest możliwość znalezienia pracy na danym terenie), - rodzaj podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie gminy (od tego zależy poziom wymaganych kwalifikacji oraz z tego wynikać będzie średnie wynagrodzenie za pracę), - odległość od większych miast, - polityka inwestycyjna gminy (jakie działania rozwojowe są prowadzone przez władze)

STRATEGIA ROZWOJU GMINY NOWY DUNINÓW NA LATA 2016 - 2026

Dostępność infrastruktury technicznej	Komunikacja	Poziom bezpieczeństwa na terenie Gminy	Polityka Gminy	Koszt życia rodziny
<ul style="list-style-type: none"> - wyposażenie terenu w media (sieć wodno-kanalizacyjna, energetyczna, gazowa, ciepłownicza), - infrastruktura drogowa (rodzaj dróg, odległość od nich i ich stan techniczny) - dostęp do Internetu, - zasięg sieci komórkowych 	<ul style="list-style-type: none"> - rodzaj dróg na terenie Gminy, - stan techniczny dróg, - odległość od głównych dróg, - występowanie ścieżek rowerowych i chodników na terenie gminy, - rodzaj transportu publicznego funkcjonującego na terenie gminy, - częstotliwość kursów transportu publicznego 	<ul style="list-style-type: none"> - poziom patologii i przestępczości na danym terenie, - dostępność służb porządkowych i ratowniczych (policji, OSP), - prawdopodobieństwo wystąpienia kataklizmów (np. powodzi, huraganów itp.) - chodniki i ścieżki rowerowe, - dobrze funkcjonujący system oświetlenia ulicznego 	<ul style="list-style-type: none"> - promocja gminy (co jest promowane, czy gmina jest szczególnie z czegoś znana), - polityka inwestycyjna gminy (jakie działania rozwojowe są prowadzone przez władze i z jaką częstotliwością), - polityka prorodzinna, - współpraca samorządu z przedsiębiorcami, - wysokość podatków, - sposób obsługi mieszkańców Gminy i komunikacji z nimi 	<ul style="list-style-type: none"> - wysokość podatków, - wysokość czynszu za mieszkanie, - koszty dostępu do mediów (opłata za wodę, ścieki, ciepło) - koszty związane z posyłaniem dzieci do szkół, - dostępność i odległość od marketów i hipermarketów

Rysunek 7. Drzewo celów dla zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej gminy

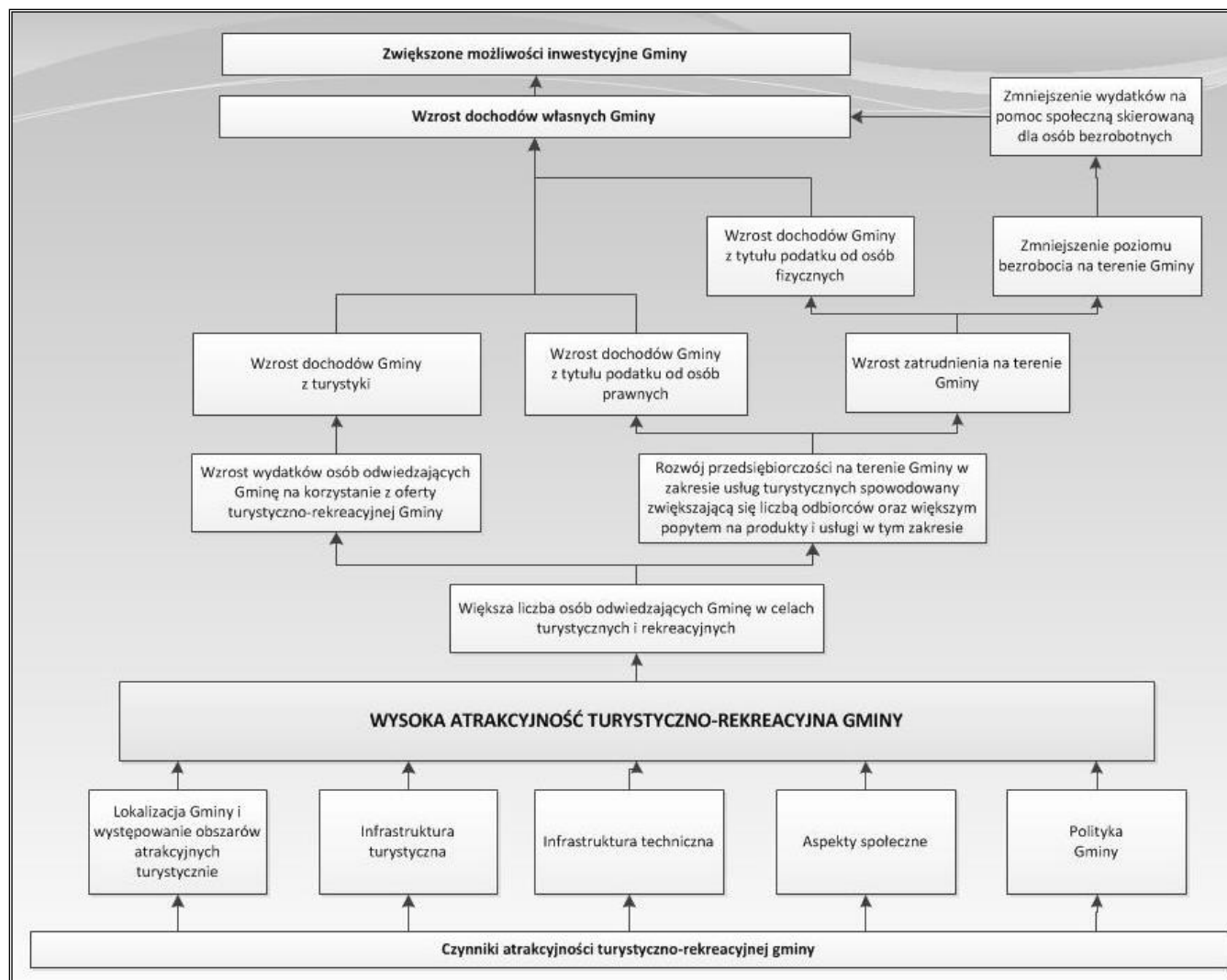
Źródło: opracowanie własne

Tabela 40. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności inwestycyjnej gminy

Położenie Gminy i obszarów pod rozwój przedsiębiorczości	Dostępność terenów inwestycyjnych	Warunki do rozwoju przedsiębiorczości	Polityka Gminy	Infrastruktura techniczna	Aspekty społeczne
<ul style="list-style-type: none"> - lokalizacja Gminy pod względem geograficznym (w jakiej części Polski leży, w pobliżu jakich większych miast), - lokalizacja Gminy pod względem komunikacyjnym (rodzaj i znaczenie szlaków komunikacyjnych przebiegających przez teren Gminy), - walory turystyczne Gminy 	<ul style="list-style-type: none"> - wyznaczenie terenów inwestycyjnych na terenie Gminy, - uzbrojenie działek pod inwestycje, - miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego 	<ul style="list-style-type: none"> - dostępność surowców, - odległość od większych rynków zbytu, - popyt na danym rynku (w tym wynikający z uwarunkowania terenu), - dostępność do siły roboczej (w tym wykwalifikowanej), - konkurencja, - atrakcyjność firm już działających na terenie gminy 	<ul style="list-style-type: none"> - pomoc dla przedsiębiorców w prowadzeniu działalności gospodarczej, - szybkość załatwiania spraw w Urzędzie, - podatki, - stosowanie ulg inwestycyjnych, - lokalne przepisy, - preferowane kierunki rozwoju przedsiębiorczości na terenie danej gminy, - promocja Gminy 	<ul style="list-style-type: none"> - dostępność dobrych dróg, - dostępność komunikacyjna (dobre połączenie z większymi ośrodkami zbytu), - dostępność parkingów (dla działalności usługowej), - uzbrojenie gminy w media 	<ul style="list-style-type: none"> - kierunki kształcenia w szkołach i poziomy kształcenia, - poziom bezpieczeństwa publicznego, - klimat do rozwoju przedsiębiorczości (w kontekście mieszkańców)

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 8. Drzewo celów dla zwiększenia atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej gminy

Źródło: opracowanie własne

Tabela 41. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej gminy

Położenie Gminy i obszarów atrakcyjnych turystycznie	Infrastruktura turystyczna	Infrastruktura techniczna	Aspekty społeczne	Polityka Gminy
<ul style="list-style-type: none"> - lokalizacja Gminy pod względem geograficznym (w jakiej części Polski leży, w pobliżu jakich większych miast), - lokalizacja Gminy pod względem komunikacyjnym (rodzaj i znaczenie szlaków komunikacyjnych przebiegających przez teren Gminy), - walory turystyczne Gminy (w tym obszary chronione, krajobraz, wody powierzchniowe) 	<ul style="list-style-type: none"> - dostępność chodników i ścieżek rowerowych, - dostępność tras i szlaków turystycznych, - dostęp do miejsc sprzyjających uprawianiu hobby, - miejsca do odpoczynku na świeżym powietrzu (np. place zabaw, ławeczki w lesie), - baza gastronomiczna i noclegowa, - liczba gospodarstw agroturystycznych na terenie Gminy 	<ul style="list-style-type: none"> - dostępność dobrych dróg, - dostępność komunikacyjna (dobre połączenie z większymi ośrodkami miejskimi), - dostępność parkingów, - oświetlenie drogowe, 	<ul style="list-style-type: none"> - oferta kulturalna, - dostępność zabytków i innych obiektów cennych historycznie i kulturowo, - częstotliwość i rodzaj organizowanych imprez kulturalno-rozrywkowych, 	<ul style="list-style-type: none"> - informacja turystyczna o najważniejszych atrakcjach w Gminie, - informacje na stronie internetowej Gminy, - przewodnik turystyczny Gminy, - promocja Gminy

Źródło: opracowanie własne

6. Cele strategiczne i operacyjne

Cele strategiczne są odpowiedzią na problemy zidentyfikowane w Gminie Nowy Duninów na podstawie analizy stanu społeczno-gospodarczego Gminy. Cele strategiczne wynikają ze sformułowanej wcześniej wizji rozwoju Gminy. Wytyczają ścieżki, którymi trzeba podążać, by osiągnąć założony w niej stan. Niniejsza *Strategia* postawiła przed sobą 3 cele strategiczne charakteryzujące każdy z trzech obszarów:

- 1) rozwój mieszkalnictwa,
- 2) rozwój gospodarczy,
- 3) ochrona środowiska i dziedzictwa kulturowo – turystyczno - rekreacyjnego.

Obszary rozwojowe Gminy są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania zrealizowane w zakresie infrastruktury technicznej pomogą zrealizować zadania w sferze mieszkaniowej i gospodarczej, pozytywnie wpłyną na ochronę środowiska i rozwój rekreacji oraz turystyki. Cele osiągnięte w ramach strefy społecznej i kulturowej wpłyną na realizację celów w zakresie atrakcyjności mieszkaniowej i turystyczno-rekreacyjnej. Z kolei cele dotyczące rozwoju Gminy ułatwią realizację pozostałych celów strategicznych.

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację konkretnych celów operacyjnych.

Tabela 42. Schemat prezentujący plan strategiczny Strategii Rozwoju Gminy Nowy Duninów na lata 2016 – 2026

Cele strategiczne		
TWORZENIE ZINTEGROWANEJ I NOWOCZESNEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO	ROZWÓJ POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO I REKREACYJNEGO Z UWZGLĘDNIENIEM OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO
Cele operacyjne		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój infrastruktury drogowej i okołodrogowej 2. Rozbudowa i modernizacja sieci wodno – kanalizacyjnej 3. Remont i termomodernizacja budynków, będących własnością Gminy 4. Budowa sieci gazowej 5. Rozwój sieci szerokopasmowej 6. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizacja osób bezrobotnych 2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi 3. Rozwój i poszerzenie oferty dydaktycznej, kulturalnej oraz sportowo-rekreacyjnej dla wszystkich grup wiekowych 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stworzenie atrakcyjnej oferty turystyczno – rekreacyjnej gminy w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe 2. Usuwanie wyrobów zawierających azbest 3. Instalacja odnawialnych źródeł energii 4. Rozwój gospodarki niskoemisyjnej 5. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalna gospodarka zasobami

Źródło: opracowanie własne

Podczas prac nad opracowaniem *Strategii Rozwoju Gminy Nowy Duninów na lata 2016 – 2026* zostały przeprowadzone szeroko zakrojone konsultacje społeczne, które obejmowały spotkania z mieszkańcami wszystkich sołectw, zlokalizowanych na terenie Gminy. Podczas spotkań, mieszkańcy wskazali na najważniejsze problemy występujące na terenie ich miejscowości oraz zaproponowali najpilniejsze do realizacji zadania. Zadania zaproponowane przez mieszkańców sołectw, będą służyły realizacji wyżej wskazanych celów strategicznych i operacyjnych.

Poniższe tabele przedstawiają zadania planowane do realizacji w poszczególnych sołectwach wraz z odniesieniem do celów strategicznych i operacyjnych.

Tabela 43. Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa Brwilno Dolne

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa
TWORZENIE ZINTEGROWANEJ I NOWOCZESNEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	Rozwój infrastruktury drogowej i okołodrogowej	1. Budowa drogi gminnej nr 29 w miejscowości Brwilno Dolne o długości 0,88km 2. Remonty i przebudowy dróg gminnych oraz stworzenie warunków dla zrównoważonego rozwoju systemu transportowego w miejscowości Brwilno Dolne 3. Budowa nowych punktów oświetlenia ulicznego
	Rozbudowa i modernizacja sieci wodno – kanalizacyjnej	4. Rozbudowa sieci wodno - kanalizacyjnej
	Budowa sieci gazowej	5. Budowa sieci gazowej w miejscowości Brwilno Dolne
	Rozwój sieci szerokopasmowej	6. Rozbudowa sieci szerokopasmowej
ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO	Aktywizacja osób bezrobotnych	7. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych z niskimi kwalifikacjami zawodowymi 8. Rozwój ekonomii społecznej np. organizacja spółdzielni socjalnych, samozatrudnienie itp.
ROZWÓJ POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO I REKREACYJNEGO Z UWZGLĘDNIENIEM OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	Stworzenie atrakcyjnej oferty turystyczno – rekreacyjnej gminy w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe	9. Organizacja szlaków turystycznych oraz rowerowych
	Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalna gospodarka zasobami	10. Remont urządzeń melioracyjnych na terenie miejscowości Brwilno Dolne
	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	11. Usuwanie azbestu z terenu miejscowości Brwilno Dolne

Źródło: opracowanie własne

Tabela 44. Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa Lipianki

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa
TWORZENIE ZINTEGROWANEJ I NOWOCZESNEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	Rozwój infrastruktury drogowej i okołodrogowej	1. Przebudowa drogi gminnej nr 30 w miejscowości Lipianki o długości 0,34km 2. Remonty i przebudowa dróg gminnych oraz stworzenie warunków dla zrównoważonego rozwoju systemu transportowego na terenie miejscowości Lipianki
	Rozbudowa i modernizacja sieci wodno – kanalizacyjnej	3. Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Lipianki 4. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowości Lipianki
	Rozwój sieci szerokopasmowej	5. Budowa sieci szerokopasmowej
ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO	Aktywizacja osób bezrobotnych	6. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych z niskimi kwalifikacjami zawodowymi 7. Rozwój ekonomii społecznej np. organizacja spółdzielni socjalnych, samozatrudnienie itp.
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi	8. Realizacja zadań przez stowarzyszenia, w tym Stowarzyszenie Nasze Lipianki
	Rozwój i poszerzenie oferty dydaktycznej, kulturalnej oraz sportowo-rekreacyjnej dla wszystkich grup wiekowych	9. Remont i adaptacja pomieszczeń remizy dla potrzeb świetlicy sołectkiej 10. Adaptacja budynku Zespołu Szkół w Nowym Duninowie Filia w Lipiankach na cele społeczne 11. Zadania realizowane w ramach inicjatyw obywatelskich (podtrzymywanie i wzmacnianie tradycji zbieractwa runa leśnego) 12. Realizacja zadania w ramach programu Senior Wigor – ograniczenie wykluczenia i aktywizacja osób starszych
ROZWÓJ POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO I REKREACYJNEGO Z UWZGLĘDNIENIEM OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	Stworzenie atrakcyjnej oferty turystyczno – rekreacyjnej gminy w oparciu o zasoby przyrodnicze i kłuturowe	13. Organizacja szlaków turystycznych i rowerowych 14. Zadania wspierające rozwój agroturystyki 15. Zadania związane z organizacją miejsc pamięci 16. Budowa ścieżki edukacyjno – przyrodniczo – historycznej

Źródło: opracowanie własne

Tabela 45. Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa Brwilno

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa
TWORZENIE ZINTEGROWANEJ I NOWOCZESNEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	Rozwój infrastruktury drogowej i okołodrogowej	1. Budowa ścieżki rowerowej relacji Płock – Soczewka 2. Remont dróg gminnych w miejscowości Brwilno 3. Stworzenie warunków dla zrównoważonego rozwoju systemu transportowego
	Budowa sieci gazowej	4. Budowa sieci gazowej w miejscowości Brwilno
	Rozwój sieci szerokopasmowej	5. Rozbudowa sieci szerokopasmowej
ROZWÓJ POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO I REKREACYJNEGO Z UWZGLĘDNIENIEM OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	6. Usuwanie azbestu z terenu miejscowości Brwilno
	Instalacja odnawialnych źródeł energii	7. Budowanie przydomowych instalacji do produkcji energii ze źródeł odnawialnych

Źródło: opracowanie własne

Tabela 46. Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa Duninów Duży

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa
TWORZENIE ZINTEGROWANEJ I NOWOCZESNEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	Rozwój infrastruktury drogowej i okołodrogowej	1. Współpraca z Zarządem Dróg Powiatowych w kwestii utrzymania drogi powiatowej
	Rozbudowa i modernizacja sieci wodno – kanalizacyjnej	2. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków
	Rozwój sieci szerokopasmowej	3. Rozbudowa sieci szerokopasmowej
ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO	Aktywizacja osób bezrobotnych	4. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych z niskimi kwalifikacjami zawodowymi
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi	5. Współpraca z organizacjami pozarządowymi
ROZWÓJ POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO I REKREACYJNEGO Z UWZGLĘDNIENIEM OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	6. Usuwanie azbestu z terenu miejscowości Duninów Duży
	Instalacja odnawialnych źródeł energii	7. Budowanie przydomowych instalacji do produkcji energii ze źródeł odnawialnych

Źródło: opracowanie własne

Tabela 47. Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa Popłacin

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa
TWORZENIE ZINTEGROWANEJ I NOWOCZESNEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	Rozwój infrastruktury drogowej i okołodrogowej	1. Stworzenie warunków dla zrównoważonego rozwoju systemu transportowego 2. Budowa ścieżki rowerowej relacji Płock – Soczewka 3. Współpraca z GDDKiA w kwestii budowy chodnika 4. Współpraca z GDDKiA w kwestii poprawy bezpieczeństwa użytkowników dróg
	Budowa sieci gazowej	5. Budowa sieci gazowej w miejscowości Popłacin
	Rozwój sieci szerokopasmowej	6. Rozbudowa sieci szerokopasmowej
ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO	Aktywizacja osób bezrobotnych	7. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych z niskimi kwalifikacjami zawodowymi
ROZWÓJ POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO I REKREACYJNEGO Z UWZGLĘDNIENIEM OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	8. Usuwanie azbestu z terenu miejscowości Popłacin
	Instalacja odnawialnych źródeł energii	9. Budowa przydomowych instalacji do produkcji energii ze źródeł odnawialnych

Źródło: opracowanie własne

Tabela 48. Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa Karolewo - Nowa Wieś

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa
TWORZENIE ZINTEGROWANEJ I NOWOCZESNEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	Rozwój infrastruktury drogowej i okołodrogowej	1. Remonty i przebudowa dróg gminnych w miejscowości Karolewo – Nowa Wieś 2. Stworzenie warunków dla zrównoważonego rozwoju systemu transportowego 3. Współpraca z GDDKiA w kwestii uzupełnienia chodników przy drodze krajowej
	Rozbudowa i modernizacja sieci wodno – kanalizacyjnej	4. Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Karolewo i Nowa Wieś
	Rozwój sieci szerokopasmowej	5. Rozbudowa sieci szerokopasmowej
ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO	Aktywizacja osób bezrobotnych	6. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych z niskimi kwalifikacjami zawodowymi
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi	7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi
ROZWÓJ POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO I	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	8. Usuwanie azbestu z terenu miejscowości Karolewo i Nowa

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa
REKREACYJNEGO Z UWZGLĘDNIENIEM OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO		Wieś
	Instalacja odnawialnych źródeł energii	9. Budowa przydomowych instalacji do produkcji energii ze źródeł odnawialnych

Źródło: opracowanie własne

Tabela 49. Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa Soczewka

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa
TWORZENIE ZINTEGROWANEJ I NOWOCZESNEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	Rozwój infrastruktury drogowej i okołodrogowej	1. Budowa ścieżki rowerowej relacji Płock – Soczewka 2. Stworzenie warunków dla zrównoważonego rozwoju systemu transportowego 3. Współpraca z GDDKiA w kwestii poprawy bezpieczeństwa użytkowników drogi krajowej
	Rozbudowa i modernizacja sieci wodno – kanalizacyjnej	4. Poprawa bezpieczeństwa dostaw wody (budowa dodatkowego zbiornika na SUW w Nowym Duninowie)
	Budowa sieci gazowej	5. Budowa sieci gazowej w miejscowości Soczewka
	Rozwój sieci szerokopasmowej	6. Budowa sieci szerokopasmowej
ROZWÓJ POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO I REKREACYJNEGO Z UWZGLĘDNIENIEM OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	Stworzenie atrakcyjnej oferty turystyczno – rekreacyjnej gminy w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe	7. Zagospodarowanie terenu wokół plaży jeziora w Soczewce 8. Prace remontowe przy zabytkach
	Instalacja odnawialnych źródeł energii	9. Budowa przydomowych instalacji do produkcji energii ze źródeł odnawialnych

Źródło: opracowanie własne

Tabela 50. Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa Dzierżazna

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa
TWORZENIE ZINTEGROWANEJ I NOWOCZESNEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	Rozwój infrastruktury drogowej i okołodrogowej	1. Remonty i przebudowa dróg gminnych na terenie miejscowości Dzierżazna 2. Współpraca ze Spółką Energa Oświetlenie w kwestii oświetlenia dróg
	Budowa sieci gazowej	3. Budowa sieci gazowej
	Rozwój sieci szerokopasmowej	4. Budowa sieci szerokopasmowej
ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO	Aktywizacja osób bezrobotnych	5. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych z niskimi kwalifikacjami zawodowymi

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa
	Rozwój i poszerzenie oferty dydaktycznej, kulturalnej oraz sportowo-rekreacyjnej dla wszystkich grup wiekowych	6. Remont i adaptacja pomieszczeń remizy na potrzeby świetlicy sołectkiej
ROZWÓJ POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO I REKREACYJNEGO Z UWZGLĘDNIENIEM OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	Instalacja odnawialnych źródeł energii	7. Budowa przydomowych instalacji do produkcji energii ze źródeł odnawialnych

Źródło: opracowanie własne

Tabela 51. Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa Stary Duninów

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa
TWORZENIE ZINTEGROWANEJ I NOWOCZESNEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	Rozwój infrastruktury drogowej i okołodrogowej	1. Remont dróg gminnych w miejscowości Stary Duninów 2. Współpraca z GDDKiA w kwestii budowy chodnika Stary Duninów – Nowy Duninów
	Rozbudowa i modernizacja sieci wodno – kanalizacyjnej	3. Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Stary Duninów 4. Poprawa bezpieczeństwa dostaw wody (rozbudowa SUW w Nowym Duninowie)
	Budowa sieci gazowej	5. Budowa sieci gazowej w miejscowości Stary Duninów
	Rozwój sieci szerokopasmowej	6. Rozbudowa sieci szerokopasmowej
	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	7. Poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego (ochotka)
ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO	Aktywizacja osób bezrobotnych	8. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych z niskimi kwalifikacjami zawodowymi
ROZWÓJ POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO I REKREACYJNEGO Z UWZGLĘDNIENIEM OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	9. Usuwanie azbestu z terenu miejscowości Stary Duninów
	Instalacja odnawialnych źródeł energii	10. Budowa przydomowych instalacji do produkcji energii ze źródeł odnawialnych

Źródło: opracowanie własne

Tabela 52. Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa Wola Brwileńska

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa
TWORZENIE ZINTEGROWANEJ I NOWOCZESNEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	Rozwój infrastruktury drogowej i okołodrogowej	1. Remont dróg gminnych w miejscowości Wola Brwileńska 2. Współpraca z GDDKiA (remonty chodników przy drodze krajowej)
	Budowa sieci gazowej	3. Budowa sieci gazowej w miejscowości Wola Brwileńska
	Rozwój sieci szerokopasmowej	4. Rozbudowa sieci szerokopasmowej
	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	5. Poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego (ochotka)
ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO	Aktywizacja osób bezrobotnych	6. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych z niskimi kwalifikacjami zawodowymi
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi	7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi, w tym z Nadwiślańskim Stowarzyszeniem Wola Brwileńska
	Rozwój i poszerzenie oferty dydaktycznej, kulturalnej oraz sportowo-rekreacyjnej dla wszystkich grup wiekowych	8. Budowa świetlicy sołectkiej w miejscowości Wola Brwileńska
ROZWÓJ POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO I REKREACYJNEGO Z UWZGLĘDNIENIEM OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	9. Usuwanie azbestu z terenu miejscowości Wola Brwileńska
	Instalacja odnawialnych źródeł energii	10. Budowa przydomowych instalacji do produkcji energii ze źródeł odnawialnych

Źródło: opracowanie własne

Tabela 53. Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa Kamion – Grodziska

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa
TWORZENIE ZINTEGROWANEJ I NOWOCZESNEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	Rozwój infrastruktury drogowej i okołodrogowej	1. Przebudowa drogi powiatowej relacji Nowy Duninów - Kamion
	Rozbudowa i modernizacja sieci wodno – kanalizacyjnej	2. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowości Kamion - Grodziska
ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO	Aktywizacja osób bezrobotnych	3. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych z niskimi kwalifikacjami zawodowymi
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi	4. Współpraca z organizacjami pozarządowymi
ROZWÓJ POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO I	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	5. Usuwanie azbestu z terenu miejscowości Kamion - Grodziska

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa
REKREACYJNEGO Z UWZGLĘDNIENIEM OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	Instalacja odnawialnych źródeł energii	6. Budowa przydomowych instalacji do produkcji energii ze źródeł odnawialnych

Źródło: opracowanie własne

Tabela 54. Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa Środoń – Brzezina Góra

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa
TWORZENIE ZINTEGROWANEJ I NOWOCZESNEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	Rozwój infrastruktury drogowej i okołodrogowej	1. Remont dróg gminnych w miejscowości Środoń – Brzezina Góra
	Rozbudowa i modernizacja sieci wodno – kanalizacyjnej	2. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowości Środoń – Brzezina Góra
	Rozwój sieci szerokopasmowej	3. Rozbudowa sieci szerokopasmowej
	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	4. Współpraca z policją w kwestii poprawy bezpieczeństwa mieszkańców
ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO	Aktywizacja osób bezrobotnych	5. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych z niskimi kwalifikacjami zawodowymi
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi	6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi
	Rozwój i poszerzenie oferty dydaktycznej, kulturalnej oraz sportowo-rekreacyjnej dla wszystkich grup wiekowych	7. Stworzenie warunków dla aktywizacji osób starszych (np. dom dziennego pobytu)
ROZWÓJ POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO I REKREACYJNEGO Z UWZGLĘDNIENIEM OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	8. Usuwanie azbestu z terenu miejscowości Środoń – Brzezina Góra
	Instalacja odnawialnych źródeł energii	9. Budowa przydomowych instalacji do produkcji energii ze źródeł odnawialnych

Źródło: opracowanie własne

Tabela 55. Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa Trzcinnio - Jeżewo

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa
TWORZENIE ZINTEGROWANEJ I NOWOCZESNEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	Rozwój infrastruktury drogowej i okołodrogowej	1. Remonty i przebudowy dróg gminnych w miejscowości Trzcinnio – Jeżewo 2. Współpraca ze Spółka Energa Oświetlenie w kwestii oświetlenia dróg

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa
	Rozbudowa i modernizacja sieci wodno – kanalizacyjnej	3. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowości Trzcinnno – Jeżewo 4. Poprawa bezpieczeństwa dostaw wody
	Budowa sieci gazowej	5. Rozbudowa sieci gazowej
	Rozwój sieci szerokopasmowej	6. Rozbudowa sieci szerokopasmowej
ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO	Aktywizacja osób bezrobotnych	7. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych z niskimi kwalifikacjami zawodowymi
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi	8. Współpraca z organizacjami pozarządowymi
ROZWÓJ POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO I REKREACYJNEGO Z UWZGLĘDNIENIEM OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	9. Usuwanie azbestu z terenu miejscowości Trzcinnno - Jeżewo
	Instalacja odnawialnych źródeł energii	10. Budowa przydomowych instalacji do produkcji energii ze źródeł odnawialnych

Źródło: opracowanie własne

Tabela 56. Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa Nowy Duninów

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa
TWORZENIE ZINTEGROWANEJ I NOWOCZESNEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	Rozwój infrastruktury drogowej i okołodrogowej	1. Współpraca z zarządcami dróg 2. Budowa i remont dróg
	Rozbudowa i modernizacja sieci wodno – kanalizacyjnej	3. Budowa kanalizacji sanitarnej, tereny nadwiślańskie oraz ulica Włocławska
	Remont i termomodernizacja budynków, będących własnością Gminy	4. Remont i termomodernizacja budynku Zespołu Szkół w Nowym Duninowie 5. Remont i termomodernizacja budynku komunalnego przy ulicy Słonecznej w Nowym Duninowie
	Budowa sieci gazowej	6. Budowa sieci gazowej
	Rozwój sieci szerokopasmowej	7. Rozbudowa sieci szerokopasmowej
	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	8. Współpraca z RZGW w temacie poprawy bezpieczeństwa przeciwpowodziowego
	ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO	Aktywizacja osób bezrobotnych
Współpraca z organizacjami pozarządowymi		10. Współpraca z Kościołem, Lasami Państwowymi, NZOZ Rodzina oraz organizacjami pozarządowymi

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa
	Rozwój i poszerzenie oferty dydaktycznej, kulturalnej oraz sportowo-rekreacyjnej dla wszystkich grup wiekowych	11. Budowa elementów małej architektury (w tym siłownie zewnętrzne, dalsze zagospodarowanie terenu wokół stawów w Parku Zabytkowym w Nowym Duninowie) 12. Organizacja imprez plenerowych 13. Organizacja szlaków turystycznych
ROZWÓJ POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO I REKREACYJNEGO Z UWZGLĘDNIENIEM OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	Stworzenie atrakcyjnej oferty turystyczno – rekreacyjnej gminy w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe	14. Kolejny etap zagospodarowania terenu w Parku Zabytkowym w Nowym Duninowie 15. Ochrona zabytków
	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	16. Usuwanie azbestu
	Instalacja odnawialnych źródeł energii	17. Budowa instalacji do pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych

Źródło: opracowanie własne

Realizacja powyższych zadań, wskazanych przez mieszkańców, będzie bezpośrednio wynikała z możliwości inwestycyjnych Gminy oraz możliwości pozyskania dofinansowania ze źródeł zewnętrznych na realizację planowanych inwestycji.

7. Monitorowanie i wdrażanie strategii

Istotnym wymogiem, stawianym dokumentom szczebla strategicznego, jest wewnętrzny system monitorowania i ewaluacji postępów we wdrażaniu oraz osiągnięciu założonych celów. Gromadzenie i interpretacja danych dotyczących Strategii pozwala na bieżące korekty działań komórek organizacyjnych i osób wdrażających Strategię w razie wystąpienia nieprawidłowości.

Wdrażanie Strategii będzie się odbywać poprzez projekty lub funkcjonalne programy działania. Istotnym elementem każdego planu jest szczegółowa projekcja alokacji środków na poszczególne cele i działania danego programu. Celowe jest stworzenie wokół strategii korzystnego klimatu, dzięki włączeniu w proces opracowania programów operacyjnych instytucji publicznych, społecznych i gospodarczych. Szeroki horyzont, tworzony przez szereg współdziałających instytucji, przyczyni się wydatnie do sukcesu Strategii.

Monitoring wdrażania strategii służy:

- kontroli postępu realizacji poszczególnych projektów wyznaczonych w ramach poszczególnych celów strategicznych;
- obserwacji i ocenie stanu zaawansowania konkretnych projektów umożliwiającej bieżącą identyfikację trudności w ich realizacji;

- ocenie zaangażowania komórek organizacyjnych i osób odpowiedzialnych za ich wdrażanie;
- weryfikacji zgodności z założonymi celami;
- efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków.

Aby możliwe było obiektywne zbadania postępu realizacji inwestycji, należy stworzyć wskaźniki umożliwiające jego zbadanie.

W celu ułatwienia nadzoru i kontroli nad realizacją Strategii Rozwoju Gminy Nowy Duninów na lata 2016-2026, dla każdego celu strategicznego opracowano kilka obiektywnych mierników pozwalających skutecznie monitorować postępy w realizacji strategii rozwoju. Punktem wyjściowym do pomiaru realizacji poszczególnych celów strategicznych (a tym samym do osiągnięcia określonych wskaźników) będzie stan na dzień 31.12.2015 roku (rok zero) a także 31.12.2026 rok (stan docelowy).

Tabela 57. Wskaźniki monitorowania realizacji Strategii Rozwoju Gminy Nowy Duninów

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Wskaźniki
TWORZENIE ZINTEGROWANEJ I NOWOCZESNEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	1. Rozwój infrastruktury drogowej i okołodrogowej	<ul style="list-style-type: none"> - Długość dróg gminnych o nawierzchni twardej - Długość dróg gminnych o nawierzchni gruntowej - Długość chodników na terenie Gminy - Długość ścieżek rowerowych na terenie Gminy - Liczba zmodernizowanych punktów oświetlenia ulicznego - Liczba oprav oświetlenia ulicznego
	2. Rozbudowa i modernizacja sieci wodno – kanalizacyjnej	<ul style="list-style-type: none"> - Długość czynnej sieci kanalizacyjnej - Długość czynnej sieci wodociągowej - Ludność korzystające z sieci kanalizacyjnej - Ludność korzystające z sieci wodociągowej - Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków
	3. Remont i termomodernizacja budynków, będących własnością Gminy	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba zmodernizowanych budynków będących własnością Gminy
	4. Budowa sieci gazowej	<ul style="list-style-type: none"> - Długość czynnej sieci gazowej na terenie Gminy - Liczba osób podłączonych do sieci gazowej
	5. Rozwój sieci szerokopasmowej	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób korzystających z sieci szerokopasmowej
	6. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba interwencji służb porządkowych na terenie Gminy
ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO	1. Aktywizacja osób bezrobotnych.	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy - Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci
	2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba działających na terenie Gminy organizacji pozarządowych
	3. Rozwój i	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba imprez ogólnodostępnych

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Wskaźniki
	poszerzenie oferty dydaktycznej, kulturalnej oraz sportowo-rekreacyjnej dla wszystkich grup wiekowych	zorganizowanych na terenie Gminy Liczba zajęć dodatkowych, warsztatów, szkoleń, kursów, spotkań tematycznych, wyjazdów studyjnych, krajoznawczych i integracyjnych zorganizowanych na terenie Gminy Liczba obiektów, w których organizowane są zajęcia dydaktyczne, kulturalne oraz sportowo-rekreacyjne
ROZWÓJ POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO I REKREACYJNEGO Z UWZGLĘDNIENIEM OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	1. Stworzenie atrakcyjnej oferty turystyczno – rekreacyjnej gminy w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe	Liczba miejsc noclegowych na terenie Gminy Liczba turystów odwiedzających Gminę
	2. Usuwanie wyrobów zawierających azbest	Liczba obiektów z których usunięto wyroby zawierające azbest
	3. Instalacja odnawialnych źródeł energii	Liczba funkcjonujących na terenie Gminy instalacji odnawialnych źródeł energii
	4. Rozwój gospodarki niskoemisyjnej	Procent wzrostu/spadku emisji CO2 na terenie Gminy Udział energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii finalnej Procent wzrostu efektywności energetycznej na terenie Gminy
	5. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalna gospodarka zasobami.	Liczba wyremontowanych rządzeń melioracyjnych Powierzchnia terenów zieleni na terenie Gminy

Źródło: opracowanie własne

Monitoring realizacji strategii powinien umożliwiać:

- korygowanie działań, jeśli nie przynoszą one zamierzonych efektów;
- reagowanie na zmiany sytuacji strategicznej.

Za wdrożenie niniejszej Strategii jak i realizację poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych odpowiedzialni będą:

- przedstawiciele Urzędu Gminy Nowy Duninów,
- mieszkańcy Gminy (w tym Radni i Sołtysi),
- stowarzyszenia i organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy,
- przedsiębiorcy działający na terenie Gminy,
- partnerzy Gminy,
- instytucje publiczne o zasięgu powiatowym, wojewódzkim i krajowym.

IV. Spis tabel

Tabela 1. Struktura demograficzna Gminy Nowy Duninów w latach 2008-2014	8
Tabela 2. Zestawienie liczby mieszkańców na terenie poszczególnych sołectw Gminy Nowy Duninów (stan na 31.12.2015 r.)	8
Tabela 3. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Nowy Duninów w 2014 roku	10
Tabela 4. Przyrost naturalny w Gminie Nowy Duninów w latach 2008-2014	11
Tabela 5. Migracje na pobyt stały w Gminie Nowy Duninów w latach 2008-2014	12
Tabela 6. Prognoza liczby ludności Gminy Nowy Duninów.....	12
Tabela 7. Struktura zagospodarowania gruntów Gminy Nowy Duninów	14
Tabela 8. Struktura gospodarstw rolnych na terenie Gminy Nowy Duninów	15
Tabela 9. Powierzchnia zasiewów na terenie Gminy Nowy Duninów w 2002 roku	15
Tabela 10. Hodowla zwierząt gospodarskich na terenie Gminy Nowy Duninów w 2002 roku	16
Tabela 11. Struktura działalności gospodarczej według sektorów w Gminie Nowy Duninów w latach 2008-2014.....	16
Tabela 12. Turystyczne obiekty noclegowe na terenie Gminy Nowy Duninów w latach 2008–2014	22
Tabela 13. Struktura bezrobocia na terenie Gminy Nowy Duninów w latach 2008 – 2014....	23
Tabela 14. Przedszkola na terenie Gminy Nowy Duninów (stan na 30.06.2016 r.).....	26
Tabela 15. Wykaz szkół podstawowych na terenie Gminy Nowy Duninów (stan na 30.06.2016 r.).....	26
Tabela 16. Wyniki testów 6-klasistów w Gminie Nowy Duninów	27
Tabela 17. Charakterystyka gimnazjów na terenie Gminy Nowy Duninów (stan na 30.06.2016 r.).....	27
Tabela 18. Wyniki testów gimnazjalnych w Gminie Nowy Duninów w latach 2014 i 2015.....	28
Tabela 19. Pomoc społeczna na terenie Gminy Nowy Duninów	31
Tabela 20. Charakterystyka infrastruktury drogowej na terenie Gminy Nowy Duninów	33
Tabela 21. Rodzaje odpadów przyjmowane w PSZOK w Nowym Duninowie	36
Tabela 22. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Nowy Duninów	37
Tabela 23. Wskaźniki dotyczące zasobu mieszkaniowego w latach 2008 – 2014.....	37
Tabela 24. Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne	38
Tabela 25. Stan infrastruktury wodociągowej na terenie Gminy Nowy Duninów na koniec 2014 roku	38

Tabela 26. Stan infrastruktury ściekowej na terenie Gminy Nowy Duninów na koniec 2014 roku.....	39
Tabela 27. Struktura dochodów majątkowych i bieżących Gminy Nowy Duninów w latach 2008-2014 [zł]	44
Tabela 28. Dochody Gminy Nowy Duninów w latach 2008-2014 [zł]	45
Tabela 29. Poszczególne kategorie dochodów własnych Gminy Nowy Duninów [zł]	45
Tabela 30. Wpływy z tytułu udziału w podatku dochodowym stanowiącym dochód państwa w latach 2008-2014 [zł].....	46
Tabela 31. Udział poszczególnych części subwencji w ogólnym dochodzie Gminy Nowy Duninów latach 2008-2014 [zł]	47
Tabela 32. Dotacje w budżecie Gminy Nowy Duninów w latach 2008-2014	48
Tabela 33. Wydatki Gminy Nowy Duninów w latach 2008-2014 [zł].....	49
Tabela 34. Struktura wydatków Gminy Nowy Duninów w latach 2008-2014 [zł].....	49
Tabela 35. Wyniki budżetów Gminy Nowy Duninów w latach 2008-2014 [zł].....	52
Tabela 36. Najważniejsze inwestycje zrealizowane przez Gminę Nowy Duninów w latach 2007-2015.....	54
Tabela 37. Analiza SWOT	62
Tabela 38. Czynniki atrakcyjności osadniczej, inwestycyjnej i turystycznej.....	64
Tabela 39. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności mieszkaniowej gminy	70
Tabela 40. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności inwestycyjnej gminy	73
Tabela 41. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej gminy	75
Tabela 42. Schemat prezentujący plan strategiczny Strategii Rozwoju Gminy Nowy Duninów na lata 2016 – 2026.....	77
Tabela 43. Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa Brwilno Dolne	78
Tabela 44. Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa Lipianki	79
Tabela 45. Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa Brwilno	80
Tabela 46. Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa Duninów Duży	80
Tabela 47. Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa Popłacin	81
Tabela 48. Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa Karolewo - Nowa Wieś .81	
Tabela 49. Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa Soczewka.....	82
Tabela 50. Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa Dzierżazna	82
Tabela 51. Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa Stary Duninów.....	83

Tabela 52. Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa Wola Brwileńska.....	84
Tabela 53. Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa Kamion – Grodziska.....	84
Tabela 54. Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa Środoń – Brzezina Góra	85
Tabela 55. Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa Trzcino - Jeżewo	85
Tabela 56. Zadania zaplanowane do realizacji na terenie sołectwa Nowy Duninów	86
Tabela 57. Wskaźniki monitorowania realizacji Strategii Rozwoju Gminy Nowy Duninów.....	88

V. Spis wykresów

Wykres 1. Liczba ludności w Gminie Nowy Duninów w latach 2008-2014	7
Wykres 2. Podział ludności według ekonomicznych grup wieku na terenie Gminy Nowy Duninów w latach 2008-2014	9
Wykres 3. % udział ludności według struktury ekonomicznych grup na terenie Gminy Nowy Duninów	9
Wykres 4. Prognoza liczby ludności dla Gminy Nowy Duninów do 2026 roku [osoba]	13
Wykres 5. Struktura zagospodarowania Gminy Nowy Duninów	14
Wykres 6. Podmioty gospodarcze na terenie Gminy Nowy Duninów w 2014 r. wg sekcji PKD 2007	17
Wykres 7. Bezrobocie na terenie gmin powiatu płockiego (stan na 31.12.2014).....	24
Wykres 8. Wybrane wydatki Gminy Nowy Duninów w latach 2008-2014 [zł]	51

VI. Spis rysunków

Rysunek 1. Gmina Nowy Duninów na tle województwa mazowieckiego i powiatu płockiego .	5
Rysunek 2. Gmina Nowy Duninów i gminy sąsiadujące.....	6
Rysunek 3. Gmina Nowy Duninów	7
Rysunek 4. Obszary chronione na terenie Gminy Nowy Duninów	19
Rysunek 5. Szlaki turystyczne Gminy Nowy Duninów	21
Rysunek 6. Drzewo celów dla zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej Gminy.....	69
Rysunek 7. Drzewo celów dla zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej gminy	72
Rysunek 8. Drzewo celów dla zwiększenia atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej gminy	74